

***STRATEGIA ROZWOJU POWIATU
ŁĘCZYŃSKIEGO
NA LATA 2016-2026***

Łęczna 2016

Spis treści

Wstęp	4
I. Analiza i diagnoza stanu obecnego	6
1. Diagnoza stanu wyjściowego	6
1.1. Potencjał społeczno-gospodarczy	6
1.2. Zasoby rynku pracy.....	20
1.3. Potencjał edukacyjny.....	23
1.4. Dostępność komunikacyjna.....	26
2. Zasoby przyrodnicze i kulturowe	26
2.1. Stan środowiska naturalnego.....	29
2.2. Walory kulturowe powiatu łęczyńskiego	30
3. Praktyka planowania strategicznego i promowania powiatu.....	36
II. Analiza SWOT	37
1. Wizja strategicznego rozwoju powiatu	38
1.1. Przyjęta logika strategicznych działań	39
1.2. Pożądany stan rozwoju powiatu	41
2. Misja oraz cele strategii	41
2.1. Misja strategii	42
2.2. Cele strategii.....	42
2.3. Główne kierunki działań w ramach celów operacyjnych	46
3. System wdrażania i finansowania strategii	64
3.1. Główne instytucje i podmioty zaangażowane we wdrażanie strategii	65
3.2. Środki niezbędne na realizację strategii	66
3.3. Źródła finansowania strategii	66
4. System monitorowania i oceny realizacji strategii.....	67
Załącznik 1: Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2016-2021.....	70

Wstęp

Strategia rozwoju powiatu jest kluczowym elementem planowania rozwoju lokalnego. Jest to dokument, którego celem jest wskazanie wizji oraz strategicznych kierunków rozwoju powiatu. Strategia jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania powiatem. Pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości w poczynaniach władz powiatu, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Strategia umożliwia również efektywne gospodarowanie własnymi, zwykle ograniczonymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze, zasoby ludzkie, infrastruktura czy też środki finansowe.

Dobrze zorganizowany proces opracowania strategii umożliwia zaangażowanie władz lokalnych oraz mieszkańców w planowanie swojej przyszłości. Uwzględnienie zgłaszanych opinii i pomysłów pozwala na wypracowanie strategii, z którą będzie się identyfikowała w dużym stopniu społeczność lokalna. Utożsamianie się władz i mieszkańców powiatu z opracowaną strategią stanowi niezbędny warunek jej skutecznej realizacji.

Konieczność posiadania aktualnej strategii rozwoju powiatu podyktowana jest nie tylko względami praktycznymi „dobrego rządzenia”, ale również wynika z uregulowań prawnych, zawartych między innymi w ustawie o samorządzie powiatowym czy też ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w której strategii gmin i powiatów zostały zaliczone – obok strategii rozwoju kraju, strategii sektorowych oraz strategii wojewódzkich – do kluczowych dokumentów planistycznych, na podstawie których powinna być prowadzona polityka rozwoju kraju¹. Strategia rozwoju powiatu stanowi również formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł unijnych.

Założono, że zaktualizowana strategia będzie dokumentem średniookresowym, a okres jej realizacji przypadnie na lata 2016-2021. Przyjęcie takiego horyzontu czasowego jest zgodne z zaleceniami planistycznymi oraz pozwala na dostosowanie strategii do wymogów wynikających z obowiązującej perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014-2020. Z uwagi na dość długi okres obowiązywania strategii, przyjęto, że musi to być dokument uniwersalny, koncentrujący się na rozwiązaniu najważniejszych problemów rozwojowych powiatu i jego mieszkańców.

Strategia składa się z trzech zasadniczych części:

- diagnozy strategicznej, w której poddano analizie główne obszary rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu, z uwzględnieniem uwarunkowań wewnętrznych (tj. słabych i mocnych stron powiatu) oraz zewnętrznych (tj. możliwych szans i zagrożeń rozwoju powiatu),
- wizji strategicznej oraz głównych kierunków rozwoju powiatu, uwzględniających specyfikę powiatu i zewnętrzne warunki jego funkcjonowania,
- systemu realizacyjnego strategii, w tym ram finansowych oraz wykazu projektów kluczowych ujętych w formie załącznika jako Wieloletni Plan Inwestycyjny (WPI).

¹ Art. 9 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, Dz. U. Nr 227, poz. 1658.

Prace nad aktualizacją strategii obejmowały następujące etapy:

- analiza obowiązujących w powiecie dokumentów o charakterze strategicznym, w tym strategii rozwoju powiatu łęczyńskiego przyjętej w 2010 roku,
- przygotowanie diagnozy stanu wyjściowego, czyli opisu sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu wraz z elementami analizy strategicznej,
- identyfikacja kluczowych zadań i projektów przyczyniających się do realizacji strategii,
- przygotowanie ostatecznej wersji strategii oraz jej zatwierdzenie przez Radę Powiatu.

W trakcie prac nad aktualizacją strategii wzięto pod uwagę poprzednią wersję strategii z 2010 roku, wychodząc z założenia, że dokument ten i stopień jego realizacji powinien stanowić punkt wyjścia do dalszych prac analitycznych. Ponadto, niniejszy dokument bazuje na innych dokumentach planistycznych, które z mocy prawa zostały opracowane na przestrzeni ostatnich pięciu lat. Chodzi tu głównie o dokumenty związane z ochroną środowiska (program ochrony środowiska, plan gospodarki odpadami).

Ważnym źródłem informacji były również dane statystyczne, uzyskane głównie z Banku Danych Regionalnych.

I. Analiza i diagnoza stanu obecnego

1. Diagnoza stanu wyjściowego

Zaprezentowana poniżej diagnoza stanu wyjściowego obejmuje szczegółową analizę uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych rozwoju powiatu. Do czynników zewnętrznych mogących w istotny sposób wpłynąć na rozwój powiatu zaliczono postępujące procesy integracyjne i globalizacyjne w Europie, stosowanie polityk wspólnotowych (w tym polityki rolnej i polityki rozwoju obszarów wiejskich), a także takie zjawiska jak rozwój społeczeństwa informacyjnego, pojawianie się nowych form turystyki czy niekorzystnie kształtujące się trendy demograficzne. Natomiast oceny czynników wewnętrznych rozwoju powiatu dokonano w najważniejszych obszarach rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu, zwracając szczególną uwagę na powiązanie analizowanych obszarów z przyjętym w strategii systemem monitorowania. Zbiorcza analiza SWOT jest podsumowaniem przeprowadzonych badań analitycznych i stanowi podstawę do sformułowania właściwej wizji i strategii rozwoju powiatu.

1.1. Potencjał społeczno-gospodarczy

Położenie administracyjno-geograficzne

Powiat łęczyński położony jest w środkowej części województwa lubelskiego. Zajmuje powierzchnię 634 km². Graniczy z następującymi powiatami ziemskimi: lubartowskim, parczewskim, włodawskim, chełmskim, świdnickim i lubelskim. Obejmuje tereny Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego o wyjątkowym w skali województwa i kraju bogactwie przyrodniczym.

W skład powiatu wchodzi 6 jednostek szczebla gminnego: gmina miejsko-wiejska Łęčna, gmina Cyców, gmina Ludwin, gmina Milejów, gmina Puchaczów oraz gmina Spiczyn.

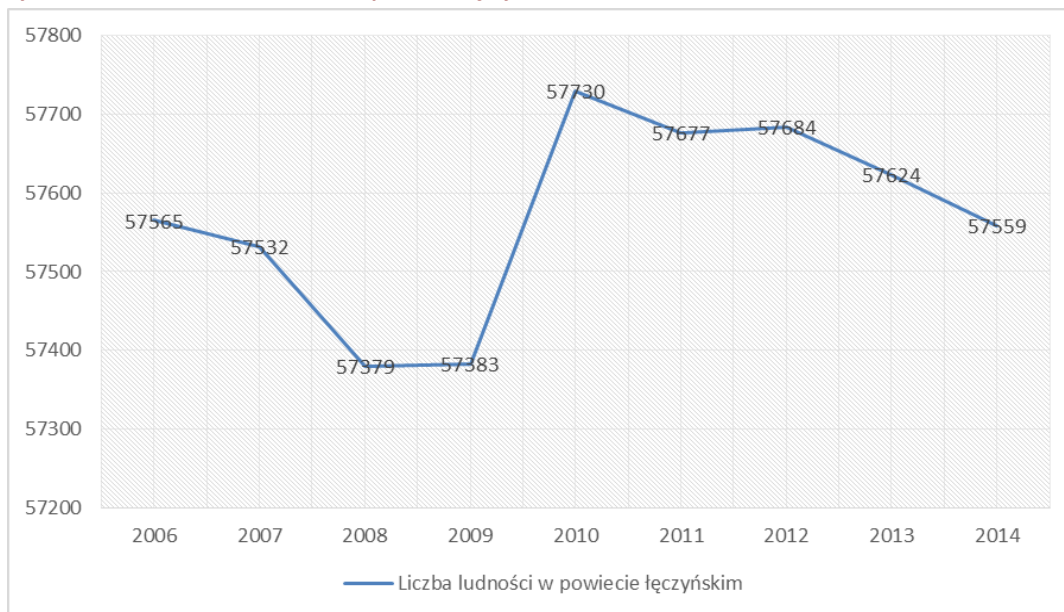
Rysunek 1. Położenie powiatu łęczyńskiego w województwie lubelskim.

Ludność

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 31 XII 2014 ludność faktycznie zamieszkała powiat łęczyński wynosiła 57 559 osób. Na podstawie analizy danych n. t. ludności z lat 2006-2014 można zauważyć, że liczba ludności w powiecie mimo okresowych zmian utrzymuje się na podobnym stałym poziomie. Należy jednak zwrócić uwagę, że w ostatnich czterech latach liczba ludności systematycznie spada. Jest to tendencja charakterystyczna dla całego obszaru województwa lubelskiego i kraju.

Rysunek 1. Liczba ludności w powiecie łęczyńskim w latach 2006-2014.

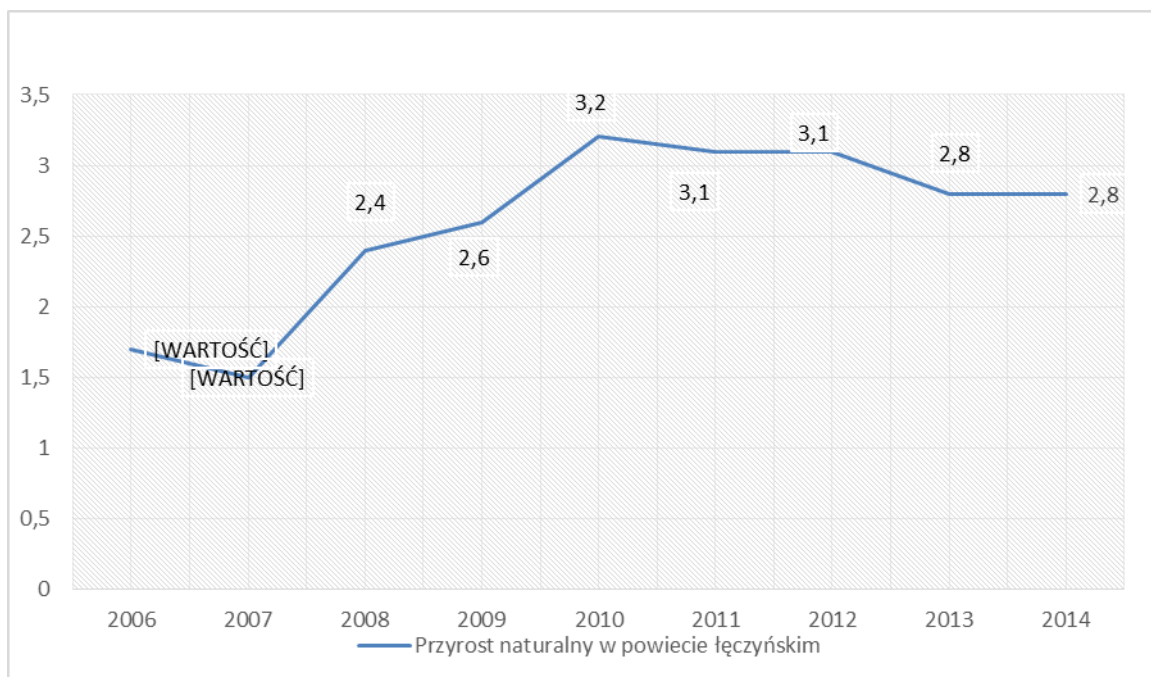

Źródło: Bank

Danych Lokalnych GUS.

Analizując dane dotyczące powiatu łęczyńskiego widać w miarę dobrą sytuację demograficzną względem innych powiatów województwa lubelskiego. W badanym okresie notuje się wyłącznie dodatni przyrost naturalny. Świadczy to, że liczba urodzeń przewyższa liczbę zgonów.

Rysunek 2. *Przyrost naturalny w powiecie łęczyńskim w latach 2006-2014.*

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Tabela 1. *Ruch naturalny w powiecie łęczyńskim w latach 2006-2014.*

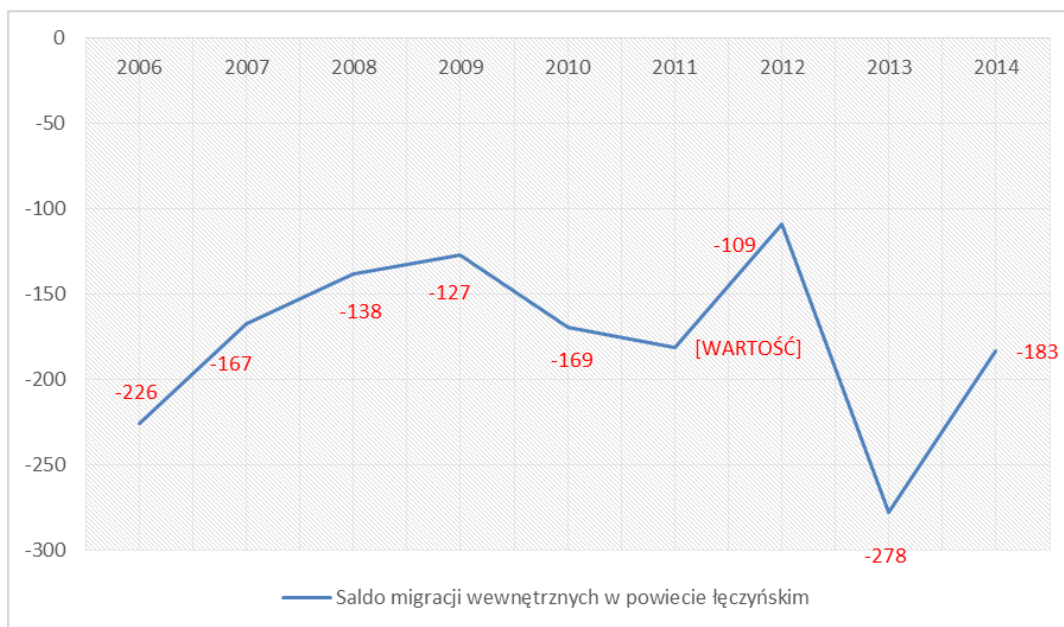
Rok	Liczba małżeństw	Liczba urodzeń żywych	Liczba zgonów
2006	6,3	9,7	7,99
2007	6,9	10,6	9,07
2008	7,2	11,4	8,98
2009	8,3	11,4	8,87
2010	7,4	11,3	8,18
2011	7,0	11,4	8,32
2012	6,4	11,2	8,13
2013	6,1	10,9	8,05
2014	6,7	11,3	8,44

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Analizując liczbę urodzeń w poszczególnych latach widać, że w powiecie łęczyńskim mamy stabilną sytuację demograficzną. Mimo, że w dzisiejszych czasach co raz popularniejszy staje się model rodziny z mniejszą liczbą dzieci to na badanym obszarze wskaźnik urodzeń oraz zawieranych małżeństw utrzymuje się na stałym poziomie. Może to świadczyć o silnych podstawach ekonomicznych powiatu łęczyńskiego.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na liczbę ludności w powiecie jest różnica między napływem a odpływem mieszkańców w danym roku. Niestety w tym przypadku dane przedstawiające saldo migracji wewnętrznych notowały ujemny wskaźnik.

Rysunek 3. Saldo migracji wewnętrznych w powiecie łęczyńskim w latach 2006-2013.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Saldo migracji zagranicznych waha się na niskim prawie nieznaczącym dla wskaźnika ludności w powiecie. Powyższe dane wskazują jednak, że na tle innych obszarów województwa można uznać powiat łęczyński za obszar stabilny pod względem demograficznym.

Ważna dla przyszłej kondycji demograficznej jest struktura wiekowa mieszkańców powiatu. Duża liczba osób w wieku przedprodukcyjnym będzie gwarancją rozwoju powiatu w przyszłości.

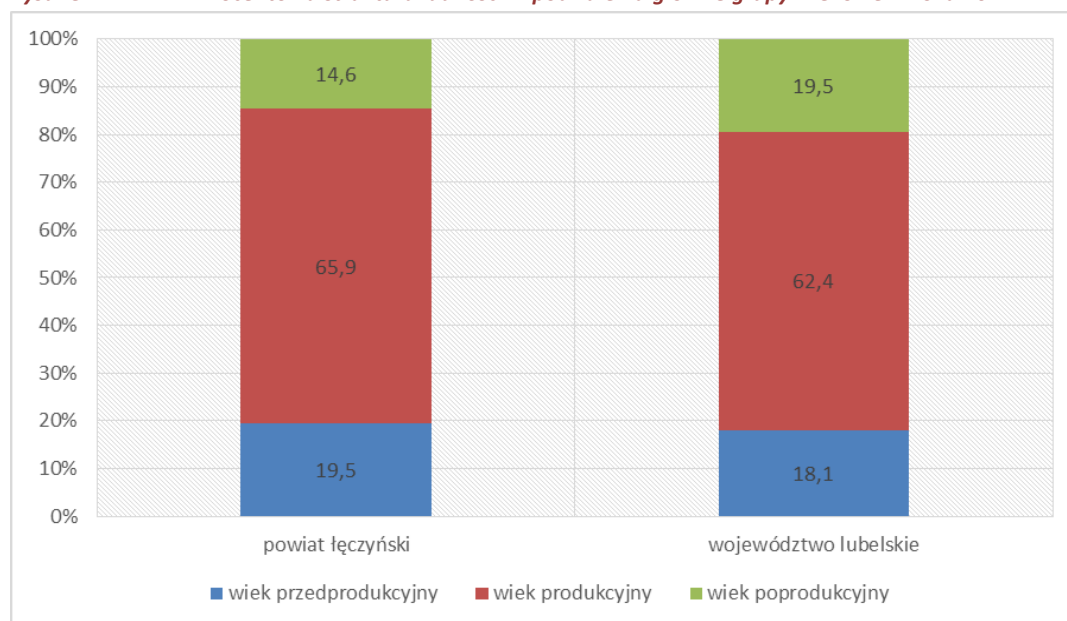
Tabela 2. Struktura ludności w powiecie łęczyńskim w roku 2014 w podziale na podstawowe grupy wiekowe.

Ludność w wieku	Liczba ludności	Udział % w ogólnej liczbie mieszkańców
przedprodukcyjny	11229	19,5
produkcyjnym	37920	65,9
poprodukcyjnym	8395	14,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Podobnie jak wcześniejsze wskaźniki demograficzne struktura ludności z podziałem na główne grupy wiekowe prezentuje się korzystnie w stosunku do reszty województwa lubelskiego. Większy udział osób w wieku produkcyjnym świadczy o większych możliwościach lokalnej gospodarki. Natomiast większy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym daje nadzieję na większe możliwości rozwojowe w przyszłości.

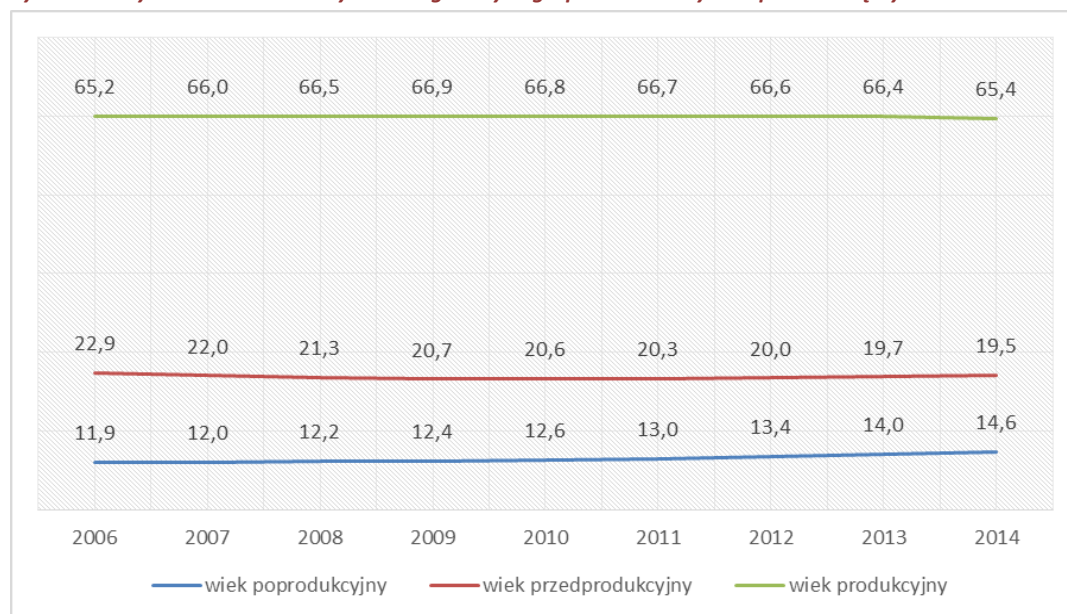
Rysunek 4. Procentowa struktura ludności w podziale na główne grupy wiekowe w roku 2014.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Niekorzystne trendy demograficzne widać dopiero w analizie danych na przestrzeni ostatnich lat. Podobnie jak w odniesieniu do całego kraju wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym, a spada liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. Dynamika tych zmian jest jednak znacznie mniejsza niż w odniesieniu do całego kraju.

Rysunek 5. Dynamika zmian liczby osób w głównych grupach wiekowych w powiecie łęczyńskim w latach 2006-2014.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Wskaźnik feminizacji jest niższy niż na terenie całego województwa lubelskiego co również potwierdza korzystną sytuację demograficzną.

Tabela 3. Porównanie wskaźnika feminizacji w roku 2014.

	<i>Liczba kobiet na 100 mężczyzn</i>
<i>powiat łęczyński</i>	<i>104</i>
<i>województwo lubelskie</i>	<i>106</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

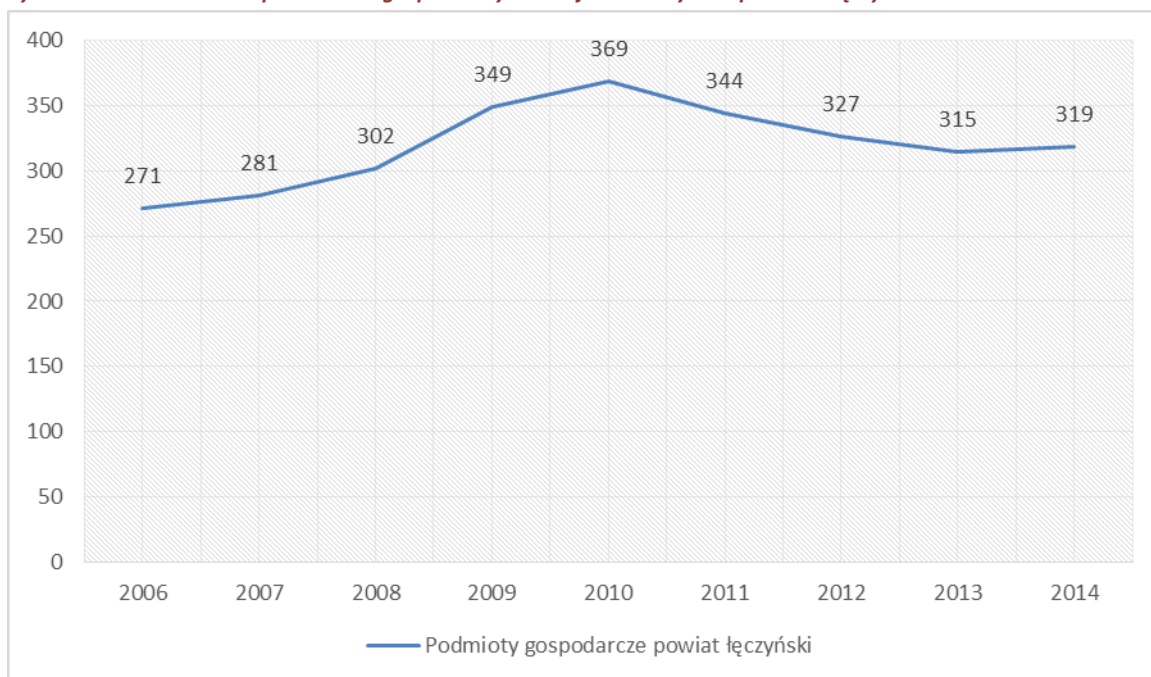
Gospodarka

Gospodarka powiatu łęczyńskiego oparta jest na trzech ważnych filarach zapewniających jej stabilną sytuację gospodarczą na tle innych powiatów województwa lubelskiego. Po pierwsze na terenie powiatu zlokalizowany jest jeden z najważniejszych podmiotów gospodarczych województwa lubelskiego – kopalnia Lubelski Węgiel Bogdanka S. A. Jest to jedyna kopalnia eksploatująca węgiel na obszarze lubelskiego zagłębia węglowego. Dzięki korzystnej strukturze geologicznej występujące tu złoża są łatwe w eksploatacji, co przekłada się na zyski osiągane przez spółkę. Zapewnia to zatrudnienie dużej liczbie mieszkańców obszaru oraz wpływy z tytułu podatków dla lokalnych samorządów. Niestety strategia Państwa, wobec sektora węglowego w Polsce z uwzględnieniem specyfiki kopalni w Bogdancie może się odbić w przyszłości na kondycji zakładu, a w dalszej kolejności całego obszaru powiatu łęczyńskiego. Tym bardziej, że mimo obecności kopalni na tym terenie nie rozwinął się przemysł ciężki.

Kolejnym filarem powiatu może być turystyka. Bogactwo przyrodnicze oraz świetne warunki rekreacyjne Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego sprzyjają rozwojowi tego sektora. Należy jednak pamiętać, że dopiero od kilku lat prowadzone są działania koordynujące promocję tego obszaru gospodarczego przez powiat łęczyński. Rozwój uzależniony będzie głównie od stopnia zaangażowania pozostałych partnerów życia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności lokalnych przedsiębiorców.

Podobnie jak w całym województwie lubelskim ważnym elementem lokalnej gospodarki jest rolnictwo. Pod względem liczby zatrudnionych osób jest to sektor dominujący, jednak ze względu na słabą jakość gleb oraz rozdrobnienie gospodarstw osiągane w nim zyski są niższe niż średnia województwa.

Rysunek 6. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w powiecie łęczyńskim w latach 2006-2014.

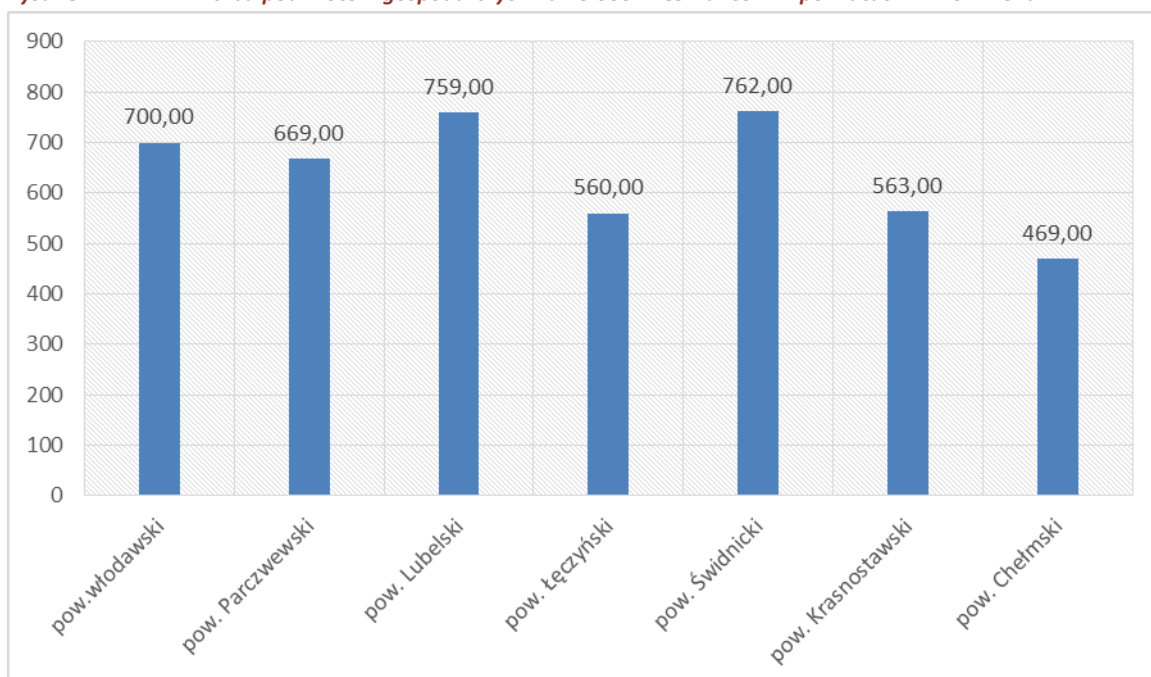

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w badanym okresie wzrosła. Szczyt aktywności gospodarczej powiatu odnotowano w roku 2010. Od tamtego czasu liczba podmiotów spadała, aby ustabilizować się w ostatnich dwóch latach.

Na pierwszy rzut oka wskaźnik należy do najniższych w województwie lubelskim (22 miejsce na 24 powiaty), jednak należy pamiętać o znaczącym udziale w gospodarce powiatu przedsiębiorstwa Lubelski Węgiel S.A. zatrudniającego znaczną część mieszkańców powiatu.

Rysunek 7. Liczba podmiotów gospodarczych na 10 000 mieszkańców w powiatach w 2014 roku.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Struktura własnościowa podmiotów gospodarczych pokazuje znaczną przewagę sektora prywatnego nad publicznym. Jednak sektor publiczny cechuje się większą stabilnością i odpornością na zawirowania gospodarcze. W latach 2006-2013 odnotowuje się minimalny, lecz stały wzrost jednostek sektora publicznego. Mimo, że dynamika jednostek sektora prywatnego podlega okresowym wahanom to jednak obserwujemy ciągły jej wzrost.

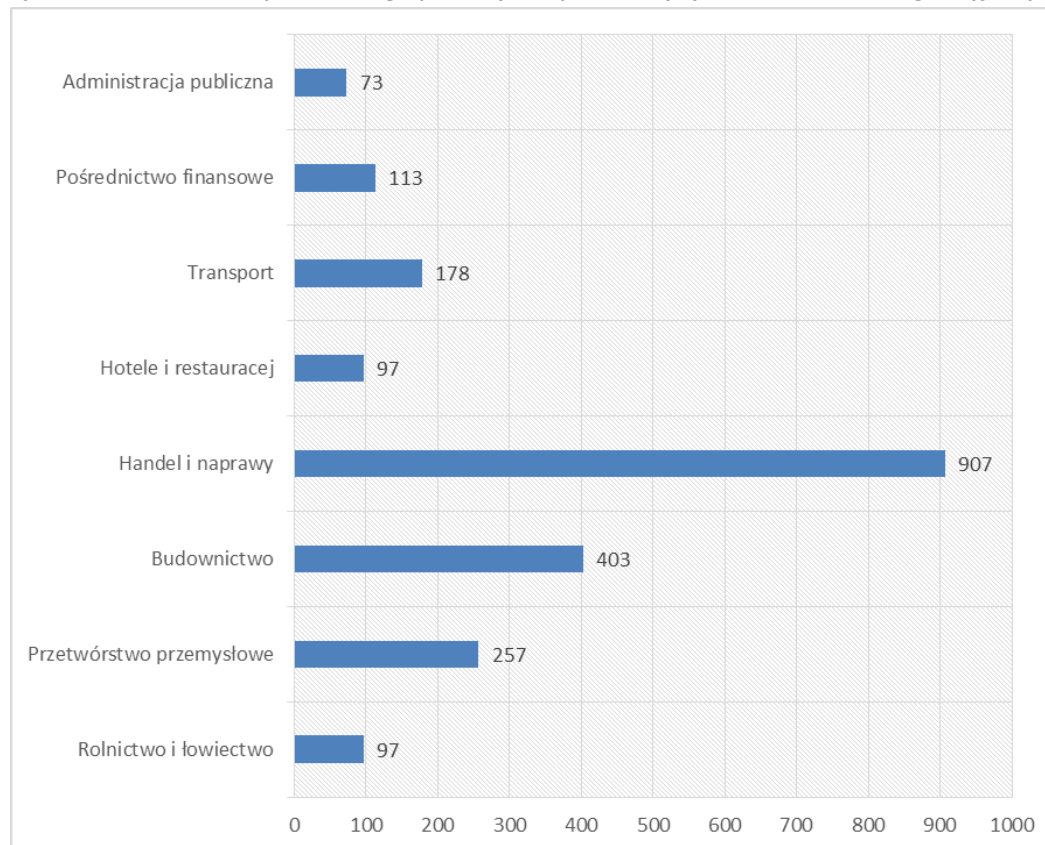
Tabela 4. Liczba podmiotów gospodarczych w powiecie łęczyńskim w latach 2006-2014 z uwzględnieniem struktury właścicielskiej.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sektor prywatny	2575	2575	2615	2726	2873	2925	2992	3016	3055
Sektor publiczny	163	160	159	164	165	166	176	174	169
Ogółem	2738	2735	2774	2890	3038	3091	3168	3190	3224

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

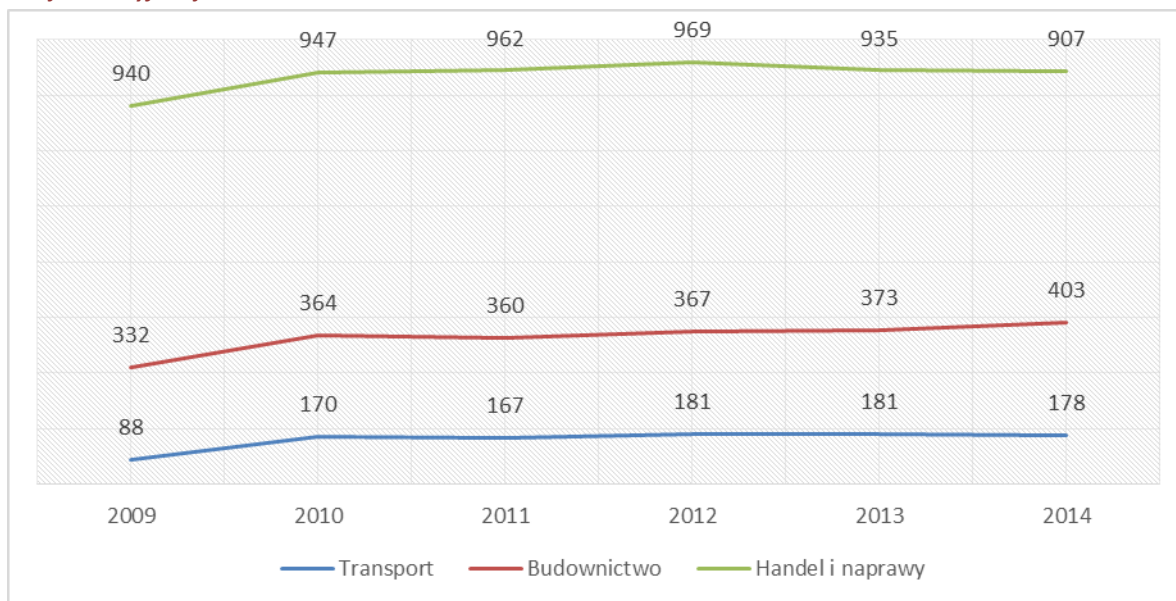
Analizując podmioty gospodarcze z terenu powiatu łęczyńskiego według sekcji PKD 2007 możemy stwierdzić, że w roku 2013 dominowały przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie handlu i napraw, budownictwa oraz transportu i przetwórstwa przemysłowego. Pełne zestawienie obrazuje poniższy wykres:

Rysunek 8. Liczba podmiotów gospodarczych w powiecie łęczyńskim w roku 2014 wg klasyfikacji PKD 2007.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Rysunek 9. Dynamika zmian liczby podmiotów gospodarczych w powiecie łęczyńskim w latach 2006-2014 w głównych sekcjach klasyfikacji PKD 2004.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Analizując zmiany liczby podmiotów gospodarczych z terenu powiatu łęczyńskiego według najważniejszych sekcji PKD widać wzrost zarówno w sektorze transportu jak i budownictwa. Jedynie w sektorze handlu i napraw liczba podmiotów gospodarczych spada.

Możliwości inwestycyjne

Cały powiat łęczyński znajduje się na terenie Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego, który tworzy 41 gmin położonych na terenie i wokół miasta Lublina, współpracujących ze sobą w zakresie promocji gospodarczej. Dzięki bliskiemu sąsiedztwu z Lublinem, istniejącym terenom inwestycyjnym oraz dobrze rozwiniętej sieci głównych dróg powiat łęczyński to dobre miejsce do rozwoju działalności gospodarczej. Od 2015 roku Starostwo Powiatowe w Łęcznej współpracuje z Centrum Obsługi Inwestora Województwa Lubelskiego, dzięki czemu powstała baza ofert inwestycyjnych. Obecnie w bazie Centrum Obsługi Inwestora znajduje się ponad 80 ha terenów przygotowanych pod inwestycje na terenie powiatu łęczyńskiego. Ze względu na charakter obszaru preferowana jest działalność związana z branżą turystyczną, przetwórstwem rolnym oraz przemysłem lekkim.

Niestety, tylko jedna gmina na terenie powiatu łęczyńskiego (Gmina Łęczna) posiada system ulg dla potencjalnych inwestorów w postaci zwolnienia z podatku od nieruchomości.

Na terenie powiatu działają następujące instytucje wspierania biznesu:

- Lubelska Fundacja Rozwoju - Oddział w Łęcznej
- Regionalne Forum Gospodarcze z siedzibą w Łęcznej

Mieszkalnictwo

Warunki mieszkaniowe są jednym z ważniejszych czynników świadczących o rozwoju gospodarczym społeczeństwa oraz stopniu jego zamożności. Liczba mieszkań prywatnych z roku na rok się zwiększa. Poprawę można również zaobserwować analizując dostępną powierzchnię zarówno w przeliczeniu na 1 mieszkanie jak i na 1 osobę. Szczegółowo obrazuje to poniższa tabela:

Tabela 5. Stan warunków mieszkaniowych w powiecie łęczyńskim w latach 2006-2014.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mieszkania	17066	17169	17315	17438	17614	17796	17940	18119	18300
Powierzchnia na 1 mieszkanie (m²)	74,8	75,1	75,5	75,9	78,3	78,8	79,2	79,7	80,1
Powierzchnia na 1 osobę (m²)	22,3	22,6	22,9	23,2	23,9	24,3	24,6	25,1	25,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Stan jakości zasobów mieszkaniowych daje również analiza wyposażenia mieszkań w urządzenia techniczno-sanitarne. Pozwala to na zaobserwowanie warunków socjalno-bytowych. W tym celu na podstawie danych GUS bada się wyposażenie w: wodociąg, ustęp spłukiwany, łazienkę, centralne ogrzewanie i gaz z sieci.

Tabela 6. Stan wyposażenia mieszkań w urządzenia techniczno-sanitarne w latach 2007-2013.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
mieszkania	17066	17169	17315	17438	17614	17798	17940	18119
wodociąg	14666	14769	14916	15041	15929	16111	16255	16434
ustęp spłukiwany	12448	12552	12700	12836	14696	14878	15022	15201
łazienka	12621	12725	12873	13000	14249	14431	14575	14754
centralne ogrzewanie	12075	12179	12327	12454	13059	13241	13385	13564
gaz z sieci	7230	7270	7337	7716	7815	7909	7955	8019

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Na tle innych powiatów województwa lubelskiego pod względem dostępności do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej powiat łęczyński plasował się w środku stawki (11-13 miejsce), natomiast pod względem liczby oddawanych mieszkań na 10 000 mieszkańców należał do czołówki (4 miejsce).

Infrastruktura telekomunikacyjna

Teren powiatu łęczyńskiego pokryty jest siecią szkieletową wybudowaną na terenie woj. lubelskiego w ramach szerszego przedsięwzięcia jakim jest „Projekt Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej (SSPW)”. Lokalizacje węzłów dystrybucyjnych oraz szkieletowych w ramach projektu na terenie powiatu łęczyńskiego to:

Gmina Cyców: Cyców i Barki – sieć dystrybucyjna

Gmina Ludwin: Kaniwola i Ludwin Kolonia – sieć dystrybucyjna

Gmina Puchaczów: Puchaczów – sieć dystrybucyjna

Gmina Spiczyn: Spiczyn i Jawidz – sieć dystrybucyjna.

Powiat w 100% pokryty jest również bezprzewodową siecią internetową LTE, powstałą w ramach projektu „Wirtualne powiaty. Budowa Społeczeństwa Informacyjnego na Lubelszczyźnie. Etap III”, realizowanego przy współpracy 19 jednostek samorządu terytorialnego z terenu powiatu łęczyńskiego, włodawskiego i świdnickiego. Dzięki projektowi w Łęcznej zbudowano Centrum Zarządzania Siecią wraz z serwerownią centralną, położono światłowód łączący 19 jednostek publicznych (urzędy, szkoły, biblioteki), bezprzewodowym Internetem połączono wszystkie jednostki samorządowe (gminne i powiatowe). Na terenie powiatu działa 121 bezpłatnych punktów dostępu do Internetu - 37 telecentra i 84 hot spoty. Wdrożono elektroniczny system biblioteczny. Starostwo i wszystkie urzędy gmin mają wdrożony system elektronicznego obiegu dokumentów, elektroniczną skrzynkę podawczą, telefonię IP, komunikują się z mieszkańcami za pomocą własnych stron internetowych. Wszystkie urzędy zostały wyposażone w niezbędny sprzęt informatyczny: serwery, komputery, drukarki.

Infrastruktura kultury

Ważnym elementem infrastruktury społecznej są placówki kultury. Większość instytucji kultury wyższego rzędu (teatr, filharmonia, operetka) znajduje się w stolicy województwa.

Ważną rolę w szerzeniu działalności kulturalno-oświatowej w powiecie pełnią biblioteki publiczne i ich filie - łącznie 21 obiektów, co daje uśrednioną wartość 2742 mieszkańców na jedną placówkę (w województwie 3686 osób).

W powiecie łęczyńskim działalność prowadzi: 1 biblioteka powiatowa, 1 biblioteka miejsko-gminna, 5 bibliotek gminnych, 14 filii bibliotecznych. Wszystkie placówki są samodzielnymi instytucjami kultury. Zbiory bibliotek publicznych liczą 170 246 książek i 501 zbiorów specjalnych (stan na koniec 2014r.) Na dzień 31.12.2014 r. w bibliotekach powiatu zarejestrowano 13 274 czytelników. Placówki wypożyczyły 183 176 zbiorów bibliotecznych.

Starostwo Powiatowe w Łęcznej jest organem prowadzącym Powiatową Bibliotekę Publiczną, która działa od 2000 roku. Biblioteka oprócz udostępniania zbiorów i działalności informacyjnej, prowadzi działalność edukacyjno-kulturalną służącą promocji biblioteki i czytelnictwa. W 2014 r. w PBP w Łęcznej wprowadzono elektroniczny, zintegrowany system biblioteczny MAK+, stworzony i rozwijany przez Instytut Książki. System umożliwia tworzenie elektronicznego katalogu bibliotecznego, bazy użytkowników placówki, rejestrację wypożyczeń i udostępnień zasobów oraz prowadzenie statystyki bibliotecznej.

Na terenie powiatu w każdej gminie funkcjonują ośrodki kultury, w których można rozwijać zainteresowania i umiejętności oraz krzewić kulturę ludową (Centrum Kultury w Łęcznej, Gminny Ośrodek Kultury w Milejowie, Gminny Ośrodek Kultury w Puchaczowie, Gminny Dom Kultury w Cycowie, Gminne Centrum Kultury w Ziólkowie (Gmina Spiczyn), Gminne Centrum Kultury i Sportu w Ludwinie). Ośrodki we współpracy z wieloma instytucjami regionu przygotowują i realizują corocznie imprezy z dziedziny teatru, muzyki, plastyki, sztuki ludowej, historii, promocji zdrowia itp.

Ważną funkcję kulturalną w życiu mieszkańców powiatu pełnią również zespoły artystyczne, oraz gminne remizy strażackie, funkcjonujące przy jednostkach Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP). W powiecie funkcjonuje 45 murowanych remiz strażackich. Oprócz wypełniania ważnych zadań z zakresu bezpieczeństwa publicznego, strażnice są zwykle najważniejszym centrum życia kulturalnego na wsi. Stanowią też doskonałe narzędzie do mobilizowania ludzi do aktywności społecznej. Dlatego należy zadbać o właściwe funkcjonowanie OSP i ich wyposażenie w niezbędny sprzęt i środki.

Infrastruktura sportowa

Powiat jest stosunkowo dobrze wyposażony w infrastrukturę sportową, na którą składają się boiska piłkarskie, hale widowiskowo-sportowe, korty tenisowe, przyszkolne sale gimnastyczne wraz z towarzyszącym zapleczem, strzelnica i basen. Jednak nie wszystkie z nich są dostosowane do obecnych potrzeb. Część obiektów wymaga pilnych prac remontowo-modernizacyjnych i dostosowania do wymaganych standardów.

Na terenie każdej z gmin powiatu łączyńskiego powstały wielofunkcyjne boiska w ramach programu „Moje boisko-Orlik 2012”. Realizacja tych przedsięwzięć przyczyniła się znacząco do wzrostu dostępności infrastruktury sportowej i poprawy warunków uprawiania sportu i rekreacji. Mimo to w najbliższych latach należy zadbać przede wszystkim o wyposażenie w sprzęt istniejącej infrastruktury sportowej oraz o pełniejsze wykorzystanie jej przez mieszkańców.

Na terenie powiatu łączyńskiego działa, założony w 1979 roku, Klub Sportowy „Górnik” Łęczna. Jest to najlepiej zorganizowany pod względem zaplecza sportowego klub w województwie lubelskim. Głównym jego sponsorem jest kopalnia węgla kamiennego Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A. Obecnie w klubie istnieją sekcje: piłki nożnej, zapasów, badmintona, krav-maga i tenisa ziemnego. Poza tym funkcjonuje 26 uczniowskich klubów sportowych oraz 32 stowarzyszenia kultury fizycznej.

Na koniec 2014 roku na terenie powiatu funkcjonowało łącznie 20 klubów sportowych. W 49 działających sekcjach sportowych ćwiczy prawie 1,5 tys. osób. W klubach pracuje łącznie 35 instruktorów sportowych oraz 18 trenerów.

Trenujący w klubach sportowych osiągają wysokie wyniki na zawodach sportowych różnych dyscyplin. Z inicjatywy samorządu powiatowego organizowane są liczne imprezy i wydarzenia sportowe. Turnieje, spływy kajakowe, rajdy rowerowe na trwałe wpisały się do kalendarza wydarzeń regionu. Najbardziej aktywnymi uczestnikami działalności klubów sportowych są dzieci młodzież, która osiąga sukcesy w zapasach, sumo, badmintonie i grach zespołowych.

Nad każdym jeziorem znajdują się sezonowe wypożyczalnie sprzętu wodnego. Nad jeziorem Piaseczno działa baza żeglarska oraz baza nurkowa, w której istnieje możliwość przeprowadzenia kursu dla zorganizowanych grup młodzieżowych i studenckich.

Dodatkowych atrakcji dostarcza przystań kajakowa w Jaszcowie wraz z pomostem malowniczo wkomponowana w brzegi rzeki Wieprz oraz zlokalizowane w sąsiedztwie altanki rekreacyjne.

Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej

Mieszkańcy powiatu mają stosunkowo dobry dostęp do infrastruktury ochrony zdrowia. Na terenie powiatu funkcjonuje jeden publiczny szpital z siedzibą w Łęcznej. Stacjonarnych i ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych na rzecz mieszkańców powiatu łęczyńskiego udziela Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łęcznej, dla którego organem założycielskim jest Powiat Łęczyński.

W zakresie opieki szpitalnej w SPZOZ w Łęcznej prowadzona jest działalność w ramach:

- Oddziału Chorób Wewnętrznych,
- Oddziału Chirurgii Ogólnej i Małoinwazyjnej,
- Oddziału Anestezjologii i Intensywnej terapii,
- Oddziału Urazowo-Ortopedycznego,
- Oddziału Rehabilitacyjnego,
- Izby Przyjęć,
- Oddziału Intensywnej Opieki Medycznej ,
- Ośrodka Hiperbarii,
- Wschodniego Centrum Leczenia Oparzeń i Chirurgii Rekonstrukcyjnej.

Rzeczywista struktura łóżek w szpitalu to (ogółem 166 łóżek):

- Wschodnie Centrum Leczenia Oparzeń i Chirurgii Rekonstrukcyjnej – 31,
- Oddział Chirurgii Ogólnej i Małoinwazyjnej – 24,
- Oddział Chorób Wewnętrznych – 31,
- Oddział Urazowo-Ortopedyczny – 30,
- Oddział Rehabilitacji – 25,
- Szpitalny Oddział Ratunkowy – 10,
- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii – 15,

Poza szpitalem na terenie powiatu działają prywatne oraz publiczne placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie). Na koniec 2013 roku funkcjonowały 24 takie placówki oraz 8 praktyk lekarskich. W 2013 w placówkach udzielono łącznie prawie 394 tys. porad lekarskich (łącznie z poradami opłacanymi przez pacjentów).

Na terenie powiatu działa również 24 gabinety dentystyczne oraz 21 aptek. Średnia liczba ludności przypadająca na jedną aptekę wynosi 2740.

W skład powiatowej infrastruktury pomocy społecznej wchodzi Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR), Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Kijanach (PO-W).

PCPR w ramach swojej działalności przyznaje pomoc w postaci: żywności, ubrań, pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej oraz dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego, pomoc w zakresie szkoleń dla rodziców zastępczych, a także pomoc w zakresie likwidacji barier technicznych i architektonicznych osobom niepełnosprawnym itp. Do zadań PCPR-u należy również opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2006 roku przy dofinansowaniu ze środków PFRON utworzyło Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej. Obecnie placówka ta zatrudnia 69 osób, w tym 50 osób z orzeczoną niepełnosprawnością, co czyni ją największym zakładem aktywności zawodowej województwa lubelskiego. Zatrudnienie znajdują tu osoby, które wymagają działań rehabilitacyjnych, medycznych oraz wsparcia społecznego. PZAZ jest jednostką o profilu gastronomicznym, obecnie jednostka przygotowuje całodienne wyżywienie dla pacjentów szpitala, zakładów opiekuńczo-leczniczych, szkół i innych placówek. Równoległe z pracą zawodową osób niepełnosprawnych realizowane są plany rehabilitacyjne uwzględniające indywidualne potrzeby i predyspozycje pracowników.

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna świadczy pomoc w zakresie: diagnozy, terapii psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej, terapii rodzin, psychoprofilaktyki, mediacji, doradztwa zawodowego oraz wczesnego wspomagania rozwoju dziecka. Jedną z najnowocześniejszych form terapii jest neuroterapia pod postacią terapii EEG Biofeedback.

Natomiast PO-W w Kijanach jest placówką zapewniającą całodobową opiekę i wychowanie dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej, dla których nie znaleziono rodzinnej opieki zastępczej. W placówce tej dzieci przebywają do momentu powrotu do rodziny naturalnej, znalezienia rodziny zastępczej, adopcyjnej, usamodzielnienia po uzyskaniu pełnoletniości lub do czasu ukończenia szkoły.

Niezależnie od Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie na terenie każdej gminy funkcjonuje miejski lub gminny ośrodek pomocy społecznej, z których pomocy korzysta około 19% ludności.

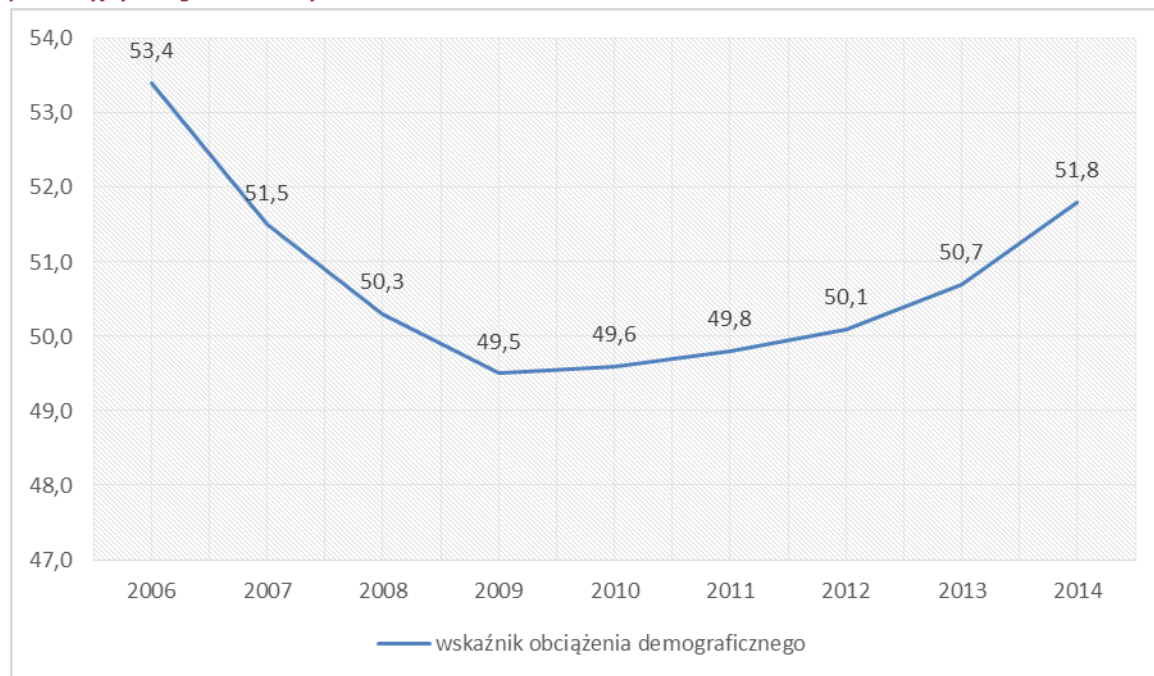
1.2. Zasoby rynku pracy

Sytuacja demograficzno-społeczna

Jednym z najważniejszych czynników pozwalających oszacować przyszły potencjał gospodarczy terenu jest porównanie liczby osób w wieku produkcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Wysoki udział osób w wieku produkcyjnym świadczy o dużych możliwościach w zakresie zatrudnienia, co sprzyja rozwojowi przedsiębiorczości. Jako że to właśnie ta grupa jest głównym wytwórcą dóbr i dochodów przekłada się to bezpośrednio na rozwój danego obszaru. Korzystny jest również duży udział osób w wieku przedprodukcyjnym ponieważ daje to dostęp do siły roboczej w przyszłości. Relacje poszczególnych grup wiekowych badane były przy okazji struktury demograficznej powiatu łęczyńskiego i wypadły na korzyść obszaru względem województwa lubelskiego.

Po zsumowaniu liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym (tzw. osoby w wieku nieprodukcyjnym) oraz porównaniu ich z liczbą w wieku produkcyjnym otrzymamy tzw. wskaźnik obciążenia demograficznego. Wskazuje on liczbę osób, które znajdują się „na utrzymaniu” osób będących w szczyście aktywności gospodarczej. Wskaźnik ten przedstawia się dla powiatu niekorzystnie. Należy pamiętać, że przede wszystkim ma na to wpływ zmniejszający się udział w ludności wieku przedprodukcyjnym, a zwiększający się udział ludności w wieku poprodukcyjnym.

Rysunek 10. Wskaźnik obciążenia demograficznego ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminie Krasnystaw w latach 2006-2014.

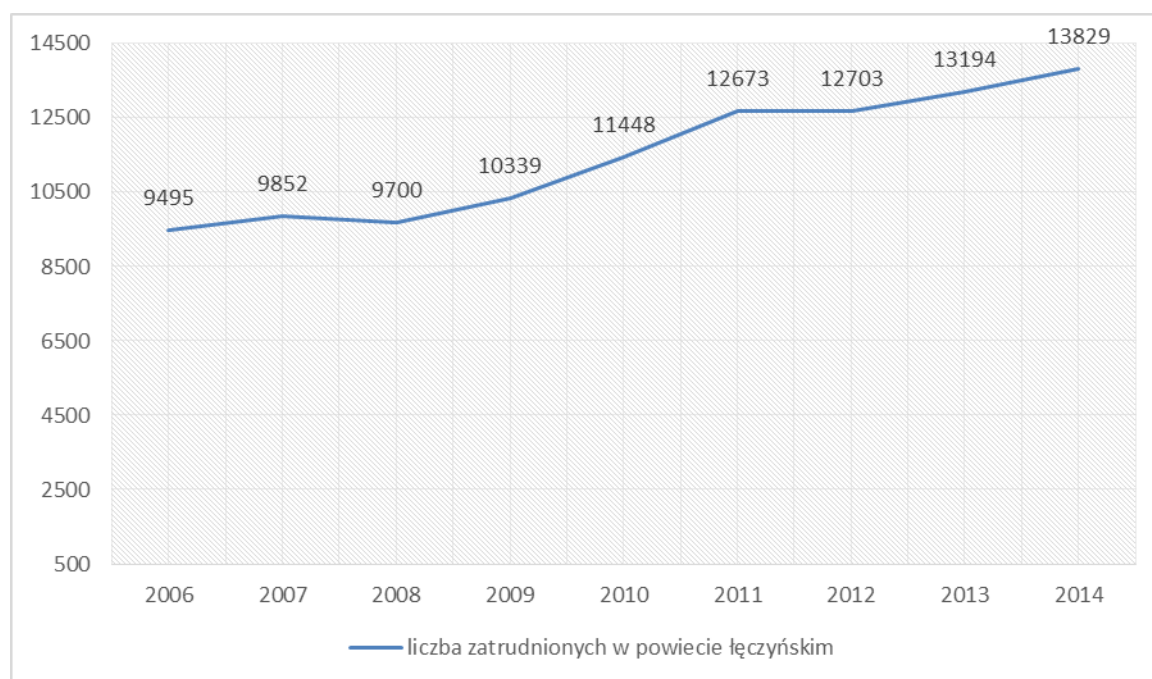
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Zatrudnienie

Jak wskazywano we wcześniejszych częściach dokumentu bardzo ważny wpływ na sytuację gospodarczą powiatu łęczyńskiego ma sytuacja w największym pracodawcy z tego terenu Lubelskim Węglu „Bogdanka” S.A. Dobra sytuacja na rynku węgla sprzyjać będzie rozwojowi przedsiębiorstwa i inwestycjom, co przekładać się będzie na zatrudnienie.

Analizując dane dotyczące zatrudnienia w podmiotach zatrudniających powyżej 9 pracowników widać, że w latach 2006-2014 zatrudnienie stale się zwiększało.

Rysunek 11. Zatrudnienie w jednostkach o liczbie pracujących pow. 9 osób w powiecie łęczyńskim w latach 2006-2014.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

W podziale na płeć widać w strukturze zatrudnionych znaczącą przewagę mężczyzn. Wynika to ze specyfiki przedsiębiorstw działających na terenie powiatu łęczyńskiego.

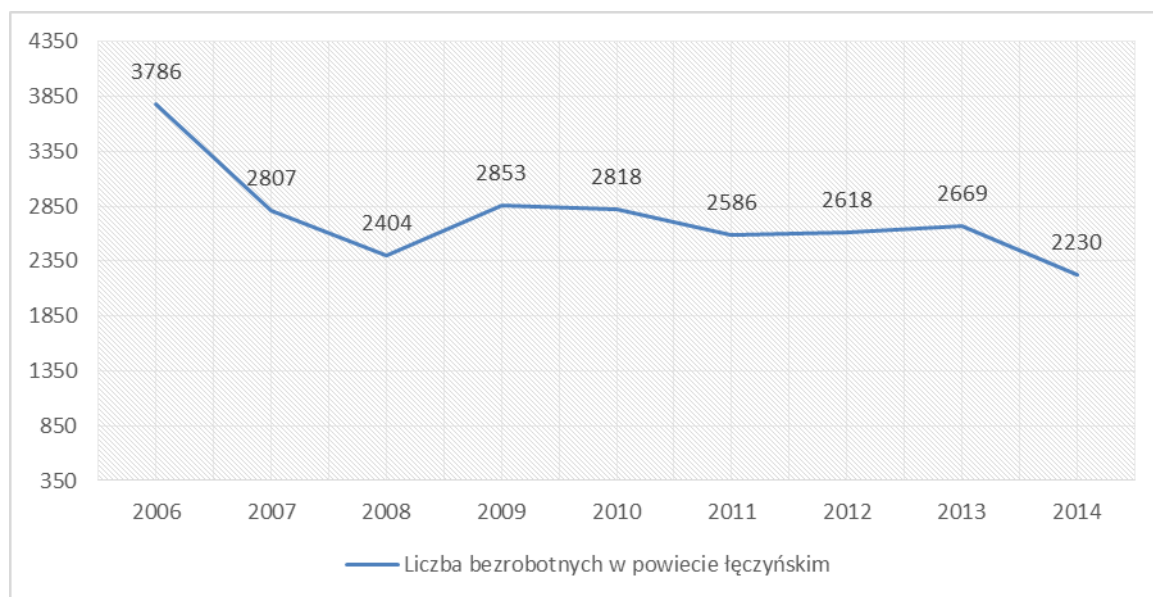
Tabela 9. Stan zatrudnienia w jednostkach o liczbie pracujących pow. 9 osób w powiecie łęczyńskim w latach 2006-2014 w rozbiću na płeć.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kobiety	3486	3605	3735	3848	3987	4167	4161	4332	4495
Mężczyźni	6009	6247	5965	6491	7461	8506	8542	8862	9334
Ogółem	9495	9852	9700	10339	11448	12673	12703	13194	13829

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Powyższe dane potwierdzają dane o liczbie bezrobotnych. W ostatnich latach liczba bezrobotnych systematycznie spadała. Stopa bezrobocia należy do najniższych w całym województwie lubelskim (3 miejsce na 24 powiaty).

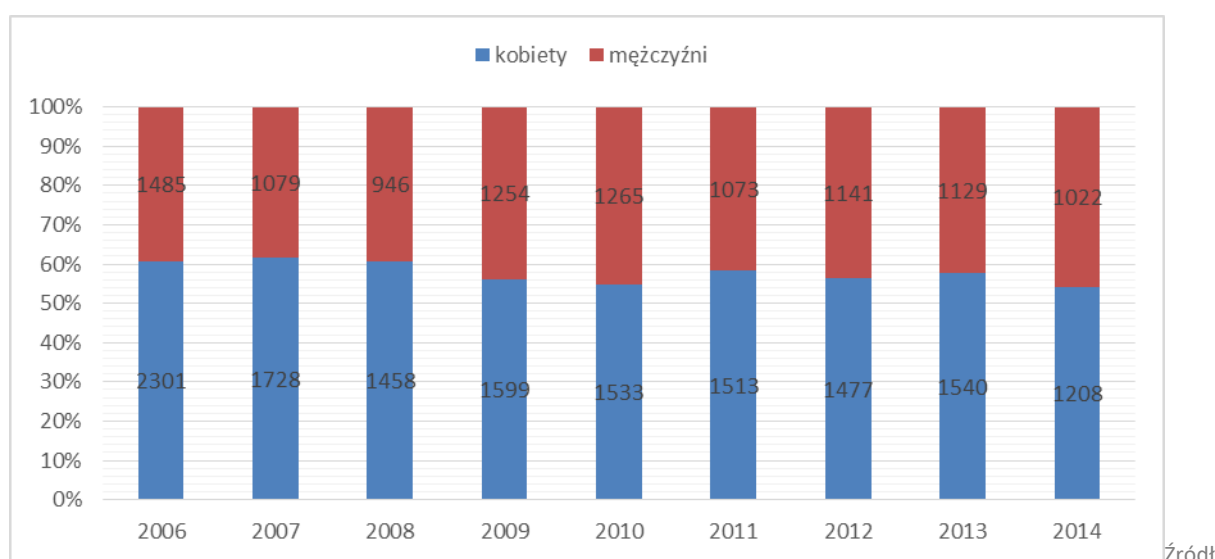
Rysunek 12. Liczba bezrobotnych w powiecie łęczyńskim w latach 2006-2014.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

W podziale bezrobotnych na płeć rysuje się przewaga kobiet w badanej strukturze. Specyfika lokalnej gospodarki stwarza większe możliwości w zatrudnianiu mężczyzn. W związku z tym należy podjąć działania mające na celu wyrównanie szans na rynku pracy. Istnieje wiele możliwości pozyskania znacznych środków finansowych na podniesienie jakości kapitału społecznego, przystosowanie do możliwości lokalnego rynku pracy oraz pomoc w tworzeniu nowych miejsc pracy m.in. w ramach działania Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2014-2020.

Rysunek 13. Liczba bezrobotnych w powiecie łęczyńskim w latach 2006-2014 w podziale na płeć.

o: Bank Danych Lokalnych GUS.

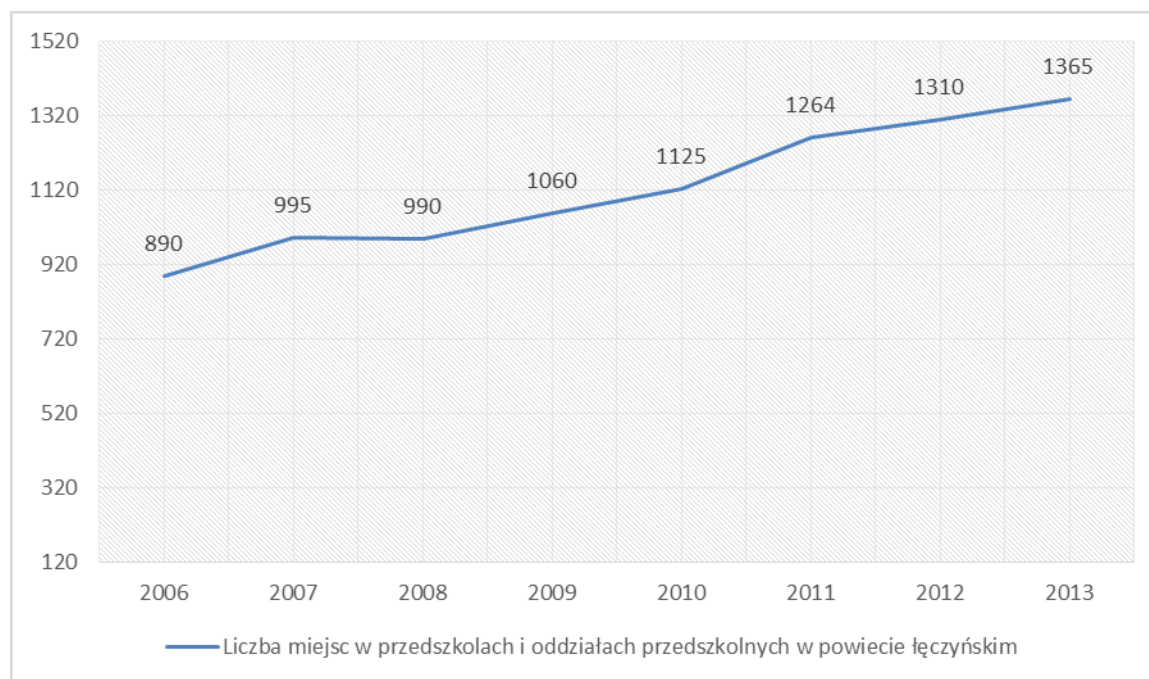
Źródł

1.3. Potencjał edukacyjny

Powiat łęczyński posiada rozbudowaną sieć oświatową na każdym szczeblu podległym lokalnym samorządom (zarówno szczebla gminnego i powiatowego). Ze względu na kompetencje samorządów – samorząd powiatowy realizuje zadania w zakresie edukacji na szczeblu ponadgimnazjalnym. Samorządowi powiatowemu podporządkowanych jest pięć zespołów szkół (Zespół Szkół Rolniczych w Kijanach, Zespół Szkół w Ludwinie, Zespół Szkół Nr 2 im. Simona Bolívara w Milejowie, Zespół Szkół im. Króla Kazimierza Jagiellończyka w Łęcznej i Zespół Szkół Górniczych w Łęcznej) oraz I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Zamoyskiego w Łęcznej. Wśród placówek oświatowych znajdują się ponadto: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łęcznej, Ośrodek Rewalidacyjno – Wychowawczy w Łęcznej oraz Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Podgłębkiem.

Na terenie powiatu działa 31 szkół podstawowych, 10 gimnazjalnych oraz 12 przedszkoli. Wychowanie przedszkolne ma niesamowicie ważne znaczenie dla przyszłego rozwoju dziecka. Dlatego przywiązywanie odpowiedniej troski już na pierwszym etapie kształcenia przełoży się na wyniki osiągane w przyszłości.

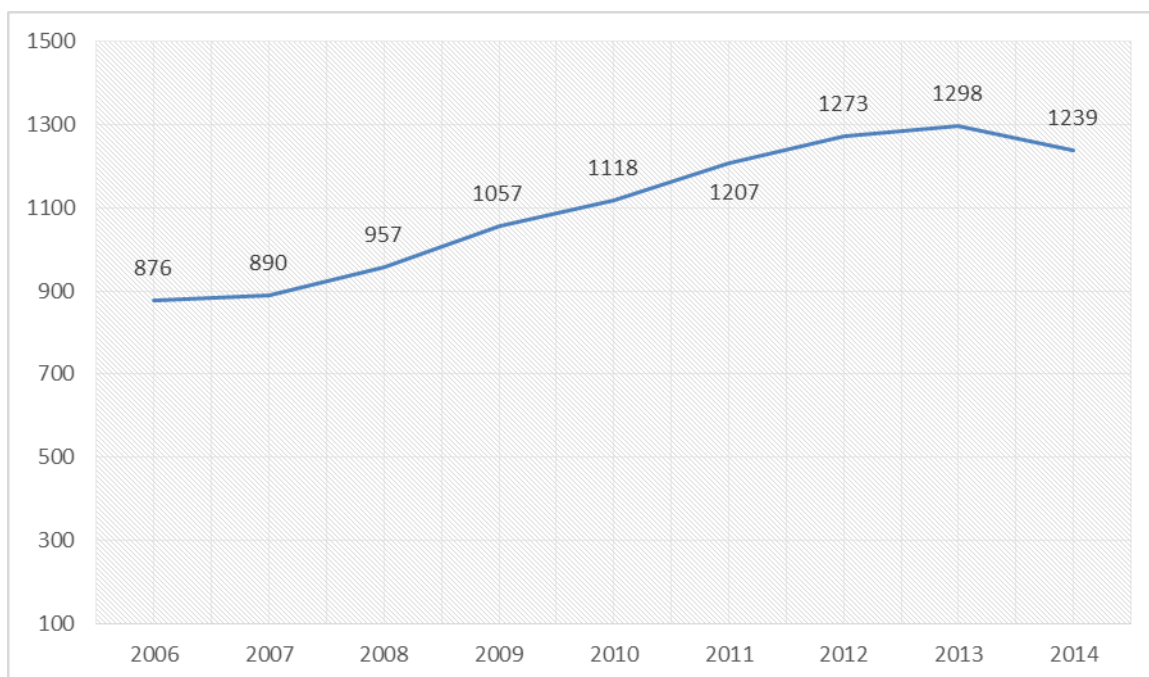
Rysunek 14. *Liczba miejsc w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w powiecie łęczyńskim w latach 2006-2013.*

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Liczba miejsc w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w powiecie łęczyńskim stale rośnie. Świadczy to o co raz większej świadomości władz samorządowych o potrzebach rozwoju edukacji przedszkolnej. Potwierdzają to również dane dotyczące liczby dzieci uczęszczających do poszczególnych placówek. Jest to również zachęta do kontynuowania podobnych działań w przyszłości.

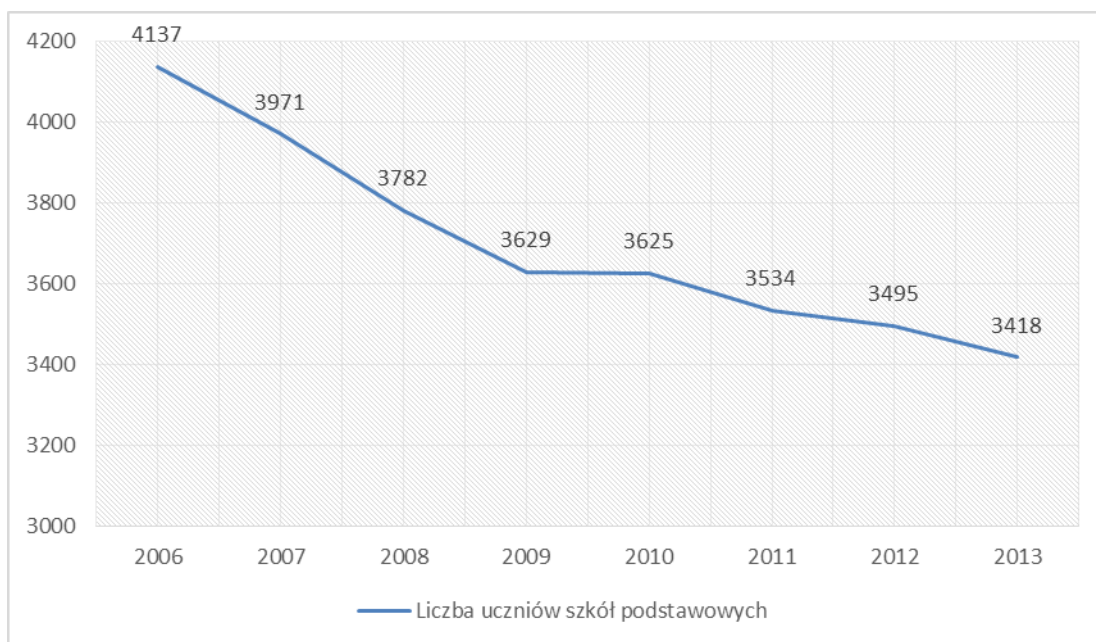
Rysunek 15. Liczba dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w powiecie łęczyńskim w latach 2006-2014.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

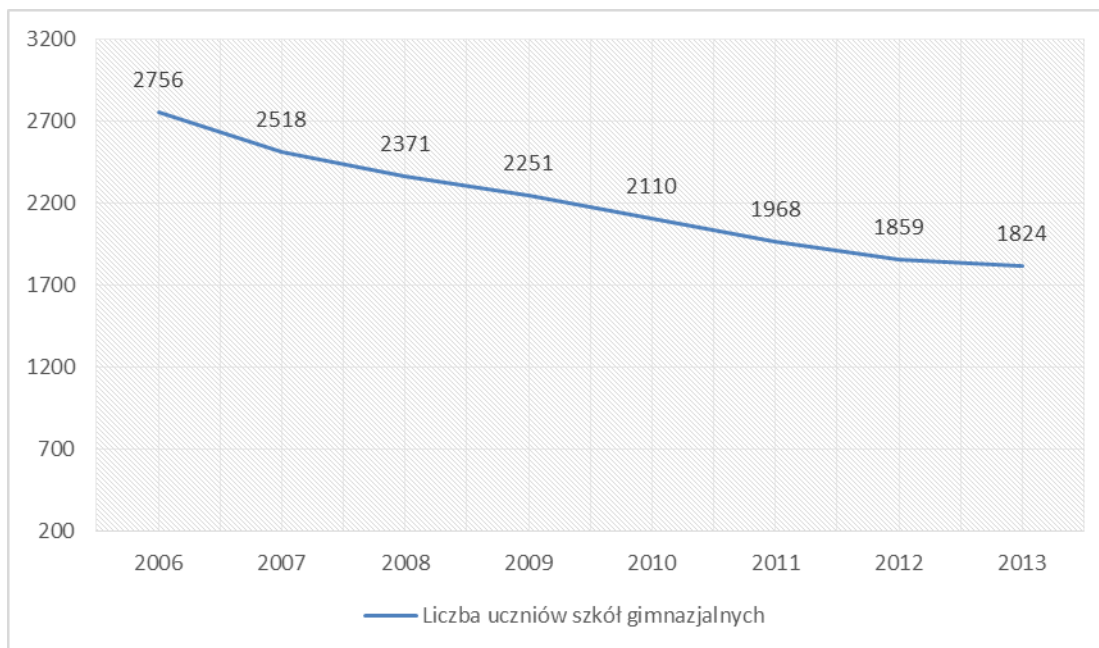
Niestety odwrotna tendencja dotyczy szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Jak widać na poniższych wykresach liczba dzieci uczęszczających do poszczególnych rodzajów placówek systematycznie spada.

Rysunek 16. Liczba dzieci uczęszczających do szkół podstawowych w powiecie łęczyńskim w latach 2006-2013.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

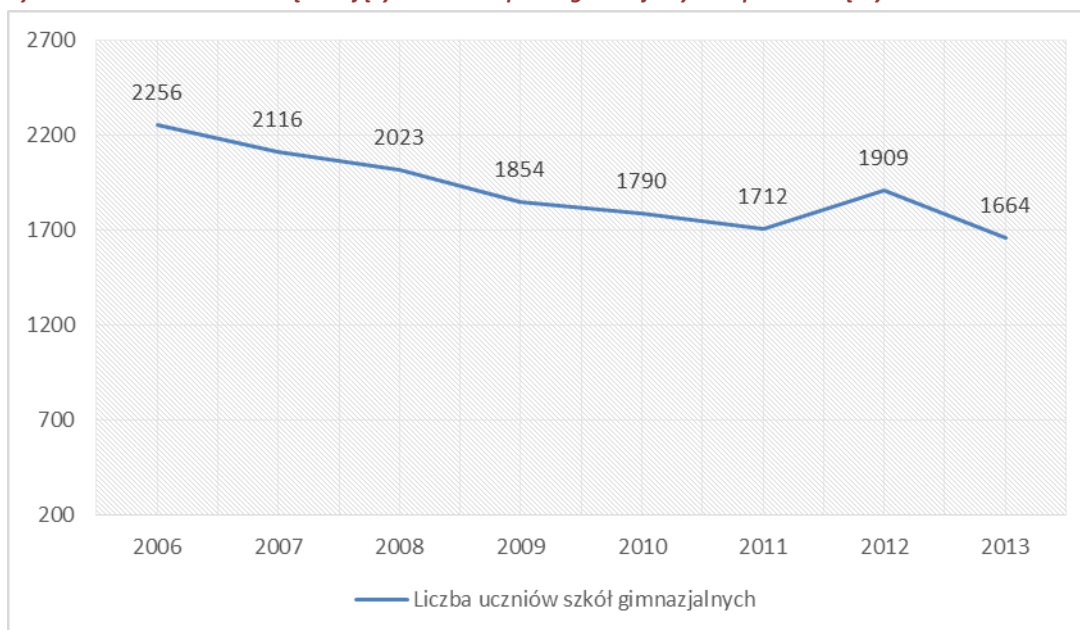
Rysunek 17. Liczba dzieci uczęszczających do szkół gimnazjalnych w powiecie łęczyńskim w latach 2006-2013.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Z punktu widzenia rozwoju powiatu szczególne znaczenie ma edukacja ponadgimnazjalna. Spadająca liczba uczniów, a w związku z tym co raz mniejsze subwencje oświatowe generują konieczność zwiększania środków własnych na utrzymanie obecnej struktury edukacyjnej. Reforma oświaty podlegającej samorządowi powiatowemu będzie jednym z największych wyzwań stojących przed władzami samorządowymi w najbliższych latach. Liczbę uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu łęczyńskiego przedstawia poniższy wykres.

Rysunek 18. Liczba dzieci uczęszczających do szkół ponadgimnazjalnych w powiecie łęczyńskim w latach 2006-2013.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

W szkołach ponadgimnazjalnych również jest obserwowany trend spadającej liczby uczniów. Co więcej analizując dane dotyczące liczby uczniów w szkołach gimnazjalnych i podstawowych należy zakładać, że w kolejnych latach problem będzie się pogłębiać. Prowadzić to będzie do konieczności reorganizacji sieci szkolnictwa ponadgimnazjalnego na terenie powiatu łęczyńskiego.

1.4. Dostępność komunikacyjna

Jednym z podstawowych czynników decydujących o rozwoju gospodarczym obszaru jest jego dostępność komunikacyjna. Poniżej przedstawiono najważniejsze informacje na temat potencjału powiatu łęczyńskiego w tym obszarze.

Transport lotniczy

Najbliższym czynnym portem lotniczym w okolicy powiatu łęczyńskiego jest Port Lotniczy Lublin-Świdnik. Otwarty w grudniu 2012 jest portem o charakterze regionalnym. Odległość z Łęcznej jest mniejsza niż 20 km, a czas dotarcia jest poniżej 20 min. Głównymi operatorami lotniczymi są niskokosztowe linie lotnicze (WizzAir i Ryanair), jednak loty do swojego głównego portu przesiadkowego we Frankfurcie nad Menem realizuje również Lufthansa. Łącznie dostępnych jest 12 kierunków (9 rozkładowych i 3 czarterowe) w 8 krajach. Lotnisko mimo mniejszego niż zakładany na etapie budowy ruchu pasażerskiego konsekwentnie buduje swoją pozycję i dąży do rozbudowy siatki połączeń oraz dostępnych destynacji. Dowodem na to jest stworzenie stałej bazy operacyjnej przez linie lotnicze WizzAir od września 2015 r. Charakterystyka pasażerów skupia się głównie na pasażerach biznesowych (loty do Frankfurtu) oraz tzw. emigranckich (loty do miast skupiających dużą ilość Polaków pracujących zagranicą). Niemniej jednak w miarę rozwoju lotniska stopniowo zwiększać będzie się udział pasażerów turystycznych, co jest szansą zarówno dla całej Lubelszczyzny jak i powiatu łęczyńskiego.

Drugim ważnym lotniskiem z punktu widzenia Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego jest Port Lotniczy im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Jest to największy port lotniczy w Polsce, a od 2013 również w całej Europie Środkowo-Wschodniej. Rocznie jest obsługiwanych tutaj ponad 10 milionów pasażerów, którzy mogą skorzystać z ponad 100 bezpośrednich kierunków do kilkudziesięciu krajów świata na trzech kontynentach. Bogata oferta oraz duża liczba dostępnych lotów są głównymi zaletami portu lotniczego w Warszawie.

Jeszcze mniejszy wpływ na turystykę Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego mają porty lotnicze znajdujące się w Radomiu i Rzeszowie. Port lotniczy w Radomiu mimo, że znajduje się w odległości ok. 170 km (czas dotarcia ok. 2 godz. 20 minut) nie oferuje od czasu otwarcia w roku 2013 żadnego połączenia międzynarodowego. Natomiast Port Lotniczy w Rzeszowie znajduje się w podobnej odległości co Port Lotniczy im. Fryderyka Chopina w Warszawie (ok. 220 km i czas dotarcia 3 godz. 25 min.), jednak ze względu na znacznie uboższą ofertę przegrywa z nim konkurencję o pasażera.

Infrastruktura kolejowa

Przez obrzeża powiatu łęczyńskiego przebiega linia kolejowa nr 7 Warszawa Wschodnia – Dorohusk, która jest jedną z najważniejszych linii kolejowych w Polsce. Zapewnia ona transport pasażerów oraz towarów w kierunku Ukrainy. Główne stacje pasażerskie (Lublin, Świdnik, Chełm) znajdują się po za badanym obszarem, więc potencjalni turyści muszą korzystać z innych środków komunikacji. Jedyna stacja kolejowa na tej trasie zlokalizowana

jest w Jaszczowie (gmina Milejów). Jednak ma ona głównie charakter towarowy. W tym miejscu zlokalizowany jest punkt zdawczo-odbiorczy kopalni w Bogdance, zapewniający transport węgla na cały kraj. Linia kolejowa Jaszczów-Bogdanka ma charakter wyłącznie towarowy i jest administrowana wyłącznie przez spółkę Lubelskie Węgiel Bogdanka. W przyszłości planowane jest jej wydłużenie do kopalni w Stefanowie.

Infrastruktura drogowa

Głównym środkiem transportu powiatu łęczyńskiego jest transport drogowy. Zapewnia on możliwość komunikacji zarówno w ujęciu dostępności komunikacyjnej wewnętrznej jak i zewnętrznej.

Na terenie powiatu łęczyńskiego łączna długość infrastruktury drogowej wynosi:

- 33 km drogi krajowej
- 78,8 km dróg wojewódzkich
- 264 km dróg powiatowych
- 748,5 km dróg gminnych.

Najważniejszą arterią komunikacyjną obszaru jest droga krajowa nr 82 łącząca Lublin z Łęczną i Włodawą. Droga ma 87 km długości i biegnie przez całe Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie. Droga szczególnie w sezonie turystycznym zapewnia dojazd turystom z Lublina i okolic. Jednocześnie używana jest przez ciężarówki transportujące węgiel z kopalni w Bogdance. W celu zwiększenia bezpieczeństwa opracowywana jest dokumentacja przebudowy drogi z wydzieleniem dodatkowych dróg dojazdowych. Przebudowa ma się przyczynić zarówno do zwiększenia przepustowości trasy oraz poprawy bezpieczeństwa.

Z punktu widzenia rozwoju turystyki na obszarze Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego duże znaczenie ma droga krajowa nr 17. Mimo, że przebiega po za granicami obszaru jest głównym szlakiem komunikacyjnym zapewniającym dojazd na pojezierze turystom z zachodniej części województwa lubelskiego oraz Warszawy i okolic. Perspektywa przebudowy jej na drogę ekspresową S-17 na odcinku Warszawa – Lublin dodatkowo wzmocni najsilniejszą z punktu widzenia turystycznego zaletę obszaru jakim jest relatywnie krótki czas dojazdu. Po jej oddaniu do użytku w 2020 r. czas dojazdu z Warszawy skróci się o ok. 1 godzinę. Wzmocni to pozycję względem głównego obszaru konkurencyjnego jakim są Warmia i Mazury.

Dojazd turystów szczególnie z obszaru województwa lubelskiego zapewnia system dróg wojewódzkich:

- droga wojewódzka nr 813 - droga wojewódzka klasy G w województwie lubelskim o długości 94,467 km. Przebiega południkowo łącząc Międzyrzec Podlaski z Podzamczem położonym 0,5 km na północ od Łęcznej, przez Parczew i Ostrów Lubelski. Leży w powiatach ziemskich: bialskim, radzyńskim, parczewskim, lubartowskim oraz łęczyńskim.
- droga wojewódzka nr 820 - Droga wojewódzka w województwie lubelskim, w powiatach łęczyńskim i parczewskim, łącząca Łęczną z Sosnowicą. Długość tej trasy to 30 km. Droga nr 820 w połączeniu z drogą nr 819 stanowi alternatywne (oraz szybsze do pokonania) połączenie Parczewa z Łęczną.

- droga wojewódzka nr 829 - droga wojewódzka w województwie lubelskim, w powiatach lubartowskim, łęczyńskim i świdnickim, łącząca Łuckę koło Lubartowa z Łęczną i z Biskupicami koło Piask. Długość tej trasy to 42 km.
- droga wojewódzka nr 838 - droga wojewódzka w województwie lubelskim, w powiecie łęczyńskim, świdnickim i krasnostawskim o długości 25 km. Łączy drogę krajową 82 w Głębokim z drogą krajową nr 17 w Fajstławicach.
- droga wojewódzka nr 839 - droga wojewódzka klasy Z biegnąca południkowo w województwie lubelskim, w powiecie łęczyńskim i chełmskim o długości ok. 30 km. Łączy Cyców z Rejowcem. Trasa ta na krótkim odcinku w Maryninie pokrywa się z drogą krajową 12 i 17.
- droga wojewódzka nr 841 - droga wojewódzka w województwie lubelskim, w powiatach łęczyńskim i chełmskim. Droga łączy Cyców ze Stawem, 3 km na północ od Chełma. Stanowi część alternatywnej trasy Lublin - Chełm. Długość drogi to 29 km.

Uzupełnieniem systemu jest sieć dróg lokalnych o znaczeniu powiatowym i gminnym. Z punktu widzenia rozwoju turystyki są bardzo ważne dla lokalnej gospodarki. Zapewniają one dostępność zarówno pomiędzy poszczególnymi miejscowościami jak i atrakcjami turystycznymi obszaru. Z punktu widzenia władz lokalnych dbałość o ich stan powinna być jeszcze większa niż w innych częściach Polski. Priorytetowo w kwestii remontów i przebudowy należy traktować drogi między głównymi atrakcjami turystycznymi. Niestety małe budżety inwestycyjne poszczególnych samorządów nie pozwolą na rozwiązanie tego problemu. Dodatkowo ograniczenie pozyskiwania przez samorządy środków zewnętrznych na drogi lokalne tylko do środków Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych dodatkowo pogłębi ten problem.

Tymczasem potrzeby inwestycyjne w zakresie najważniejszych inwestycji drogowych w powiecie obejmują między innymi takie zadania jak:

1) Program Bogdanka

- przebudowa drogi powiatowej 1625 L Kaniwola – Nadrybie – Cyców
- przebudowa drogi powiatowej 1716 L Nadrybie – Urszulin

2) Program Pojezierze

- przebudowa drogi powiatowej 2000 L Stawek – Kijany
- przebudowa drogi powiatowej 2005 Zezulin – Ludwin
- przebudowa drogi powiatowej 2006 Ludwin – Dratów Kolonia
- przebudowa drogi powiatowej 2007 L Kol. Dratów – Kaniwola
- przebudowa drogi powiatowej 2004 L Kijany - Zezulin

3) Poprawa komunikacyjna Powiatu Łęczyńskiego:

- przebudowa drogi powiatowej 1564 L Charlęż – Zwieprzycze
- przebudowa drogi powiatowej 1801 L Cyców – Bekiesza
- przebudowa drogi powiatowej 1802 L Garbatówka - Świerszczów
- przebudowa drogi powiatowej 1809 L Łęczna – Ciechanki - Zawadów
- przebudowa drogi powiatowej 2003 L Witaniów – Karolin - Ziółków
- przebudowa drogi powiatowej 2009 L Nadrybie – Kopina
- przebudowa drogi powiatowej 2014 L Puchaczów – Turowola – Stara Wieś
- przebudowa drogi powiatowej 2015 Puchaczów – Ciechanki - Łańcuchów
- przebudowa drogi powiatowej 2016 L Wólka Łańcuchowska
- przebudowa drogi powiatowej 2017 L Rossosz
- przebudowa drogi powiatowej 2020 L Mełgiew – Leopoldów – Zakrzów
- przebudowa drogi powiatowej 2021 L Zalesie - Kajetanówka

- przebudowa drogi powiatowej 2022 L Cyganka – Antoniów
- przebudowa drogi powiatowej 2024 L Jaszczów – Stacja Kolejowa Jaszczów
- przebudowa drogi powiatowej 2025 L Cyganka – Łysołaje

Jednym z rozwiązań zwiększających zdolność inwestycyjną powiatu powinno być planowanie i realizacja wspólnych inwestycji drogowych w partnerstwie z gminami. Takie przedsięwzięcia pozwolą na optymalny wybór zadań inwestycyjnych oraz zwiększą szanse powiatu w ubieganiu się o dofinansowanie projektów ze środków z zewnątrz.

W powiecie funkcjonuje sieć komunikacji autobusowej. Wszystkie miejscowości, gdzie znajdują się siedziby gmin mają połączenie ze stolicą powiatu – Łęczną, która jest doskonale skomunikowana z Lublinem. Łęczna ma również bezpośrednie połączenie z Warszawą, Katowicami i Krakowem, a także z Włodawą, Chełmem i Parczewem. Usługi w zakresie zbiorowego przewozu osób świadczone są przez przewoźników prywatnych.

2. Zasoby przyrodnicze i kulturowe

2.1. Stan środowiska naturalnego

Warunki przyrodnicze powiatu łęczyńskiego

Powiat łęczyński położony jest na obszarze 5 mezoregionów: Równina Łęczyńsko-Włodawska (będąca częścią makroregionu Polesie Zachodnie), Wysoczyzna Lubartowska (należąca do Niziny Południowopodlaskiej), Obniżenie Dorohuckie, Pagóry Chełmskie (Polesie Wołyńskie) oraz Płaskowyż Świdnicki (Wyżyna Lubelska).

Klimat powiatu łęczyńskiego posiada wiele cech charakterystycznych dla obszarów o klimacie umiarkowanym, choć występują również pewne cechy charakterystyczne dla klimatu kontynentalnego. Stosunkowo długie lato oraz zima powodują występowanie krótkich okresów przejściowych. Średnia temperatura wieloletnia wynosi 7,3 st. C, natomiast występują duże amplitudy roczne i wieloletnie.

Powiat cechuje się niskim poziomem lesistości. Lasy zajmują nieco ponad 13% powierzchni. 58% z nich stanowi własność Skarbu Państwa.

Znaczny udział w powierzchni powiatu zajmują obszary chronione (ok. 1/3 powierzchni). Ze względu na wybitne w skali światowej walory przyrodnicze i krajobrazowe część powiatu łęczyńskiego została włączona do położonego na pograniczu Polski, Białorusi i Ukrainy Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Polesie Zachodnie” objętego patronatem UNESCO. Oprócz tego na terenie powiatu znajdują się następujące obszary chronione:

- Poleski Park Narodowy
- Nadwieprzański Park Krajobrazowy
- Park Krajobrazowy „Pojezierze Łęczyńskie”
- Chełmski Obszar Chronionego Krajobrazu
- Rezerваты przyrody: „Jezioro Brzeziczno”, „Jezioro Świerszczów”.
- 11 użytków ekologicznych
- 47 pomników przyrody

Na uwagę zasługują również tereny objęte programem NATURA 2000 – ostoje siedliskowe Dolina Środkowego Wieprza, Jezioro Uściwierskie, Ostoja Poleska oraz ostoja ptasia Polesie. Tak duża liczba terenów chronionych wynika m.in. z bogatej flory i fauny obszaru.

Oprócz bogactwa przyrody, powiat posiada duże zasoby surowców mineralnych. Bardzo duże znaczenie dla całego województwa mają występujące na terenie powiatu złoża węgla kamiennego, będące częścią lubelskiego basenu karbońskiego. Wielkość tych pokładów szacowana jest na ok. 40 000 mln ton. Znajdują się tutaj również pokłady gazu łupkowego. Powiat ma też dogodne warunki do rozwoju energetyki wodnej, wiatrowej i słonecznej. Wśród innych surowców naturalnych występujących na terenie powiatu łęczyńskiego wymienić należy: torfy, gliny i piaski.

Hydrografia

Najważniejszym elementem z punktu widzenia rozwoju turystyki na obszarze są licznie występujące jeziora. Są one zarówno pochodzenia polodowcowego i krasowego. Część z nich jest trudna do zidentyfikowania ze względu na postępujący proces zarastania oraz rozprzestrzeniania się torfowisk.

Wiele z tych jezior jest wykorzystywana turystycznie. Największym naturalnym jeziorem pod względem powierzchni jest jezioro Uściwierz (284 ha), natomiast najgłębsze jest jezioro Piaseczno (39m.). Jeżeli chodzi o stopień wykorzystania turystycznego to do najpopularniejszych należą jeziora: Piaseczno, Rogóźno, Łukcze, Zagłębocze. Część jezior ze względu na utrudniony dostęp (torfowiska) i duże walory przyrodnicze nie jest wykorzystywana turystycznie – np. jeziora Świerszczów i Brzeziczno są objęte ochroną jako rezerwaty.

Duży wpływ na atrakcyjność powiatu łęczyńskiego mają rzeki Wieprz i Tyśmienica. W celu regulacji stosunków wodnych na tym obszarze w latach 1954-1961 wybudowano Kanał Wieprz-Krzna, który jednak nigdy nie spełnił założonych w projekcie oczekiwań i jedynie przyczynił się do degradacji środowiska. Niemniej jednak obszar pozostaje rajem dla turystów oczekujących ciekawych miejsc do spływów kajakowych lub wędkarzy.

2.2. Walory kulturowe powiatu łęczyńskiego

Historia

Najstarsze ślady osadnictwa na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim pochodzą z okresu schyłkowego paleolitu (ok. 9 000 lat p.n.e.). Od tamtego okresu datuje się ślady działalności człowieka na terenach gmin Łęczna, Cyców, Puchaczów, Milejów i Spiczyn. Osadnictwo rozwijało się w czasach wczesnego średniowiecza, kiedy to na tym terenie istniał system grodów. Prawdopodobnie wchodziły w skład tzw. Grodów Czerwieńskich, stanowiących system umocnień między państwem Polan i Rusią. Przygraniczny charakter powodował częste przechodzenie obszaru pomiędzy różnymi państwami. Dopiero ustalenie granicy między Polską i Litwą, a później unia personalna w 1569 zapewniła bezpieczeństwo i spokój dla mieszkańców tego terenu.

Stolica powiatu – Łęczna prawa miejskie otrzymała w roku 1467 z rąk króla Kazimierza Jagiellończyka, dzięki staraniom Jana Łęczyńskiego. Od tego czasu nastąpił rozwój miasta i okolicy, związany przede wszystkim z korzystnym położeniem na szlakach handlowych i przywilejem organizacji jarmarków, o które zabiegali kolejni właściciele Łęcznej.

Do niewielkiej Łęcznej, liczącej w 1787 r. 252 domy i 859 mieszkańców przyjeżdżało kilkanaście tysięcy ludzi i kupców z dalekich krajów: Ukrainy i Rosji, Mołdawii, Niemiec, Austrii. Handlowano końmi, bydłem, skórą i futrami i innymi towarami. Łęczyńskie jarmarki wyróżniały się swoim międzynarodowym charakterem, olbrzymimi obrotami, ilością towaru i kupców. Łęczna przez długi czas była znana ze swoich jarmarków. Czas największej świetności miasta przypada na okres od XVII do drugiej połowy XIX w. Jednak zarazy, wojny a także nowe drogi handlowe, które ominęły Łęczną w XIX w. spowodowały powolny upadek miasta.

Ważnym wydarzeniem w historii powiatu łęczyńskiego była bitwa pod Cycowem, w czasie wojny polsko-bolszewickiej w 1920 r.

Okres rozbiorów oraz dwudziestolecie międzywojenne to czas kształtowania dużej różnorodności kulturowej tego obszaru. Zamieszkanym był przez Polaków, Ukraińców, Żydów i Niemców. Pozostałości tej mozaiki kulturowej widać po zachowanych zabytkach reprezentujących wszystkie wymienione narodowości. Dopiero po II Wojnie Światowej obszar stał się jednolity pod względem narodowościowym.

W latach 50-tych rozpoczęto proces elektryfikacji i rozbudowę sieci dróg oraz budowę kanału Wieprz-Krzna. Od lat 60-tych obszar zaczęto wykorzystywać turystycznie, co wiąże się z powstawaniem pierwszych ośrodków turystycznych m.in. nad jeziorami Piaseczno, Zagłębocze). Przełomowe okazały się lata 70., wtedy podjęto decyzję o tworzeniu Lubelskiego Zagłębia Węglowego, którego głównym elementem stała się kopalnia węgla kamiennego w Bogdance.

Zabytki

O historii i bogactwie kulturowym powiatu świadczą zachowane do dziś zabytki. Zgodnie z definicją prawną zabytek to nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich część lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Dostępne rejestry oraz spisy zabytków podlegają ciągłym zmianom i uaktualnieniom. Na potrzeby niniejszego opracowania posłużono się listą Narodowego Instytutu Dziedzictwa z dnia 31 marca 2015 r., na podstawie której stworzono listę zabytków powiatu łęczyńskiego.

Tabela 10. Zestawienie zabytków umieszczonych w rejestrze zabytków nieruchomych Narodowego Instytutu Dziedzictwa

L. p.	Nazwa obiektu	Nr wpisu do rejestru zabytków nieruchomych	Lokalizacja	Gmina
Powiat łęczyński				
1.	<i>cerkiew grecko-kat., ob. kościół rzym.-kat. par. pw. Opieki św. Józefa, 1860-1870</i>	<i>nr rej.: A/639 z 2.05.1988</i>	<i>Cyców</i>	<i>gm. Cyców</i>
2.	<i>dzwonnica</i>	<i>nr rej.: A/639 z 2.05.1988</i>	<i>Cyców</i>	<i>gm. Cyców</i>
3.	<i>figura Matki Boskiej</i>	<i>nr rej.: A/639 z 2.05.1988</i>	<i>Cyców</i>	<i>gm. Cyców</i>

4.	<i>park dworski</i>	<i>nr rej.: A/697 z 24.06.1996</i>	<i>Garbatówka</i>	<i>gm. Cyców</i>
5.	<i>cerkiew greko-kat., ob. kościół rzym.-kat. par. pw. św. Bazylego</i>	<i>nr rej.: A/84 z 24.08.1957 i z 25.11.1966</i>	<i>Świerszczów</i>	<i>gm. Cyców</i>
6.	<i>dzwonnica, drewn., pocz.. XIX</i>	<i>nr rej.: A/84 z 24.08.1957 i z 25.11.1966</i>	<i>Świerszczów</i>	<i>gm. Cyców</i>
7.	<i>park dworski, 1770</i>	<i>nr rej.: A/84 z 24.08.1957 i z 25.11.1966</i>	<i>Świerszczów</i>	<i>gm. Cyców</i>
8.	<i>cerkiew z aleją dojazdową</i>	<i>nr rej.: A/986/1-3 z 31.10.1989</i>	<i>Dratów</i>	<i>gm. Ludwin</i>
9.	<i>cmentarz cerkiewny</i>	<i>nr rej.: A/986/1-3 z 31.10.1989</i>	<i>Dratów</i>	<i>gm. Ludwin</i>
10.	<i>zespół dworski</i>	<i>A/987/1-4 z 10.11.1989</i>	<i>Kaniwola</i>	<i>gm. Ludwin</i>
11.	<i>zespół urbanistyczny z obszarem d. zespołu dworskiego Podzamcze</i>	<i>nr rej.: A/637 z 30.09.1972</i>	<i>Łęczna</i>	<i>gm. Łęczna</i>
12.	<i>zespół kościoła par., ul. Świętoduska 2,3</i>	<i>nr rej.: A/94 z 29.11.1966</i>	<i>Łęczna</i>	<i>gm. Łęczna</i>
13.	<i>zespół plebanii, ul. Świętoduska 3</i>	<i>nr rej.: A/94 z 15.12.1983</i>	<i>Łęczna</i>	<i>gm. Łęczna</i>
14.	<i>mansjonaria, ob. organistówka, ul. Świętoduska 2, 1647, XVIII</i>	<i>nr rej.: A/94 z 18.11.1994</i>	<i>Łęczna</i>	<i>gm. Łęczna</i>
15.	<i>bóżnica, ul. Bożnicza 19, XVII, poł. XIX</i>	<i>nr rej.: A/444 z 13.03.1970</i>	<i>Łęczna</i>	<i>gm. Łęczna</i>
16.	<i>cmentarz parafialny</i>	<i>nr rej.: A/944 z 15.05.1987</i>	<i>Łęczna</i>	<i>gm. Łęczna</i>
17.	<i>ratusz, pl. Kościuszki 28, 1 poł. XIX</i>	<i>nr rej.: A/406 z 17.04.1969</i>	<i>Łęczna</i>	<i>gm. Łęczna</i>
18.	<i>dwór, ob. dom nr 107, drewn., 1812</i>	<i>nr rej.: A/105 z 30.11.1966</i>	<i>Jaszców</i>	<i>gm. Milejów</i>
19.	<i>zespół kościoła parafialnego, 1812-17</i>	<i>nr rej.: A/593 z 8.05.1972</i>	<i>Łańcuchów</i>	<i>gm. Milejów</i>
20.	<i>cmentarz wojenny z I wojny światowej, 1915</i>	<i>nr rej.: A/1087 z 23.07.1993</i>	<i>Łańcuchów</i>	<i>gm. Milejów</i>
21.	<i>zespół dworski</i>	<i>nr rej.: A/594 z 8.05.1972</i>	<i>Łańcuchów</i>	<i>gm. Milejów</i>
22.	<i>zespół pałacowy</i>	<i>nr rej.: A/730 z 1.08.1977</i>	<i>Łysołaje</i>	<i>gm. Milejów</i>

23.	zespół kościoła parafialnego	nr rej.: A/748 z 7.11.1977	Milejów	gm. Milejów
24.	zespół dworski	nr rej.: A/732 z 11.08.1977	Ciechanki	gm. Puchaczów
25.	zespół kościoła parafialnego, 1778-1800	nr rej.: A/609 z 10.10.1956	Puchaczów	gm. Puchaczów
26.	kościół par. św. Anny, XVIII, 1911	nr rej.: A/581 z 23.03.1972	Kijany	gm. Spiczyn
27.	dzwonnica	nr rej.: A/581 z 23.03.1972	Kijany	gm. Spiczyn
28.	cmentarz kościelny	nr rej.: A/581 z 23.03.1972	Kijany	gm. Spiczyn
29.	cmentarz rzym.-kat	nr rej.: A/979 z 10.07.1989	Kijany	gm. Spiczyn
30.	zespół pałacowy	nr rej.: A/759 z 17.06.1978 i z 24.05.1979	Kijany	gm. Spiczyn
31.	zespół pałacowy, XVII-XIX	nr rej.: A/458 z 17.04.1956 i z 17.06.1970	Kijany	gm. Spiczyn

Źródło: opracowanie własne.

Walory turystyczne

Ze względu na walory przyrodnicze i kulturowe obszar powiatu łęczyńskiego jest szeroko wykorzystywany turystycznie. Szczególne znaczenie ma przede wszystkim położenie na jednym z najatrakcyjniejszych regionów wypoczynkowych na Lubelszczyźnie jakim jest Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie. Liczne jeziora, rzeka Wieprz, obszary chronione determinują rozwój turystyki aktywnej: wodnej, kajakowej, konnej, rowerowej. Jeziora i rzeki chętnie wykorzystywane są również przez wędkarzy.

Nad każdym z jezior znajdują się ośrodki wypoczynkowe z wypożyczalnią sprzętu wodnego i rekreacyjnego, bazy nurkowe, a nad jeziorem Piaseczno również baza żeglarska. W Jaszczowie znajduje się baza rekreacyjna ze schroniskiem młodzieżowym, przystanią kajakową i wypożyczalnią rowerów. Turyści chętnie korzystają też z bogatej oferty mobilnych wypożyczalni kajaków. Najpopularniejsze trasy kajakowe na rzece Wieprz:

- 1) Dorohucz - Jaszczów
- 2) Jaszczów – Milejów – Łańcuchów – Łęczna
- 2) Łęczna — Kijany – Zawieprzycze

Przez teren powiatu przebiega wojewódzki szlak rowerowy Lublin – Wola Uhruska oraz szlak Śladami Wschodniosłowiańskiej Tradycji Cerkiewnej. Funkcjonuje też sieć lokalnych tras rowerowych, wytyczonych głównie na mapach.

Kościół p.w. św. Marii Magdaleny w Łęcznej znajduje się na wojewódzkim szlaku samochodowym renesansu lubelskiego.

Do najważniejszych szlaków pieszych przebiegających przez teren powiatu należą:

- Poleski szlak partyzancki

- Szlak centralny Pojezierza
- Szlak Urszulin - Wojstawice

Inne atrakcje oferowane na terenie powiatu łęczyńskiego:

- paintball (Piaseczno)
- park linowy (Ciechanki Łańcuchowskie)
- przejażdżki konne (np. Gospodarstwo Agroturystyczne Cyganówka w Wólce Cycowskiej, Ośrodek Jeździecki „Marysieńka” w Spiczynie)
- sporty powietrzne (Gospodarstwo Aeroturystyczne w Nadrybiu Ukazowym)
- tenis (Łączna, Gospodarstwo Agroturystyczne Marynka w Wólce Cycowskiej).

Najciekawsze obiekty turystyczne na terenie powiatu łęczyńskiego:

- Park historyczny „Słowiański Gród” w Wólce Bieleckiej – rekonstrukcja średniowiecznego grodziska z pobliskiego Klarowa, z ciekawą ofertą zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży
- Muzeum na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Zawieprzycach
- Izba Tradycji 7 Pułku Ułanów Lubelskich w Cycowie – izba w szczególności poświęcona bitwie cycowskiej w 1920 r.
- Dom Tradycji Ludowej w Starej Wsi k. Łącznej – oferuje warsztaty dotyczące historii, tradycji i kultury polskiej wsi
- Majątek Rutka w Puchaczowie – gospodarstwo agroturystyczne, w którym można obejrzeć zwierzęta polskich ras zachowawczych

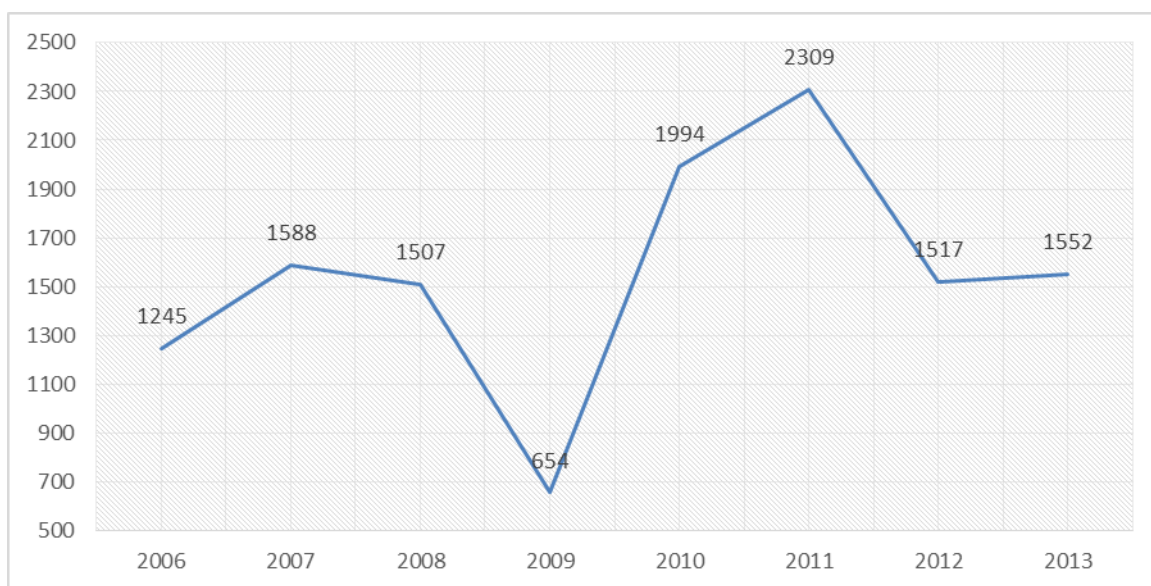
Punkty informacji turystycznej:

- Lokalne Centrum Informacji Turystycznej w Łącznej** w Starostwie Powiatowym w Łącznej
- Punkt Informacji Turystycznej w Gminnym Domu Kultury w Cycowie

Na terenie powiatu działa tylko jeden hotel - Hotel** Secession w Łącznej. Bazę noclegową uzupełniają sezonowe ośrodki wypoczynkowe, schroniska młodzieżowe i gospodarstwa agroturystyczne. W 2013 r. na terenie powiatu funkcjonowało 5 obiektów zbiorowego zakwaterowania. Liczba gospodarstw agroturystycznych w poszczególnych latach to ok. 20 szt. Gospodarstwa agroturystyczne skupione są w Stowarzyszeniu Agroturystycznym Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego „Polesia Czar”. Do innych aktywnie działających stowarzyszeń w dziedzinie turystyki należą też Stowarzyszenie Chorągiew Zamku w Zawieprzycach i Stowarzyszenie Turystyki Aktywnej nad Wieprzem w Jaszczowie.

Ruch turystyczny w ujęciu liczby noclegów na tym obszarze obrazuje poniższy wykres:

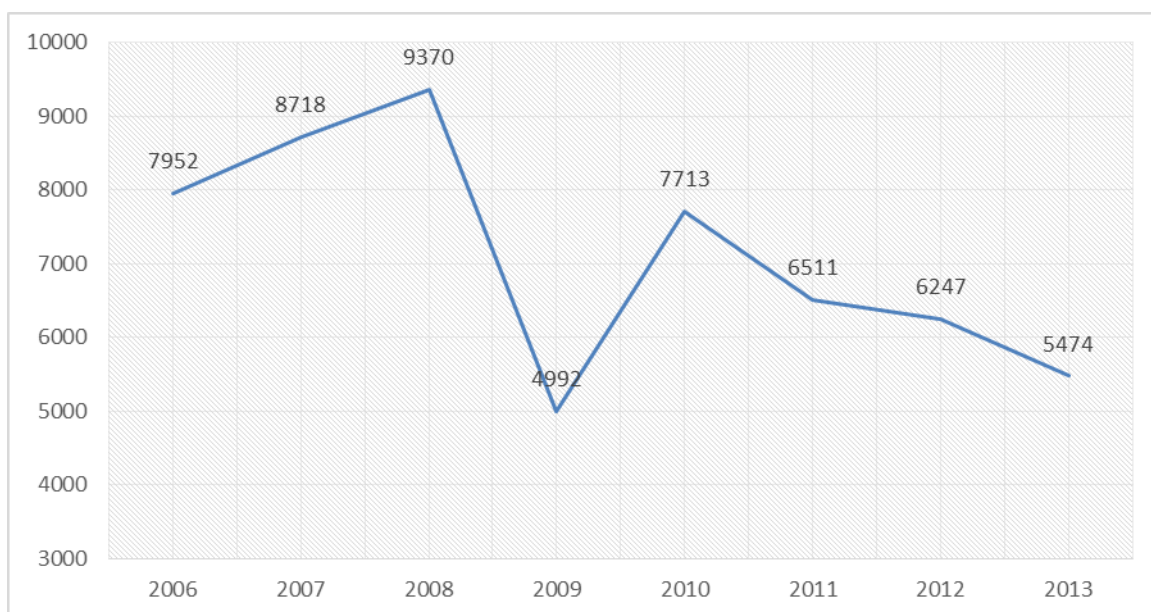
Rys. 19. Liczba korzystających z noclegów na obszarze Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres dokładnie pokazuje wahania liczby korzystających z noclegów w poszczególnych latach. Statystyka nie obejmuje obiektów nieprowadzących sprawozdawczości do Głównego Urzędu Statystycznego oraz gospodarstw agroturystycznych. Pokazuje jednak pewne trendy w branży turystycznej powiatu łęczyńskiego. Liczba turystów uzależniona jest od pogody, ze względu na wybitnie rekreacyjne walory turystyczne obszaru.

Rys. 20. Liczba udzielonych noclegów na obszarze powiatu łęczyńskiego.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wahania liczby turystów odzwierciedlają dane o liczbie udzielonych noclegów. W latach, w których było mniej korzystających z noclegów turystów, spadała również liczba ogólnie udzielonych noclegów. W tym samym czasie na obszarze całego obszaru turystycznego Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego widać było podobne trendy, jednak bez tak znaczących okresowych wahań. Świadczy to o niewystarczającym stopniu rozwoju potencjału turystycznego, który nie zawsze jest w stanie zapewnić pełną i zadowalającą ofertę turystyczną.

Nie mniej jednak ze względu na specyfikę obszaru należy pamiętać, że pobyty turystyczne w powiecie łęczyńskim mają często charakter weekendowy lub wręcz jednodniowy. Dotyczą głównie turystów z województwa lubelskiego. Potencjał tego typu turystyki jest o wiele trudniej zbadać, jednak na pewno stanowi on istotną część potencjału turystycznego powiatu łęczyńskiego.

3. Praktyka planowania strategicznego i promowania powiatu

O jakości rządzenia w powiecie decyduje w dużym stopniu praktyka planowania strategicznego i jakość przygotowywanych dokumentów. Powiat łęczyński posiada większość wymaganych prawem dokumentów strategicznych. Ogólna polityka rozwoju powiatu prowadzona jest w oparciu o Strategię Rozwoju Powiatu Łęczyńskiego 2010-2015. Polityka w zakresie ochrony środowiska została szczegółowo uregulowana w Programie ochrony środowiska i Planie gospodarki odpadami na lata 2008-2011. Zaś kwestie związane z polityką społeczną zostały ujęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Łęczyńskim na lata 2008-2014. Powiat łęczyński posiada także Strategię Marki Pojezierza Łęczyńsko – Włodawskiego na lata 2011-2020 oraz Strategię Komunikacji Marki Kameralne Pojezierze na lata 2014-2020, które wdrażane są przy współpracy m.in. z Powiatem Włodawskim, Poleskim Parkiem Narodowym, Zespołem Lubelskich Parków Krajobrazowych, Lubelską Organizacją Turystyczną.

Działalność promocyjna powiatu prowadzona jest na dość szeroką skalę. Funkcjonuje strona internetowa powiatu, która zawiera elementy wyraźnie promujące powiat i jego walory turystyczne, a także turystyczny portal Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego oraz mobilna aplikacja turystyczna Pojezierza na telefon. Ponadto Starostwo Powiatowe cyklicznie wydaje liczne publikacje informacyjno-promocyjne, uzupełniane materiałami promocyjnymi gmin. Powiat uczestniczy także w ogólnopolskich i regionalnych targach turystycznych promując walory ziemi łęczyńskiej. Na terenie powiatu organizowane są imprezy kulturalne i rekreacyjne promujące walory turystyczne i kulturalne regionu np. Tłusty Czwartek w Ludwinie, Historyczna Majówka w Zawieprzycach, Festiwal Kapel Ulicznych i Podwórkowych w Łęcznej, Kameralny Rajd Rowerowy.

Powiat prowadzi współpracę międzynarodową z:

- Rejonem Żółkiewskim (Ukraina) – współpraca w dziedzinie rozwoju społeczno – gospodarczego obszarów przygranicznych poprzez promocję turystyki i wypracowanie dobrych praktyk pomiędzy społecznościami i władzami lokalnymi
- miastem Żółkiew (Ukraina) – współpraca w zakresie koordynacji działań w zakresie tworzenia warunków do rozwoju turystyki na terenie pogranicza polsko – ukraińskiego, wymiana doświadczeń oraz podejmowanie wspólnych inicjatyw na rzecz wzrostu konkurencyjności turystycznej regionów przygranicznych.
- miastem Goła Przysiań (Ukraina) – współpraca w zakresie kultury, sportu i turystyki, oświaty oraz w dziedzinie kontaktów i wymiany doświadczeń pracowników organów samorządowych.
- Rejonem Lachowickim (Białoruś) – współpraca głównie w zakresie edukacji i wymiany kulturalnej.

Współpraca ta może być ważnym instrumentem promowania się i przyciągania turystów z zewnątrz. W przyszłych działaniach należy w dalszym ciągu dążyć do zwiększenia aktywności powiatu w zakresie promocji i współpracy międzynarodowej, szczególnie tej w wymiarze transgranicznym z partnerami z Białorusi i Ukrainy.

II. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest podsumowaniem mocnych i słabych stron powiatu wynikających z uwarunkowań wewnętrznych oraz szans i zagrożeń zdeterminowanych w dużej mierze przez czynniki zewnętrzne.

Diagnoza strategiczna dokumentu pozwoliła na syntetyczne zestawienie w postaci analizy SWOT zarówno mocnych i słabych stron powiat łęczyńskiego oraz szans i zagrożeń w jego dalszym rozwoju. Dzięki temu łatwiejsze będzie określenie celów rozwojowych założonych w dokumencie.

SILNE	SŁABE
 <i>dogodne położenie w centrum województwa lubelskiego, umożliwiające łatwy dostęp z</i>	 <i>małoefektywne rolnictwo</i> <i>zaniedbana lokalna infrastruktura drogowa</i>

<i>różnych jego części</i> ➤ <i>korzystna struktura osadnicza powiatu</i> ➤ <i>zasoby surowców mineralnych</i> ➤ <i>dobra infrastruktura drogowa</i> ➤ <i>krótki czas dotarcia z Warszawy i Lublina</i> ➤ <i>stabilna sytuacja demograficzna</i> ➤ <i>stabilny rynek pracy</i> ➤ <i>wysokie dochody samorządów</i> ➤ <i>walory przyrodnicze</i> ➤ <i>tradycje turystyczne, szczególnie w zakresie turystyki rekreacyjnej</i> ➤ <i>duża ilość zabytków</i> ➤ <i>duży potencjał w zakresie OZE</i>	✗ <i>niski wskaźnik przedsiębiorczości</i> ✗ <i>słaba jakość gleb</i> ✗ <i>mała innowacyjność przedsiębiorstw</i> ✗ <i>brak korzyści wynikających z przygranicznego położenia</i> ✗ <i>niska atrakcyjność inwestycyjna</i> ✗ <i>słabo rozwinięta infrastruktura komunalna</i> ✗ <i>niska absorpcja funduszy unijnych przez przedsiębiorców</i> ✗ <i>niska jakość kapitału społecznego</i> ✗ <i>niska zdolności adaptacyjnych mieszkańców do potrzeb rynku pracy</i>
---	---

SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ <i>dobra współpraca z samorządami gminnymi jak i sąsiednimi samorządami powiatowymi</i> ➤ <i>możliwości pozyskiwania funduszy zewnętrznych, w tym zwłaszcza ze środków unijnych w perspektywie finansowej 2014-2020</i> ➤ <i>modernizacja rolnictwa</i> ➤ <i>zainteresowania inwestycjami w powiecie</i> ➤ <i>rozwój obszarów sąsiednich, zwłaszcza aglomeracji miejskiej Lublina</i>	✗ <i>zmiana polityki energetycznej państwa zmniejszającej udział węgla kamiennego na rzecz odnawialnych źródeł energii</i> ✗ <i>zmniejszanie liczby absolwentów wchodzących na rynek pracy spowodowane sytuacją demograficzną</i> ✗ <i>zwiększająca się liczba zadań realizowanych przez samorządy przy braku zwiększania środków</i> ✗ <i>duży wpływ na lokalną gospodarkę jednego zakładu pracy (KWK Bogdanka)</i> ✗ <i>zwiększający się udział wydatków społecznych w strukturze budżetu samorządów</i> ✗ <i>niestabilna sytuacja gospodarcza w Polsce i na świecie</i>

1. Wizja strategicznego rozwoju powiatu

Przy określaniu wizji rozwoju powiatu wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- uwarunkowania zewnętrzne, czyli otoczenie zewnętrzne rozwoju powiatu zdefiniowane w analizie SWOT jako potencjalne szanse i zagrożenia,

- uwarunkowania wewnętrzne, określone w analizie SWOT jako mocne i słabe strony powiatu,
- obowiązujące dokumenty strategiczne, zarówno te na poziomie powiatu, jak i wyższym – na poziomie województwa i kraju,
- kompetencje samorządu powiatowego, które stanowią punkt wyjścia do określenia działań i kluczowych projektów dla rozwoju powiatu,
- instrumenty i programy finansowe, dostępne dla powiatów w ramach obecnej perspektywy finansowej Unii Europejskiej,
- konsultacje społeczne, przeprowadzone w formie warsztatów i badań ankietowych (wyniki zostały omówione w Załączniku 1).

Z przeprowadzonej analizy SWOT wynika, że powiat łęczyński boryka się z wieloma poważnymi problemami rozwojowymi. Ogólnie można stwierdzić, że problemy te są charakterystyczne dla wielu powiatów Polski Wschodniej i dotyczą głównie niedostatecznego stanu podstawowej infrastruktury technicznej oraz niskiej jakości kapitału ludzkiego. Czynniki te mają decydujący wpływ na słabo funkcjonującą gospodarkę lokalną, zdominowaną w dużym stopniu przez rozdrobnione i mało dochodowe rolnictwo oraz słabo rozwiniętą przedsiębiorczość pozarolniczą. Z kolei słabo funkcjonująca gospodarka nie jest w stanie zapewnić mieszkańcom wystarczającej ilości miejsc pracy, przez co sytuacja materialna i jakość życia wielu gospodarstw domowych w powiecie uzależniona jest w zbyt dużym stopniu od dochodów socjalnych.

Z drugiej strony powiat dysponuje znaczącymi atutami, które jeśli zostaną we właściwy sposób wykorzystane, mogą doprowadzić do uruchomienia pozytywnych mechanizmów rozwoju powiatu i jego społeczności. Atuty te to przede wszystkim korzystne położenie blisko Lublina, czysta i różnorodna przyroda, bogate dziedzictwo kulturowe oraz znaczne zasoby zdolnych do pracy i współdziałania ludzi. Wykorzystanie tych atutów, w połączeniu z szansami jakie stoją przed Polską i województwem w związku z realizacją unijnej polityki spójności, powinno stanowić podstawę do przyjęcia strategicznych kierunków rozwoju powiatu.

1.1. Przyjęta logika strategicznych działań

Głównym kierunkiem działań przyczyniających się do zmiany niekorzystnej sytuacji w powiecie powinno być **zwiększenie efektywności lokalnej gospodarki**. Przede wszystkim należy zadbać o lepsze wyposażenie powiatu w podstawową infrastrukturę techniczną. Chodzi tu głównie o poprawę stanu nawierzchni dróg oraz rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i informatycznej, decydującej w dużym stopniu o atrakcyjności inwestycyjnej powiatu i jakości życia mieszkańców.

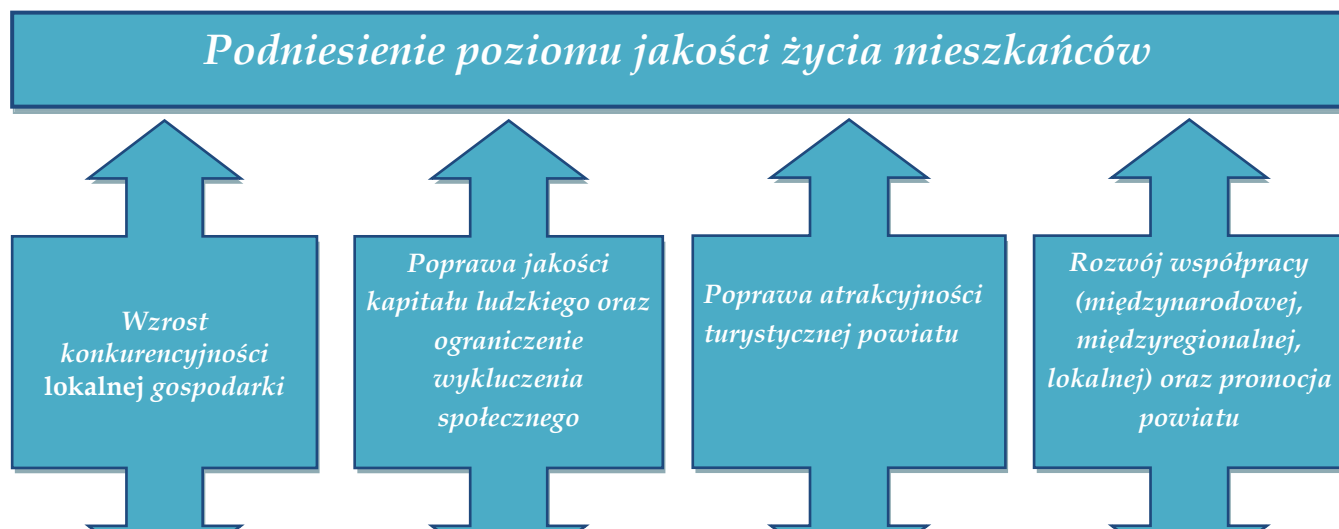
Równolegle należy doprowadzić do **poprawy poziomu zatrudnienia mieszkańców powiatu**, szczególnie na obszarach wiejskich i w sektorze pozarolniczym. Powinno to się odbywać głównie poprzez aktywne wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, szczególnie tej na obszarach wiejskich prowadzącej do różnicowania działalności rolnej i zmniejszania ukrytego bezrobocia na wsi. Niemniej ważnym kierunkiem działań powinien być rozwój lokalnego rynku pracy, między innymi poprzez wzmocnienie funkcjonujących służb zatrudnienia, w tym powiatowego urzędu pracy, oraz przez optymalne wykorzystanie dostępnych instrumentów

w zakresie kreowania aktywnej polityki zatrudnienia na poziomie lokalnym, w tym rozwój inicjatyw oddolnych (np. inicjatyw partnerskich).

Jednym z pożądaných kierunków zwiększania efektywności lokalnej gospodarki powinny być **działania w kierunku poprawy atrakcyjności turystycznej powiatu**. Powiat dysponuje licznymi atutami w zakresie rozwoju turystyki, które na obecnym etapie rozwoju są wykorzystywane w niewielkim zakresie. Główną barierą ograniczającą rozwój sektora turystyki w powiecie jest słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna, sportowo-rekreacyjna oraz brak atrakcyjnej oferty promującej lokalne produkty i usługi turystyczne. Należy zatem dążyć do poprawy sytuacji w tym zakresie poprzez lepsze wyposażenie powiatu w podstawową infrastrukturę turystyczną oraz wszechstronny rozwój kultury i kapitału społecznego w powiecie.

Uzupełniającym, chociaż niezmiernie ważnym kierunkiem działań strategicznych powinno być **doprowadzenie do poprawy jakości kapitału ludzkiego i ograniczenia wykluczenia społecznego w powiecie**. Oczekuje się, że lepsza jakość kapitału ludzkiego i społecznego wpłynie korzystnie na ogólną atrakcyjność powiatu oraz wywoła dodatkowe mechanizmy rozwojowe. Środkiem do osiągnięcia tego celu powinny być nie tylko inwestycje w rozwój infrastruktury społecznej, ale również – a może przede wszystkim - działania nakierowane na podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców oraz mobilizowanie ich do większej aktywności społecznej. Ważną rolę w uaktywnianiu kapitału społecznego będą miały instytucje kultury oraz władze powiatowe i gminne. Od jakości funkcjonowania administracji publicznej i stopnia współpracy z organizacjami społecznymi zależeć bowiem będzie w dużym stopniu jakość rządzenia i efektywność pozyskiwania środków zewnętrznych na działania rozwojowe w powiecie. Równie ważnym kierunkiem działań strategicznych powinno być doprowadzenie do poprawy stanu bezpieczeństwa publicznego oraz zwiększenie poziomu integracji społecznej. Ważną rolę w uaktywnianiu kapitału społecznego będą miały władze powiatowe i gminne oraz służby społeczne: straż, policja i instytucje ochrony zdrowia. Od jakości funkcjonowania administracji publicznej i stopnia współpracy z organizacjami społecznymi zależeć bowiem będzie w dużym stopniu kondycja społeczeństwa, poczucie bezpieczeństwa i stabilności oraz jakość rządzenia i efektywność pozyskiwania środków zewnętrznych na działania rozwojowe w powiecie.

Należy oczekiwać, iż pozytywne zmiany, jakie zajdą w wyniku realizacji działań w ramach wyżej zarysowanych kierunków strategicznych, przyczynią się w dłuższej perspektywie czasu do poprawy jakości życia mieszkańców, co jest celem nadrzędnym niniejszej strategii. Uproszczoną logikę strategicznych działań przedstawiono w układzie graficznym poniżej.

Obszary działań: Infrastruktura techniczna, sektor rolny i jego specjalizacja, tereny inwestycyjne, lokalna przedsiębiorczość, instytucje i instrumenty aktywnej polityki zatrudnienia, społeczeństwo	Obszary działań: Infrastruktura społeczna, wykształcenie i kwalifikacje, kultura i sport, zdrowie i bezpieczeństwo, pomoc społeczna, aktywność obywateli, jakość rządzenia, aktywizacja bezrobotnych	Obszary działań: Infrastruktura turystyczna, dziedzictwo kulturowe	Obszary działań: Współpraca międzynarodowa, międzyregionalna, lokalna, promocja powiatu w kraju i za granicą
--	---	---	---

Zakłada się, że w wyniku wdrożenia działań zaproponowanych w niniejszej strategii, nastąpi zauważalna poprawa sytuacji społeczno-gospodarczej w powiecie. Poniżej dokonano krótkiej projekcji pożądanego stanu rozwoju powiatu, do którego należy dążyć wdrażając poszczególne elementy strategii.

Oczekuje się, że powiat łęczyński w roku 2020 będzie:

- miejscem bardziej atrakcyjnym do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej,
- dysponował lepiej rozwiniętą gospodarką lokalną, charakteryzującą się większą ilością miejsc pracy i bardziej efektywnym rolnictwem,
- miał bardziej wykształconych i aktywnych społecznie mieszkańców,
- borykał się z mniejszym poziomem ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Sposób i zakres monitorowania zakładanych zmian został szczegółowo przedstawiono w rozdziale dotyczącym systemu monitorowania realizacji strategii.

2. Misja oraz cele strategii

W niniejszej strategii obowiązuje hierarchiczny układ celów strategii, składający się z trzech poziomów:

- **misji strategii**, stanowiącej swego rodzaju cel nadrzędny działań strategicznych,
- **priorytetów**, czyli celów strategicznych pozwalających na strategiczne ukierunkowanie działań powiatu w dłuższym horyzoncie czasowym,
- **celów operacyjnych**, uszczegóławiających cele strategiczne i będących podstawą do zaplanowanych działań realizacyjnych.

2.1. Misja strategii

Misja rozwoju powiatu wskazuje na cel nadrzędny, do którego należy dążyć realizując poszczególne elementy strategii. Zwykle misja formułowana jest w sposób ogólny i adresowana jest do ogółu osób zamieszkujących dany obszar. W niniejszym dokumencie przyjęto następujące sformułowanie misji rozwoju dla powiatu łęczyńskiego:

Misją powiatu łęczyńskiego jest podniesienie poziomu jakości życia mieszkańców oraz zrównoważony rozwój, wykorzystujący walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe, tworząc korzystne warunki do rozwoju rolnictwa, przedsiębiorczości i turystyki.

Tak sformułowana misja rozwoju powiatu zakłada osiągnięcie celu nadrzędnego, jakim jest wyższy poziom życia mieszkańców, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i przy jednoczesnym zwiększaniu konkurencyjności powiatu. Wyższy poziom życia mieszkańców będzie możliwy do zweryfikowania za pomocą wskaźników dochodowości mieszkańców oraz ich dostępu do wybranych elementów infrastruktury technicznej i społecznej. Zrównoważony rozwój należy rozumieć jako harmonijny rozwój społeczno-gospodarczy całego obszaru powiatu, prowadzący do poprawy jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń, przy zachowaniu zasobów przyrodniczych i kulturowych oraz właściwej struktury demograficznej społeczności lokalnej. Z kolei konkurencyjność powiatu należy rozpatrywać w kategoriach ogólnej zdolności powiatu do radzenia sobie z narastającą konkurencją w różnych obszarach życia społeczno-gospodarczego. Konkurencyjność powiatu jest pojęciem szerszym niż konkurencyjność gospodarki i obejmuje szereg czynników odnoszących się na przykład do oceny kapitału ludzkiego lub społecznego, czy też jakości funkcjonowania administracji publicznej w powiecie.

2.2. Cele strategii

Misja rozwoju powiatu będzie możliwa do spełnienia dzięki realizacji następujących priorytetów / celów strategicznych:

- Priorytet 1:** ***Wzrost konkurencyjności lokalnej gospodarki***
- Priorytet 2:** ***Poprawa jakości kapitału ludzkiego oraz ograniczenie wykluczenia społecznego***
- Priorytet 3:** ***Poprawa atrakcyjności turystycznej powiatu***
- Priorytet 4:** ***Rozwój współpracy (międzynarodowej, międzyregionalnej, lokalnej) oraz promocja powiatu***

Na niską konkurencyjność lokalnej gospodarki wpływa przede wszystkim dość niski stopień uprzemysłowienia powiatu, dominująca pozycja mało efektywnego rolnictwa, dość słabo rozwinięta przedsiębiorczość oraz mała liczba przedsiębiorstw o ugruntowanej pozycji rynkowej, wokół których mógłby rozwijać się rynek usług kooperacyjnych. Dodatkowym ograniczeniem dla lokalnej gospodarki jest słaby stan wyposażenia powiatu w podstawową infrastrukturę techniczną, szczególnie jeżeli chodzi o transport i ochronę środowiska. Zły stan infrastruktury wpływa niekorzystnie na atrakcyjność inwestycyjną powiatu i jego niską zdolność do konkutowania o inwestorów zewnętrznych i turystów.

Jak już wcześniej zasygnalizowano, niezbędnym warunkiem poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej w powiecie jest dobrze funkcjonująca gospodarka lokalna. Od jej rozwoju – zarówno w sferze rolnej, jak i pozarolnej – zależą w dużym stopniu źródła dochodów mieszkańców. Obecnie konkurencyjność lokalnej gospodarki jest ograniczona, czego przejawem są dochody mieszkańców oraz duży poziom bezrobocia, również tego ukrytego w rozdrobnionych i mało dochodowych gospodarstwach rolnych. Brak możliwości zatrudnienia powoduje, że duży odsetek osób utrzymuje się ze źródeł niezarobkowych oraz jest zmuszonych korzystać z różnych form pomocy społecznej. Niskie lub brak stałych źródeł utrzymania wpływa negatywnie na ogólne warunki życia mieszkańców, a także często prowadzi do licznych zjawisk patologii i wykluczenia społecznego.

Innym czynnikiem ograniczającym konkurencyjność powiatu i jego gospodarki jest ciągle niska jakość kapitału ludzkiego i społecznego w powiecie. Ogólnie niskie wykształcenie mieszkańców, a także brak wiedzy i kluczowych kwalifikacji, powoduje, że duży odsetek mieszkańców ma niewielkie szanse na znalezienie zatrudnienia lub założenie własnej działalności gospodarczej. Prowadzi to do ogólnej apatii i niewiary we własne możliwości. Przejawem tego jest niska aktywność gospodarcza mieszkańców oraz niechęć do samoorganizowania się i działania na rzecz społeczności lokalnej.

Wyżej wymienione słabości i bariery będą mogły być w znacznym stopniu ograniczone poprzez działania operacyjne zaproponowane w ramach przyjętych priorytetów. W strategii przewidziano realizację następujących celów operacyjnych w ramach poszczególnych priorytetów:

Priorytet 1: Wzrost konkurencyjności lokalnej gospodarki

- 1.1. *Rozwój podstawowej infrastruktury poprawiającej funkcjonowanie lokalnej gospodarki*
- 1.2. *Poprawa dostępności komunikacyjnej powiatu*
- 1.3. *Rozwój zrównoważonego rolnictwa, w tym rolnictwa ekologicznego oraz przetwórstwa rolno-spożywczego*
- 1.4. *Rozwój przedsiębiorczości i instytucji otoczenia biznesu w powiecie łęczyńskim poprzez wzrost zatrudnienia oraz lepsze wykorzystanie zasobów ludzkich*
- 1.5. *Rozwój społeczeństwa informacyjnego i podniesienie innowacyjności*

Priorytet 2: Poprawa jakości kapitału ludzkiego oraz ograniczenie wykluczenia społecznego

- 2.1. *Rozwój kapitału społecznego, kultury oraz podniesienie poziomu wykształcenia w powiecie*
- 2.2. *Poprawa oraz zwiększenie dostępu do infrastruktury społecznej*
- 2.3. *Ochrona zdrowia i przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego*

- 2.4. *Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego i jakości rządzenia w powiecie*
- 2.5 *Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspierania aktywności zawodowej w regionie*

Priorytet 3: Poprawa atrakcyjności turystycznej powiatu

- 3.1 *Rozwój infrastruktury wypoczynkowo-rekreacyjnej jako niezbędnego warunku do maksymalnego i dynamicznego wykorzystania predyspozycji turystycznych powiatu*
- 3.2. *Podniesienie konkurencyjności oferty turystycznej*
- 3.3. *Zachowanie i odbudowa dziedzictwa kulturowego*

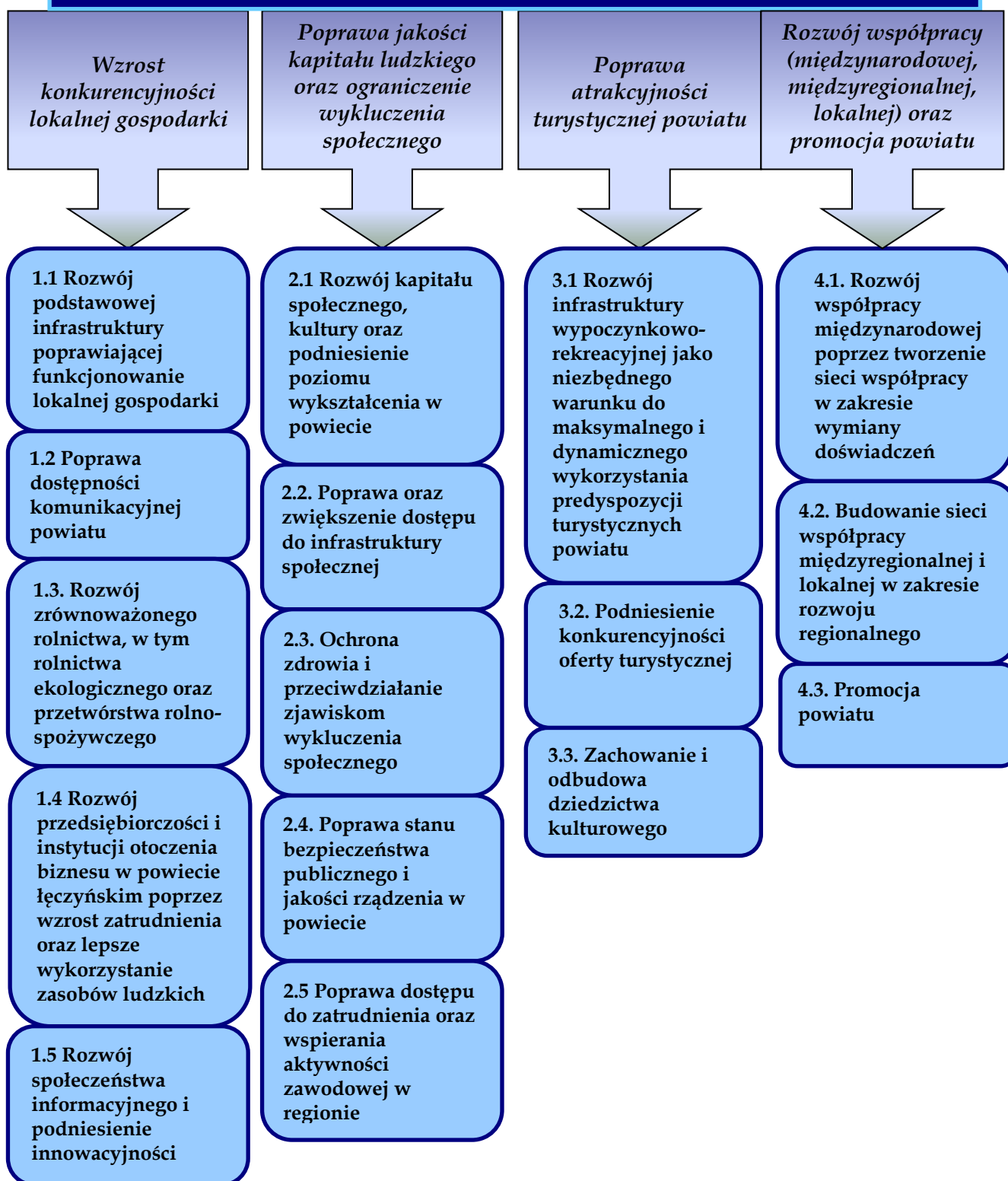
Priorytet 4: Rozwój współpracy (międzynarodowej, międzyregionalnej, lokalnej) oraz promocja powiatu

- 4.1. *Rozwój współpracy międzynarodowej poprzez tworzenie sieci współpracy w zakresie wymiany doświadczeń*
- 4.2. *Budowanie sieci współpracy międzyregionalnej i lokalnej w zakresie rozwoju regionalnego*
- 4.3. *Promocja powiatu*

Cele strategiczne i operacyjne nie mają układu hierarchicznego i będą realizowane równocześnie, w zależności od dostępnych źródeł finansowania oraz zaangażowania się we wdrażanie strategii poszczególnych instytucji i podmiotów.

Przyjęty układ celów wpisuje się w strukturę celów *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006-2020*.

Misją powiatu łęczyńskiego jest podniesienie poziomu jakości życia mieszkańców oraz zrównoważony rozwój, wykorzystujący walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe, tworząc korzystne warunki do rozwoju rolnictwa, przedsiębiorczości i turystyki

2.3. Główne kierunki działań w ramach celów operacyjnych

Zaproponowane cele operacyjne będą wdrażane poprzez zestaw działań i kluczowych projektów, zidentyfikowanych i zaakceptowanych przez Radę Powiatu w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym, będącym nieodłącznym elementem systemu wdrażania strategii. Poniżej dokonano krótkiej charakterystyki celów operacyjnych, wskazując jednocześnie na główne kierunki działań w obrębie poszczególnych celów oraz typy projektów, możliwych do sfinansowania ze źródeł krajowych i zagranicznych. Z uwagi na fakt, że nie wszystkie zidentyfikowane zadania inwestycyjne będą mogły być sfinansowane z budżetu powiatu lub źródeł zewnętrznych, dla niektórych rodzajów inwestycji podano strategiczne kryteria jakimi należy się kierować dokonując wyboru projektów do realizacji.

Priorytet 1: Wzrost konkurencyjności lokalnej gospodarki

1.1. Rozwój podstawowej infrastruktury poprawiającej funkcjonowanie lokalnej gospodarki

Istotą poprawy konkurencyjności i efektywności lokalnej gospodarki jest dobry stan infrastruktury technicznej. Z przeprowadzonych analiz wynika, że poziom wyposażenia powiatu w podstawową infrastrukturę techniczną jest niski. Głównie dotyczy to infrastruktury kolejowej, wodno-kanalizacyjnej oraz gazowej. Brak lub niska jakość tej infrastruktury wpływa negatywnie nie tylko na stan życia mieszkańców, ale również skutecznie hamuje rozwój lokalnej gospodarki, obniża zdolność do tworzenia nowych miejsc pracy i zmniejsza atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną powiatu. Niska atrakcyjność praktycznie uniemożliwia przyciąganie inwestycji zewnętrznych, a jest to jeden z warunków modernizacji struktury lokalnej gospodarki i przyspieszenia procesów rozwojowych w powiecie.

Główne kierunki działań / typy projektów

W ramach powyższego celu operacyjnego będą realizowane następujące działania / typy projektów:

- wspieranie działań i inicjatyw w zakresie gazyfikacji wybranych obszarów powiatu (w szczególności rozwój infrastruktury technicznej, rozbudowa magistralnej sieci gazowej dla gmin Milejów i Cyców),
- zmiana przez Gminy planów miejscowych, poprzez wyznaczenie w nich: stref aktywności gospodarczej, nowych obszarów pod zabudowę rolniczą, nowych dróg gminnych, obszarów obsługi urządzeń transportu drogowego,
- działania w zakresie uporządkowania gospodarki odpadami (w tym tworzenie zbiorczych systemów segregacji, zbioru i unieszkodliwiania odpadów komunalnych i niebezpiecznych, wspieranie działań samorządów gminnych na rzecz likwidacji dzikich wysypisk śmieci i rekultywacji terenów),
- dostarczanie mieszkańcom powiatu wody pitnej o odpowiednich parametrach fizykochemicznych,

- ograniczanie ilości nieczyszczonych ścieków komunalnych odprowadzanych bezpośrednio do wód powierzchniowych,
- zmniejszanie ilości wprowadzanych do powietrza zanieczyszczeń pyłowych i gazowych,
- współdziałanie z gminami w zakresie kompleksowego przygotowania terenów inwestycyjnych oraz ich aktywna promocja wśród potencjalnych inwestorów,
- wspieranie inicjatyw wykorzystujących odnawialne źródła energii,
- inne.

Kryteria wyboru projektów inwestycyjnych

Przy wyborze zadań inwestycyjnych do sfinansowania ze środków publicznych będą brane pod uwagę przede wszystkim:

- kryteria ekonomiczne (infrastruktura wodno-kanalizacyjna),
- kryteria ekologiczne (infrastruktura ochrony środowiska i gazowa),
- kryteria równości szans (informatyzacja),
- kryteria wynikające z programu operacyjnego, w ramach którego będzie składany projekt do sfinansowania,
- inne.

1.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej powiatu

Istotą poprawy konkurencyjności i efektywności lokalnej gospodarki jest dobry stan infrastruktury technicznej, w szczególności sieci drogowej powiatu. Z przeprowadzonych analiz wynika, że stan nawierzchni dróg powiatowych i gminnych w większości nie odpowiada normom Unii Europejskiej. Brak lub niska jakość tej infrastruktury wpływa negatywnie nie tylko na stan życia mieszkańców, ale również skutecznie hamuje rozwój lokalnej gospodarki oraz zmniejsza atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną powiatu. Niska atrakcyjność praktycznie uniemożliwia przyciąganie inwestycji zewnętrznych, a jest to jeden z warunków modernizacji struktury lokalnej gospodarki i przyspieszenia procesów rozwojowych w powiecie.

Główne kierunki działań/typy projektów

W ramach powyższego celu operacyjnego będą realizowane następujące działania / typy projektów:

- modernizacja i budowa wybranych elementów infrastruktury dróg powiatowych i gminnych w celu osiągnięcia standardów Unii Europejskiej (również w partnerstwie z zainteresowanymi gminami) wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- budowa mostów i obwodnicy poprawiających dostęp do istniejących i planowanych obiektów przemysłowych, usługowych i turystycznych,
- zwiększanie bezpieczeństwa ruchu,
- budowa i modernizacja ciągów pieszo-rowerowych,
- roboty budowlane i modernizacja infrastruktury służącej obsłudze transportu publicznego (zatoczki, zjazdy, przystanki, bocznice, pętle, itp.)
- inne.

Kryteria wyboru projektów inwestycyjnych

Przy wyborze zadań inwestycyjnych do sfinansowania ze środków publicznych będą brane pod uwagę przede wszystkim:

- kryteria ekonomiczne,
- kryteria wynikające z programu operacyjnego, w ramach którego będzie składany projekt do sfinansowania,
- inne.

1.3. Rozwój zrównoważonego rolnictwa, w tym rolnictwa ekologicznego oraz przetwórstwa rolno-spożywczego

Sektor rolny zajmuje ciągle bardzo ważną pozycję w gospodarce powiatu, dając zatrudnienie dla ok. 43% pracujących w powiecie. Sektor ten charakteryzuje się jednak coraz niższymi dochodami i jest w dużym stopniu zdominowany przez małe i słabo wyposażone gospodarstwa rolne. Gospodarstwa te produkują głównie na własne potrzeby i w dużym stopniu uzależnione są od sfery socjalnej (tj. emerytur, rent i dopłat bezpośrednich).

Zakłada się, że poprawa dochodowości gospodarstw rolnych będzie jednym z podstawowych warunków podniesienia konkurencyjności lokalnej gospodarki. Z jednej strony rynek i konkurencja zmuszą wiele gospodarstw rolnych do zaprzestania swojej działalności, zaś z drugiej będzie następował powolny proces konsolidacji i specjalizacji sektora rolnego w powiecie. Ważne jest, aby działania wynikające z niniejszej strategii mogły nie tylko łagodzić trudne procesy restrukturyzacyjne zachodzące w rolnictwie, ale również przyczyniać się do zwiększenia konkurencyjności i specjalizacji gospodarstw większych, zdolnych utrzymać się na rynku i dostosować się do wymogów Wspólnej Polityki Rolnej. Należy również zadbać o rozwój gospodarstw mniejszych, widząc dla nich szanse przetrwania w takich niszach jak: rolnictwo ekologiczne, produkcja energii odnawialnej, agroturystyka. Równie ważne jest wsparcie przetwórstwa rolno-spożywczego wykorzystującego lokalne zasoby.

Główne kierunki działań / typy projektów

W ramach powyższego celu operacyjnego będą realizowane następujące działania / typy projektów²:

- wspieranie procesu różnicowania działalności gospodarstw rolnych (szkolenia przekwalifikowujące, agroturystyka, produkcja surowca),
- podwyższanie wiedzy i kwalifikacji rolników (w tym rolników młodych) w zakresie prowadzenia gospodarstw oraz ich modernizacji i rozwoju,
- wspieranie instytucji otoczenia rolnictwa (zrzeszanie się rolników, grupy producenckie, infrastruktura skupu i przetwórstwa produktów rolnych, itd.),

² Nie wszystkie działania realizowane w ramach tego celu operacyjnego są w kompetencjach samorządu powiatowego. Strategia jednak stara się uwzględnić wszelkie działania, które kompleksowo przyczyniają się do realizacji jej celów.

- rozwój rolnictwa ekologicznego (zmiana metody upraw, certyfikacja produkcji, promocja oraz sprzedaż produktów, itd.),
- rozwijanie infrastruktury ułatwiającej działalność rolniczą (drogi dojazdowe do pól, melioracje, itp.),
- organizowanie rynku zbytu (infrastruktura skupu i przetwórstwa produktów rolnych, nawiązywanie współpracy z hurtownikami i sieciami handlowymi)
- rozwijanie usług ułatwiających prowadzenie gospodarstwa rolnego (obsługa maszynami, sklepy z artykułami do produkcji rolnej, itp.),
- poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych (poprzez wykonanie prac scaleniowych, wytyczenie i urządzenie funkcjonalnej sieci dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych oraz dojazdów do zabudowań gospodarczych, dostosowanie nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg oraz rzeźby terenu,
- rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
- wzrost konkurencyjności sektora przetwórstwa rolno-spożywczego (wzrost jakości produkcji, rozwój nowych produktów, procesów i technologii produkcji, obniżenie kosztów produkcji),
- inne.

Kryteria wyboru realizowanych projektów

Większość zaplanowanych działań w ramach powyższego celu będzie realizowana przez instytucje i podmioty niezależne od samorządu powiatowego. Prawie wszystkie działania będą finansowane z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w oparciu o ściśle określone kryteria. Dlatego też głównym zadaniem władz samorządowych (powiatowych i gminnych) będzie przede wszystkim promocja dostępnych działań i zachęcenie wszystkich objętych programem beneficjentów do skorzystania z dostępnych form pomocy i wsparcia.

1.4 Rozwój przedsiębiorczości i instytucji otoczenia biznesu w powiecie łęczyńskim poprzez wzrost zatrudnienia oraz lepsze wykorzystanie zasobów ludzkich

Poziom rozwoju przedsiębiorczości w powiecie jest dosyć niski, świadczy o tym wskaźnik nasycenia przedsiębiorczością, który jest w powiecie o 31% niższy niż średnio w województwie. Wpływa to negatywnie na poziom zatrudnienia w sektorze pozarolniczym i w konsekwencji prowadzi do coraz większego uzależnienia mieszkańców od sfery socjalnej. Z drugiej strony istnieją realne szanse na rozwój sektora małej i średniej przedsiębiorczości, szczególnie w takich obszarach jak: turystyka i rekreacja, usługi na rzecz rolnictwa i leśnictwa oraz rzemiosło i mała przetwórczość. Powiat posiada znaczny potencjał do rozwoju tych sektorów i będzie miał możliwość dostępu do różnego rodzaju instrumentów wspierania małej i średniej przedsiębiorczości, zarówno z programu regionalnego, jak i programów krajowych. Warunkiem rozwoju gospodarki jest podnoszenie konkurencyjności przedsiębiorstw zwłaszcza w zakresie poszukiwania rozwiązań o charakterze innowacyjnym.

Główne kierunki działań / typy projektów

W ramach powyższego celu operacyjnego będą realizowane następujące działania / typy projektów:

- rozwój instytucji otoczenia biznesu i samorządu gospodarczego (w tym rozwój instytucji działających w ramach sieci Krajowego Systemu Usług oraz Krajowego Systemu Innowacji),
- wspieranie nowopowstających mikroprzedsiębiorstw, w tym w szczególności na obszarach wiejskich (poprzez system szkoleń i doradztwa, dotacje na rozpoczęcie działalności),
- aktywne wspieranie istniejących przedsiębiorców w pozyskiwaniu środków inwestycyjnych na rozwój (ułatwianie dostępu do informacji i wiedzy na temat dostępnych instrumentów wspierania przedsiębiorczości),
- promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia (poprzez kampanie informacyjno-edukacyjne, szkolenia, dobre praktyki, itd.),
- zwiększanie skłonności do podejmowania ryzyka działalności gospodarczej przez pracowników poddawanych restrukturyzacji, w szczególności na obszarach wiejskich,
- wzrost poziomu przedsiębiorczości w powiecie,
- kreowanie możliwości inwestycyjnych na terenie powiatu (w szczególności na obszarach wiejskich),
- wsparcie procesów opracowywania i transferu wiedzy i nowoczesnych technologii do przedsiębiorstw,
- wzrost innowacyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw,
- wzrost kompetencji kadr w przedsiębiorstwach (m.in. szkolenia zawodowe, studia podyplomowe),
- zwiększanie możliwości adaptacyjnych przedsiębiorstw w zakresie nowych form zatrudnienia, organizacji pracy, zarządzania zmianą gospodarczą,
- inne.

Kryteria wyboru projektów:

Przy wyborze projektów do realizacji ze środków publicznych będą brane pod uwagę przede wszystkim:

- kryteria ekonomiczne (dotacje inwestycyjne dla przedsiębiorstw),
- kryteria równości szans (dotacje inwestycyjne dla przedsiębiorstw działających na terenie obszarów wiejskich),
- kryteria wynikające z programu operacyjnego, w ramach którego będzie składany dany projekt do sfinansowania,
- inne.

1.5. Rozwój społeczeństwa informacyjnego

Przeprowadzone analizy powiatu potwierdzają, iż poziom rozwoju infrastruktury informatycznej, zarówno w swojej części szkieletowej jak i dostępowej w porównaniu z krajami wysoko rozwiniętymi jest bardzo niski. Mieszkańcy terenów wiejskich, gdzie koszt dostępu jest znacznie wyższy, a potencjalne zyski z inwestycji mniejsze, pozostają praktycznie wykluczeni ze społeczeństwa informacyjnego. W rezultacie tych procesów, różnica poziomów rozwoju gospodarczego regionów o odmiennym stopniu rozwoju infrastruktury będzie się stopniowo powiększać. Jest to o tyle krytyczne zarówno dla powiatu jak i dla całej Polski, że nasz kraj należy pod wieloma względami do grupy państw o niższym stopniu rozwoju. Niezbyt duża konkurencja oraz uboga infrastruktura sieci skutkują wysokimi cenami usług dostępu do Internetu, co jest poważną barierą dla szerokiego wykorzystania Internetu.

Integralnym elementem wspierania rozwoju powiatu jest budowa społeczeństwa informacyjnego. Obecnie rozwój nauki i techniki wymaga coraz szybszej wymiany informacji przy wykorzystaniu coraz sprawniejszych i szybszych systemów łączności. W tym celu niezbędne jest rozbudowywanie i ulepszanie struktury szerokopasmowego Internetu, w szczególności na terenach wiejskich.

Zaplanowane działania mają na celu w dłuższej perspektywie wzrost konkurencyjności powiatu poprzez rozwój lokalnej infrastruktury oraz usług społeczeństwa informacyjnego zgodnie z zasadami otwartości i neutralności technologicznej. Dobrze rozwinięta infrastruktura pozwoli na obniżenie cen usług o charakterze informacyjnym, zarówno ze względu na wyższą konkurencyjność usług łączności, jak i większą dostępność.

Główne kierunki działań/typy projektów

W ramach powyższego celu operacyjnego będą realizowane następujące działania/ typy projektów:

- zwiększenie dostępu do szerokopasmowego Internetu (budowa, rozbudowa lokalnej sieci szerokopasmowej oraz centrów zarządzania siecią; wspieranie rozwoju usług elektronicznych),
- informatyzacja administracji publicznej na poziomie gminnym i powiatowym (przygotowanie do elektronicznego obiegu i archiwizacji dokumentów, digitalizacji zasobów, rozwoju elektronicznych usług dla ludności z wykorzystaniem podpisu elektronicznego),
- tworzenie publicznych punktów dostępu do Internetu,
- tworzenie systemów informacji turystycznej i kulturalnej (interaktywne sieci informacji internetowej, centra informacji turystycznej i kulturowej),
- zwiększenie umiejętności oraz świadomości z zakresu wykorzystania Internetu i korzyści z niego płynących,
- zmniejszanie poziomu wykluczenia cyfrowego w szczególności wśród dzieci i młodzieży, osób starszych i mieszkańców terenów wiejskich,
- inne.

Kryteria wyboru projektów inwestycyjnych

Przy wyborze zadań inwestycyjnych do sfinansowania ze środków publicznych będą brane pod uwagę przede wszystkim:

- kryteria ekonomiczne,
- kryteria wynikające z programu operacyjnego, w ramach którego będzie składany projekt do sfinansowania,
- inne.

Priorytet 2 Poprawa jakości kapitału ludzkiego oraz ograniczenie wykluczenia społecznego

2.1. Rozwój kapitału społecznego, kultury oraz podniesienie poziomu wykształcenia w powiecie

Budowanie konkurencyjności powiatu wymaga aktywnego i dobrze wykształconego społeczeństwa. Świadome i dobrze wyedukowane społeczeństwo jest obecnie najważniejszym zasobem gospodarki opartej na wiedzy i informacji. Z przeprowadzonych analiz wynika, że poziom wykształcenia mieszkańców powiatu jest ciągle niski, pomimo znacznego postępu, jaki dokonał się w tym zakresie na przestrzeni ostatnich lat oraz dosyć dobrego wyposażenia powiatu w infrastrukturę edukacyjną. Słabe wykształcenie ogranicza aktywność gospodarczą i społeczną mieszkańców oraz sprzyja zjawiskom powstawania ubóstwa i wykluczenia społecznego. W coraz większym stopniu o rozwoju powiatu decydują również takie czynniki jak kultura i kapitał społeczny. Kultura pozwala na kształtowanie postaw i zachowań ludzkich oraz jest nieodłącznym elementem procesu kształcenia ludzi. Lokalne tradycje kulturowe i instytucje je promujące stanowią ponadto ważny zasób rozwoju sektora usług turystycznych. Z kolei kapitał społeczny to przede wszystkim związki między ludźmi, stopień zaufania między nimi, a także umiejętność i chęć współdziałania. Wysoki poziom kultury i kapitału społecznego wpływa na jakość rządzenia w gminie, wyzwała wśród ludzi kreatywność, a także przyczynia się do ograniczenia patologii i wykluczenia społecznego. Z przeprowadzonych analiz wynika, że powiat dysponuje znacznymi zasobami kapitału kulturowego i społecznego. Świadczą o tym między innymi aktywnie działające ośrodki kultury prowadzone przez samorządy lokalne, duża ilość imprez kulturalnych organizowanych na terenie powiatu oraz stosunkowo wysoka aktywność społeczna mieszkańców, czego przejawem jest spora liczba działających organizacji pozarządowych. Należy zatem dążyć do dalszej aktywizacji i integrowania społeczności lokalnej powiatu. Jednym z możliwych instrumentów aktywizowania mieszkańców powinien być i rozwój Lokalnych Grup Działania w ramach *Inicjatywy Leader*. Innym obszarem współdziałania powiatu powinna być realizacja wspólnie z wybranymi partnerami inicjatyw oddolnych w zakresie edukacji, zatrudnienia i integracji społecznej.

Należy zatem dążyć do stałego podnoszenia wskaźników wykształcenia mieszkańców, szczególnie poprzez ograniczanie barier edukacyjnych występujących na obszarach wiejskich. Podnoszenie wykształcenia mieszkańców powinno odbywać się na wszystkich poziomach edukacji i obejmować zarówno proces kształcenia w systemie szkolnym, jak i pozaszkolnym.

Szczególna rola w tym zakresie powinna przypaść rozwojowi edukacji ustawicznej, która zintegrowana z tradycyjnym systemem kształcenia, powinna być skutecznym narzędziem odnawiania kwalifikacji i wiedzy mieszkańców.

Główne kierunki działań / typy projektów

W ramach powyższego celu operacyjnego będą realizowane następujące działania / typy projektów:

- współpraca z gminami w zakresie ochrony i promocji dorobku kulturowego powiatu (wspieranie regionalnych zespołów folklorystycznych, izb regionalnych, artystów ludowych, itd.),
- wsparcie inicjatyw społeczności lokalnych w zakresie odnowy i zagospodarowywania wolnych budynków na cele kulturalne (tworzenie świetlic, izb regionalnych, centrów kultury, itd.),
- aktywne wspieranie partnerstwa i inicjatyw oddolnych na rzecz rozwoju powiatu i poszczególnych gmin (w tym Lokalnych Grup Działań w ramach *Inicjatywy Leader*),
- kształtowanie właściwych postaw społecznych (m.in. w takich obszarach jak: ekologia i zdrowie, bezpieczeństwo publiczne, przedsiębiorczość i innowacje, integracja europejska, itd.) oraz rozwój dialogu społecznego,
- zwiększenie potencjału instytucji pozarządowych oraz rozwój różnych form społeczeństwa obywatelskiego (w tym wolontariatu, ekonomii społecznej, itd.),
- podnoszenie jakości kształcenia w szkołach (doskonalenie kadr nauczycielskich, innowacyjne programy nauczania, informatyzacja i wyposażenie szkół w niezbędny sprzęt, wymiana młodzieży i współpraca międzynarodowa szkół, itd.) w szczególności na terenach wiejskich,
- wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży (zajęcia wyrównawcze, zasiłki dla rodzin ubogich, systemy stypendialne dla młodzieży gimnazjalnej, itd.),
- promocja różnych form edukacji pozaszkolnej (kształcenie ustawiczne osób dorosłych, edukacja na odległość, nauka języków, itd.),
- wyrównywanie nierówności w stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej,
- stworzenie nowoczesnego programu oświaty, w tym szkolnictwa zawodowego,
- inne.

Kryteria wyboru projektów

Przy wyborze projektów do realizacji ze środków publicznych będą brane pod uwagę przede wszystkim:

- kryteria równości szans (partnerstwa lokalne),
- kryteria wynikające z programu operacyjnego, w ramach którego dany projekt będzie mógł być finansowany.

2.2. Poprawa oraz zwiększenie dostępu do infrastruktury społecznej

Rozwój infrastruktury społecznej jest ważnym elementem polityki gospodarczej. Podnoszenie atrakcyjności powiatu jako miejsca do inwestowania i przebywania jest niezwykle istotne. Na obecnym etapie rozwoju społecznego i gospodarczego kwestia atrakcyjności jest ściśle powiązana z organizacją czasu wolnego oraz usług społecznych. Z przeprowadzonych analiz wynika, iż istniejąca na terenie powiatu infrastruktura społeczna jest niewystarczająca oraz wymaga dużych nakładów inwestycyjnych. W związku z powyższym realizacja działań inwestycyjnych na rzecz kapitału społecznego doprowadzi do poprawy stanu infrastruktury edukacyjnej, kulturalnej, zdrowotnej, sportowej i pozostałej sfery społecznej. W dłuższej perspektywie te i inne działania powinny doprowadzić do zbudowania silnych podstaw społeczeństwa obywatelskiego oraz przyczynić się do wzrostu konkurencyjności powiatu i jego atrakcyjności turystycznej. Realizacja działań przyczyni się do podniesienia jakości infrastruktury edukacyjnej oraz poprawy zdrowia mieszkańców regionu. W sposób istotny wpłynie to na poprawę warunków życia, a zarazem podniesienie atrakcyjności regionu.

Podjęte działania powinny być nakierowane nie tylko na rozwój infrastruktury edukacyjnej i sportowej, ale również dotyczyć szerokiej problematyki jakości kształcenia i wsparcia młodzieży (w tym młodzieży z obszarów wiejskich i młodzieży najbardziej uzdolnionej).

Główne kierunki działań / typy projektów

W ramach powyższego celu operacyjnego będą realizowane następujące działania / typy projektów:

- rozwój instytucji kultury (modernizacja niezbędnej infrastruktury, doposażenie w niezbędny sprzęt, wspieranie najważniejszych imprez kulturalnych, itd.),
- budowa, modernizacja oraz dostosowanie infrastruktury edukacyjnej i społeczno-edukacyjnej w powiecie do zmieniających się standardów i potrzeb (szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, placówki kształcenia ustawicznego, obiekty doskonalenia zawodowego, internaty, stołówki, itd.),
- budowa i modernizacja obiektów sportowych (kompleksy sportowe, baseny, stadiony, sale gimnastyczne, boiska sportowe, korty tenisowe),
- wspieranie rozwoju szkolnictwa wyższego na terenie powiatu, między innymi poprzez rozbudowę infrastruktury funkcjonujących szkół publicznych i niepublicznych,
- rozwój lub modernizacja infrastruktury zdrowotnej poprawiającej dostępność i jakość świadczonych usług medycznych (m.in. poprzez rozbudowę lub modernizację obiektów ochrony zdrowia, zakup i modernizację sprzętu medycznego, wdrażanie systemów zarządzania jakością w placówkach ochrony zdrowia, itd.),
- zakup i modernizacja sprzętu medycznego oraz wdrażanie systemów informatycznych,
- termomodernizacja budynków przychodni, ośrodków zdrowia i poradni,

- poprawa infrastruktury Publicznych Służb Zatrudnienia, doposażenie, modernizacja, dostosowanie systemów informacyjnych, ewidencyjnych i sprawozdawczych do obowiązujących standardów,
- modernizacja obiektów świadczących usługi w zakresie pomocy społecznej,
- inne.

Kryteria wyboru projektów

Przy wyborze projektów do realizacji ze środków publicznych będą brane pod uwagę przede wszystkim:

- kryteria ekonomiczne i demograficzne (infrastruktura edukacyjna i sportowa),
- kryteria równości szans (systemy stypendialne),
- kryteria wynikające z programu operacyjnego, w ramach którego dany projekt będzie mógł być finansowany,
- inne.

2.3. Promowanie zdrowia i przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego

Jednym z czynników decydujących o jakości kapitału ludzkiego w powiecie jest stan zdrowia jego mieszkańców oraz występujące problemy społeczne. Pomimo dobrego dostępu mieszkańców do infrastruktury ochrony zdrowia poziom zdrowotności mieszkańców nie jest zadowalający. Świadczą o tym ciągle wysokie wskaźniki zachorowalności i umieralności oraz niższa niż w kraju i województwie średnia wieku życia mieszkańców. Niskim wskaźnikiem zdrowotności towarzyszy wysoki udział mieszkańców borykających się z poważnymi problemami społecznymi związanymi głównie z ubóstwem, alkoholizmem, bezrobociem, niepełnosprawnością i różnymi formami patologii społecznej.

W celu ograniczenia występujących problemów społecznych w ramach niniejszego celu operacyjnego będą realizowane działania ukierunkowane na poprawę stanu zdrowia ludności oraz wzmocnienie procesów integracji społecznej w powiecie. Głównym kierunkiem działań będzie wyrównywanie szans osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz pomoc osobom najbardziej dotkniętym tym zjawiskiem. Będzie się to odbywało w ramach efektywnie prowadzonej polityki społecznej, której cele i programy zostały między innymi określone w *Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie łęczyńskim na lata 2014-2020*.

Główne kierunki działań / typy projektów

W ramach powyższego celu operacyjnego będą realizowane następujące działania / typy projektów:

- edukacja i profilaktyka zdrowotna zachęcająca mieszkańców do zdrowego stylu życia, w tym kultury fizycznej, sportu i rekreacji,
- wdrażanie programów i projektów przewidzianych do realizacji w ramach Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie łęczyńskim na lata 2014-2020

oraz Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie łęczyńskim na lata 2013-2016,

- aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym (m.in. poprzez rozwój form aktywnej integracji),
- rozwój systemu pomocy społecznej (m.in. poprzez wzmocnienie jakości kadr, rozwój i poprawę standardu infrastruktury, rozwój środowiskowych form wsparcia, rozwój różnych form ekonomii społecznej, itd.),
- wspieranie rozwoju ekonomii społecznej,
- wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz rozwoju aktywności zawodowej, w szczególności na obszarach wiejskich,
- wsparcie inicjatyw lokalnych na rzecz integracji,
- rozwój wysokiej jakości usług społecznych,
- przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- inne.

Kryteria wyboru projektów

Przy wyborze projektów do realizacji ze środków publicznych będą brane pod uwagę przede wszystkim:

- kryteria demograficzne i ekonomiczne (infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej),
- kryteria równości szans (np. osób niepełnosprawnych),
- kryteria wynikające z programu operacyjnego, w ramach którego dany projekt będzie mógł być finansowany.

2.4. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego i jakości rządzenia w powiecie

O konkurencyjności i jakości życia w powiecie w coraz większym stopniu decyduje stan bezpieczeństwa publicznego oraz jakość rządzenia. Z przeprowadzonych analiz wynika, że poziom bezpieczeństwa publicznego – mierzony między innymi takimi wskaźnikami jak liczba popełnionych przestępstw, odnotowanych wypadków drogowych, czy też pożarów – jest nieco niższy niż średnie wskaźniki dla województwa i kraju. Ważna jest także ochrona przeciwpowodziowa związana z występowaniem na terenie powiatu rzeki, która charakteryzuje się dość dużymi wahaniami poziomu wody. Dlatego też jednym ze strategicznych kierunków rozwoju powinny być działania w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego w powiecie, realizowane między innymi w ramach wdrażania rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpiecznie”.

Mówiąc natomiast o jakości rządzenia chodzi nie tylko o ocenę sprawności władzy publicznej na poziomie gminnym czy też powiatowym, ukazującą jak dana administracja radzi sobie z zadaniami wynikającym z przypisanych kompetencji. Jakość rządzenia obejmuje szerszy kontekst i dotyczy tak ważnych zagadnień jak: stopień posługiwania się administracji technikami społeczeństwa informacyjnego, współpraca ponadlokalna w rozwiązywaniu

wspólnych problemów, aktywność powiatu w zakresie promocji i współpracy międzynarodowej. Oczekuje się, że jednym z wyznaczników poprawy jakości rządzenia w powiecie będzie również większa efektywność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwój powiatu i jego społeczności.

Główne kierunki działań / typy projektów

W ramach powyższego celu operacyjnego będą realizowane następujące działania / typy projektów:

- realizacja działań i zadań wynikających z rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”,
- rozwój sprawnego systemu ochrony i zapobiegania nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska naturalnego (w tym tworzenie systemu ochrony przeciwpowodziowej i przeciwpożarowej),
- rozwój na terenie powiatu Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (zakup niezbędnego sprzętu i urządzeń, szkolenie personelu, tworzenie baz danych i zintegrowanych systemów informatycznych, itd.),
- poprawa efektywności funkcjonowania administracji publicznej (m.in. w zakresie planowania strategicznego, informacyjnych wzmacniania zdolności regulacyjnych i analitycznych, modernizacji zarządzania w administracji, poprawy obsługi klienta oraz poprawy kompetencji kadr, itp.),
- informatyzacja administracji publicznej (na poziomie gminnym i powiatowym),
- budowanie partnerstw ponadlokalnych w rozwiązywaniu wspólnych problemów (w tym również z zaangażowaniem organizacji pozarządowych i przedsiębiorców),
- budowa chodników dla pieszych, przejść , ścieżek rowerowych, przebudowa skrzyżowań, oznakowania
- inne.

Kryteria wyboru projektów inwestycyjnych

Przy wyborze zadań inwestycyjnych do sfinansowania ze środków publicznych będą brane pod uwagę przede wszystkim:

- kryteria ekologiczne i równości szans,
- kryteria wynikające z programu operacyjnego, w ramach którego będzie składany projekt do sfinansowania.

2.5 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie.

Powiat łęczyński jest powiatem rolniczym, w którym osoby w wieku produkcyjnym stanowią ok. 60% populacji. Jednym z największych problemów społecznych jest bezrobocie. Dotyka ono wszystkich sfer życia społecznego stanowiąc barierę nie tylko dla ludzi młodych, ale także dla tych, którzy posiadają już doświadczenie zawodowe. Główną przeszkodą w znalezieniu pracy jest mała aktywność zawodowa osób bezrobotnych, niski poziom wykształcenia, brak kwalifikacji zawodowych oraz wchodzenie na rynek pracy wyżu demograficznego. W szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy znajdują się osoby długotrwale bezrobotne. Cechą charakterystyczną dla tej grupy jest nieumiejętność podejmowania decyzji zawodowych, pasywność, dlatego też powstaje konieczność podniesienia ich aktywności zawodowej i możliwości znalezienia pracy.

Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe są niezbędnym elementem aktywizującym osoby bezrobotne. W znacznym stopniu wpływają na zmianę postaw, wzrost motywacji i adaptacji na rynku pracy. Standardy usług rynku pracy nakładają obowiązek dostosowania sposobu realizacji usług rynku pracy do indywidualnych potrzeb klienta. Aby sprostać wymogom należy zapewnić właściwe warunki lokalowe oraz wykwalifikowaną kadrę. Charakter pracy pracowników publicznych służb zatrudnienia wymaga posiadania wiedzy z zakresu wielu dziedzin oraz ciągłego podnoszenia swoich kwalifikacji. Kształcenie ma wpływ na jakość świadczonych przez nich usług i zadowolenie klientów.

Główne kierunki działań/typy projektów

W ramach powyższego celu operacyjnego będą realizowane następujące działania/ typy projektów:

- rozwój i doskonalenie usług świadczonych przez Instytucje Rynku Pracy, w tym instrumentów aktywizacji zawodowej (poradnictwo zawodowe, szkolenia i przekwalifikowania, pośrednictwo pracy, staże, przygotowanie zawodowe dorosłych, wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, zatrudnienie subsydiowane, elastyczne formy zatrudnienia, wolontariat, itp.)
- rozwój i profesjonalizacja Publicznych Służb Zatrudnienia, poprzez szkolenia związane ze specyfiką realizowanych zadań, studia podyplomowe, licencjackie, uzupełniające magisterskie, badanie rynku pracy,
- promocja zatrudnienia na regionalnym rynku pracy,
- aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo.

Kryteria wyboru projektów:

Przy wyborze zadań do sfinansowania ze środków publicznych będą brane pod uwagę przede wszystkim:

- kryteria równości szans (np. równomierne wspieranie obszarów wiejskich i miejskich),
- kryteria wynikające z programu operacyjnego, w ramach którego będzie składany projekt do sfinansowania,
- inne.

Priorytet 3: Poprawa atrakcyjności turystycznej powiatu

3.1. Rozwój infrastruktury wypoczynkowo-rekreacyjnej jako niezbędnego warunku do maksymalnego i dynamicznego wykorzystania predyspozycji turystycznych powiatu

Cechą wyróżniającą powiat łęczyński jest brak przemysłu, czyste ekologicznie obszary oraz przewaga terenów wiejskich nad miejskimi. Czyste jeziora oraz malownicza rzeka Wieprz dają szansę na rozwój gospodarczy regionu. poprzez turystykę. Powiat łęczyński ma największą szansę rozwoju w sektorze turystyki, która może posłużyć jako dźwignia rozwoju gospodarczego.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że powiat łęczyński dysponuje znacznym potencjałem jeżeli chodzi o rozwój turystyki. Główne atuty w tym zakresie to różnorodne środowisko przyrodnicze, dostęp do licznych zbiorników wodnych oraz bogate dziedzictwo kulturowe. Niestety jedną z głównych barier ograniczających rozwój sektora turystycznego w powiecie jest zły stan wielu obiektów zabytkowych oraz ciągle słabo rozwinięta podstawowa infrastruktura turystyczna na terenie powiatu. Dotyczy to zarówno infrastruktury publicznej (np. szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe), jak i infrastruktury będącej w dyspozycji sektora prywatnego i obejmującej głównie bazę noclegową i gastronomiczną. Dlatego też, należy podjąć pilne działania w celu rozwijania podstawowej infrastruktury turystycznej. Od skuteczności i efektów w tym zakresie zależy sukces innych zaplanowanych działań, szczególnie tych odnoszących się do rozwoju przedsiębiorczości i różnicowania działalności na obszarach wiejskich.

Główne kierunki działań / typy projektów

W ramach powyższego celu operacyjnego będą realizowane następujące działania / typy projektów:

- rozwój publicznej infrastruktury turystycznej (ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne, punkty informacji turystycznej, itd.),
- odnowa obiektów zabytkowych i lokalnych pomników historii na potrzeby rozwoju lokalnej turystyki,
- wspieranie rozwoju bazy noclegowo-gastronomicznej w powiecie (głównie poprzez współpracę z lokalnymi przedsiębiorcami),
- rozwój lokalnych produktów turystycznych oraz ich promocja (potrawy regionalne, tradycyjne produkty rękodzielnicze, itd.),
- inne.

Kryteria wyboru projektów inwestycyjnych

Przy wyborze zadań inwestycyjnych do sfinansowania ze środków publicznych będą brane pod uwagę przede wszystkim:

- kryteria ekonomiczne (np. wpływ projektu na zwiększenie liczby turystów)

- kryteria ekologiczne (np. chłonność turystyczna danego obszaru),
- kryteria równości szans (np. równomierne wspieranie obszarów wiejskich i miejskich),
- kryteria wynikające z programu operacyjnego, w ramach którego będzie składany projekt do sfinansowania,
- inne.

3.2. Podniesienie konkurencyjności oferty turystycznej

Dla zapewnienia efektywności sektora turystyki i rozwoju produktów turystycznych niezbędne jest podjęcie działań o charakterze wspierającym i komplementarnym. W szczególności będzie się to odnosić do zagadnień związanych z tworzeniem systemu marketingu regionalnego sektora turystyki. Z zagadnieniem tym nierozdzielnie jest zatem związane tworzenie zintegrowanego systemu promocji produktów turystycznych regionu, podnoszenia kwalifikacji kadry zajmującej się turystyką, organizacją systemu badań marketingowych oraz stworzeniem sieci doradczej dla przedsiębiorstw branży turystycznej.

Niezwykle istotne będzie podjęcie aktywnych działań skierowanych na zmianę niekorzystnego dziś wizerunku regionu jako obszaru niezagospodarowanego, nieatrakcyjnego turystycznie, dlatego też, niezbędne będzie wykreowanie silnej marki oraz podjęcie aktywnych działań promocyjnych, które będą elementem polityki i tworzenia turystycznego wizerunku powiatu.

Główne kierunki działań/typy projektów

W ramach powyższego celu operacyjnego będą realizowane następujące działania/ typy projektów:

- identyfikacja, rozwój oraz promocja lokalnych produktów turystycznych (potrawy regionalne, tradycyjne produkty rękodzielnicze, itd.)
- podniesienie konkurencyjności łączyńskich produktów turystycznych
- podniesienie konkurencyjności łączyńskiej oferty kulturalnej
- organizacja letnich kin „pod chmurką”

Kryteria wyboru projektów inwestycyjnych:

Przy wyborze zadań do sfinansowania ze środków publicznych będą brane pod uwagę przede wszystkim:

- kryteria ekonomiczne (np. wpływ projektu na zwiększenie liczby turystów)
- kryteria ekologiczne (np. chłonność turystyczna danego obszaru),
- kryteria równości szans (np. równomierne wspieranie obszarów wiejskich i miejskich),
- kryteria wynikające z programu operacyjnego, w ramach którego będzie składany projekt do sfinansowania,
- inne.

3.3. Zachowanie i odbudowa dziedzictwa kulturowego

Istniejący potencjał powiatu w dziedzinie kultury i turystyki nie jest w pełni wykorzystywany. Zlokalizowane na terenie powiatu obiekty dziedzictwa kulturowego, mimo swych niewątpliwych walorów są często zaniedbane i niewykorzystywane dla celów kulturalnych. Zły stan tych obiektów decyduje o niskim zainteresowaniu nimi potencjalnych zwiedzających oraz braku możliwości tworzenia nowych ofert kulturalnych skierowanych zarówno do mieszkańców powiatu, jak i potencjalnych turystów. Mimo bogactwa historycznego powiatu, brak jest na jego terenie instytucji, która eksponowałaby najważniejsze przedmioty dziedzictwa kulturowego, a jednocześnie zapewniała kompleksową informację o atrakcjach kulturalnych, turystycznych i walorach przyrodniczych tego terenu. Na terenie powiatu działają i tworzą licznie twórcy lokalni. Na terenie powiatu łęczyńskiego znajduje się wiele zabytków architektury, miejsc pamięci narodowej i stanowisk archeologicznych. Stanowi to oprócz walorów środowiska dodatkową atrakcję turystyczną.

Główne kierunki działań / typy projektów:

W ramach powyższego celu operacyjnego będą realizowane następujące działania/ typy projektów:

- wsparcie inicjatyw społeczności lokalnych w zakresie odnowy i zagospodarowywania wolnych budynków na cele kulturalne (tworzenie świetlic, izb regionalnych, centrów kultury, itd.) rozbudowa, adaptacja i modernizacja obiektów o podstawowym znaczeniu dla kultury narodowej i lokalnej, zwłaszcza obiektów znajdujących się w rejestrach zabytków,
- odnowa obiektów zabytkowych i lokalnych pomników historii na potrzeby rozwoju lokalnej turystyki,
- współpraca z gminami w zakresie ochrony i promocji dorobku kulturowego powiatu (wspieranie regionalnych zespołów folklorystycznych, izb regionalnych, artystów ludowych, itd.),
- rozwój instytucji kultury (modernizacja niezbędnej infrastruktury, doposażenie w niezbędny sprzęt, wspieranie najważniejszych imprez kulturalnych, itd.),
- podniesienie atrakcyjności powiatu poprzez rozpowszechnianie informacji o dziedzictwie kulturowym powiatu, za pomocą nowoczesnych technologii,
- zwiększenie wiedzy na temat kultury i spuścizny kulturowej powiatu przyczyniające się do wzrostu poczucia i przynależności lokalnej,
- inne.

Kryteria wyboru projektów:

Przy wyborze zadań do sfinansowania ze środków publicznych będą brane pod uwagę przede wszystkim:

- kryteria równości szans (np. równomierne wspieranie obszarów wiejskich i miejskich),
- kryteria wynikające z programu operacyjnego, w ramach którego będzie składany projekt do sfinansowania,
- inne.

Priorytet 4: Rozwój współpracy (międzynarodowej, międzyregionalnej, lokalnej) oraz promocja powiatu

4.1 Rozwój współpracy międzynarodowej poprzez tworzenie sieci współpracy w zakresie wymiany doświadczeń

Współpraca międzynarodowa jest bardzo istotnym instrumentem propagowania współpracy w skali ponadkrajowej, ukierunkowanej na przepływ i wymianę informacji, wiedzy i dobrych praktyk. Nieodłącznym elementem działań promocyjnych powinien być rozwój współpracy międzynarodowej powiatu z odpowiednimi partnerami z krajów Unii Europejskiej oraz Białorusi i Ukrainy. Dobrze zorganizowana i prowadzona współpraca międzynarodowa może być nie tylko doskonałym narzędziem promocyjnym dla powiatu, ale również może korzystnie wpływać na jakość rządzenia oraz wzrost wiedzy i świadomości mieszkańców w różnych aspektach życia społeczno-gospodarczego.

Główne kierunki działań / typy projektów

W ramach powyższego celu operacyjnego będą realizowane następujące działania / typy projektów:

- budowanie partnerstw międzynarodowych w zakresie: zrównoważonego i skoordynowanego rozwoju przestrzennego i planowania przestrzennego infrastruktury transeuropejskiej, łączności, energetyki oraz ochrony środowiska (w tym zaangażowania organizacji pozarządowych i przedsiębiorców),
- rozwijanie międzynarodowej współpracy w zakresie rozwoju gospodarczego, kultury, sportu i turystyki,
- transfer wiedzy z regionów lepiej do słabiej rozwiniętych,
- inne.

Kryteria wyboru projektów:

Przy wyborze zadań do sfinansowania ze środków publicznych będą brane pod uwagę przede wszystkim:

- kryteria ekologiczne (np. wspieranie rozwoju turystyki ekologicznej),
- kryteria równości szans (np. równomierne wspieranie obszarów wiejskich i miejskich),
- kryteria wynikające z programu operacyjnego, w ramach którego będzie składany projekt do sfinansowania,
- inne.

4.2. Budowanie sieci współpracy międzyregionalnej i lokalnej w zakresie rozwoju regionalnego

Współpraca międzyregionalna może stanowić środek stymulujący rozwój regionów „słabszych”, poprzez umożliwienie dostępu do doświadczeń i wiedzy oraz know-how, jakim dysponują regiony lepiej rozwinięte. Działania realizowane w ramach priorytetu skupiać się będą m.in. na projektach z zakresu partnerskich systemów współpracy, np. w zakresie turystyki ekologicznej, wymiany informacji i doświadczeń dotyczących rozwoju regionalnego oraz najlepszych dostępnych rozwiązań systemowych. Podejmowanie działań z zakresu współpracy międzyregionalnej przyczyni się do zapewnienia spójności społeczno-gospodarczej oraz rozszerzy zakres współpracy regionu. Ponadto istotnym celem priorytetu będzie również promowanie rozwoju na szczeblu regionalnym i lokalnym.

Główne kierunki działań / typy projektów

W ramach powyższego celu operacyjnego będą realizowane następujące działania / typy projektów:

- budowanie partnerstw lokalnych i ponadlokalnych w zakresie rozwiązywania wspólnych problemów (w tym również z zaangażowaniem organizacji pozarządowych i przedsiębiorców),
- wsparcie lokalnej i regionalnej współpracy przygranicznej,
- współpraca międzyregionalna obejmująca wymianę informacji i doświadczeń w zakresie rozwoju regionalnego i przestrzennego oraz działań mających na celu zwiększenie spójności społeczno – gospodarczej,
- promowanie rozwoju regionalnego i lokalnego w Polsce,
- tworzenie i wdrażanie funkcjonowania programów współpracy mających na celu poprawę funkcjonowania administracji samorządowej oraz pobudzanie inicjatyw społecznych, inicjatyw służących ochronie zdrowia oraz rozwoju przedsiębiorczości w regionach,
- inne.

Kryteria wyboru projektów:

Przy wyborze zadań do sfinansowania ze środków publicznych będą brane pod uwagę przede wszystkim:

- kryteria ekonomiczne (np. wpływ projektu na rozwój gospodarczy powiatu)
- kryteria ekologiczne (np. chłonność turystyczna danego obszaru),
- kryteria równości szans (np. równomierne wspieranie obszarów wiejskich i miejskich),
- kryteria wynikające z programu operacyjnego, w ramach którego będzie składany projekt do sfinansowania,
- inne.

4.3. Promocja powiatu

Jednym z czynników wpływających pozytywnie na atrakcyjność turystyczną powiatu jest aktywnie prowadzona działalność promocyjna. Promocja powinna być ukierunkowana na pokazanie głównych atutów powiatu i powinna być skierowana do konkretnych odbiorców (turystów, inwestorów, mieszkańców powiatu, itd.). Działania promocyjne powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych technik i narzędzi. Oprócz broszur informacyjno-promocyjnych oraz aktualnej strony internetowej, należy również wykorzystać różnego rodzaju imprezy i wydarzenia organizowane w kraju i za granicą.

Główne kierunki działań / typy projektów

W ramach powyższego celu operacyjnego będą realizowane następujące działania / typy projektów:

- promocja gospodarcza powiatu łęczyńskiego (organizowanie wspólnie z przedsiębiorcami imprez promocyjnych w kraju i za granicą),
- promocja przedsiębiorczości w kraju i za granicą i zwiększanie potencjału zatrudnienia (poprzez kampanie informacyjno – edukacyjne, szkolenia, dobre praktyki, itd.),
- rozwój infrastruktury instytucjonalnej (np. w zakresie informacji, organizacja wspólnych targów),
- promocja powiatu łęczyńskiego jako obszaru atrakcyjnego turystycznie,
- inne.

Kryteria wyboru projektów

Przy wyborze projektów do realizacji ze środków publicznych będą brane pod uwagę przede wszystkim:

- kryteria ekonomiczne (infrastruktura kulturalna i turystyczna, dotacje dla przedsiębiorstw),
- kryteria ekologiczne (np. chłonność turystyczna danego obszaru),
- kryteria równości szans (partnerstwa lokalne),
- kryteria równości szans (np. równomierne wspieranie obszarów wiejskich i miejskich),
- kryteria wynikające z programu operacyjnego, w ramach którego będzie składany projekt do sfinansowania.

3. System wdrażania i finansowania strategii

Przyjęty system wdrażania zakłada realizację całego szeregu działań i projektów, przewidzianych do realizacji w ramach poszczególnych celów operacyjnych strategii. Część projektów została zidentyfikowana i ujęta w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym na lata 2016-2021 (*Załącznik 1*). Są to głównie projekty inwestycyjne powiatu, dla których zaplanowano dofinansowanie z budżetu samorządu powiatowego. Za wdrożenie tych projektów będzie odpowiadał głównie samorząd powiatu, bądź jednostki mu podległe (np. placówki

edukacyjne). Proces przygotowania i realizacji tych projektów będzie na bieżąco monitorowany od strony finansowej i inwestycyjnej przez Starostwo Powiatowe.

Zakłada się, że duża ilość projektów pozostanie poza ramami Wieloletniego Planu Inwestycyjnego i będzie wdrażana przez uprawnione do tego instytucje i podmioty. Głównym zadaniem władz powiatowym w tym zakresie będzie zidentyfikowanie i zmobilizowanie wszystkich potencjalnych projektodawców i wsparcie ich od strony szkoleniowo-informacyjnej w realizacji określonych typów projektów.

Poniżej zidentyfikowano najważniejsze instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania strategii powiatu łęczyńskiego.

3.1. Główne instytucje i podmioty zaangażowane we wdrażanie strategii

Główną instytucją odpowiedzialną za wdrożenie strategii jest Zarząd Powiatu w Łęcznej za pomocą Starostwa Powiatowego. Zarząd odpowiada za ogólną koordynację procesu wdrażania i monitorowania strategii. W szczególności odpowiedzialny jest za przygotowanie i wdrożenie projektów wynikających z Wieloletniego Planu Inwestycyjnego.

Instytucjami wspomagającymi w procesie wdrażania strategii są:

- Rada Powiatu, która powinna zadbać o promocję i właściwe zrozumienie strategii wśród społeczności lokalnej,
- Jednostki podległe samorządowi powiatowemu, w tym: Zarząd Dróg Powiatowych, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, itd.),
- Placówki szkolno-wychowawcze (szczególnie ważna rola nauczycieli jako liderów lokalnych),
- Placówki i organizacje kultury,
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna,
- Powiatowy Inspektorat Weterynaryjny,
- Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego,
- Kościoły,
- Organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu,
- Inne.

Instytucje partnerskie, zarządzające określonymi instrumentami i programami, w ramach których będą finansowane niektóre działania wynikające ze strategii, w tym:

- Urząd Marszałkowski (jako instytucja zarządzająca RPO WL oraz częścią działań w ramach PROW),
- Powiatowy Oddział Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Agencja Rozwoju Regionalnego,
- Inne.

Do ważnych pomiotów, które w istotny sposób będą przyczyniać się do realizacji celów strategii, należy również zaliczyć docelowe grupy beneficjentów pomocy, w tym przede wszystkim:

- gminy wchodzące w skład powiatu (szczególnie w zakresie projektów z zakresu infrastruktury drogowej i wodno-kanalizacyjnej),
- przedsiębiorcy i ich związki,
- rolnicy i ich związki,
- koła gospodyń wiejskich,
- bezrobotni,
- osoby podnoszące swoje kwalifikacje.

3.2. Środki niezbędne na realizację strategii

Nieźmiernie trudno jest określić wielkość niezbędnych środków na realizację celów niniejszej strategii. Biorąc pod uwagę ogromne potrzeby powiatu w zakresie wyposażenia w podstawową infrastrukturę techniczną i społeczną, zapotrzebowanie na realizację najważniejszych projektów inwestycyjnych szacowane jest na około **80 mln zł**.

Do tego dochodzi realizacja projektów niezwiązanych bezpośrednio z inwestycjami, ale ważnych z punktu widzenia rozwoju zasobów ludzkich czy też budowania kapitału społecznego w powiecie. Określenie zapotrzebowania finansowego na tego rodzaju projektu nie jest jednak możliwe, choćby z tego względu, że obecnie nie do końca wiadomo, kto i w jakim zakresie będzie realizować na terenie powiatu projekty o charakterze nieinwestycyjnym.

3.3. Źródła finansowania strategii

Głównymi źródłami finansowania strategii będą:

- budżet powiatu
- zewnętrzne środki publiczne (dostępne przede wszystkim w ramach programów finansowanych z Unii Europejskiej),
- środki pochodzące z gmin z terenu powiatu łęczyńskiego przekazane jako pomoc finansowa w ramach zawartych umów lub porozumień

Możliwości finansowania strategii z budżetu powiatu są dosyć ograniczone. Z przeprowadzonych analiz wynika, że powiat rocznie przeznacza średnio około 1,4 mln zł z dochodów bieżących na wydatki inwestycyjne. W związku z powyższym szacuje się, że samorząd powiatu w latach 2016-2021 może przeznaczyć z dochodów bieżących na wydatki inwestycyjne około 9,6 mln złotych.

Do tego należy dodać środki inwestycyjne będące w dyspozycji gmin wchodzących w skład powiatu. Przyjmując co roku 8-procentowy wzrost dochodów gmin oraz zakładając, że około 15% wydatków gmin będzie przeznaczanych na zadania inwestycyjne, należy oczekiwać, że w okresie 2016-2021 gminy powiatu łęczyńskiego będą dysponowały środkami inwestycyjnymi na poziomie około **211,5 mln zł**.

Dostępne środki inwestycyjne samorządu powiatowego i gmin powinny być wykorzystywane przede wszystkim na zapewnienie współfinansowania projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej.

Oprócz funduszy unijnych, będą również istniały inne możliwości finansowania rozwoju powiatu, w tym między innymi środki w ramach:

- Mechanizmów Finansowych (Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego),
- Ekofunduszu,
- Poakcesyjnego Programu Wspierania Obszarów Wiejskich,
- Szwajcarskiego Instrumentu Finansowego,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Banku Gospodarstwa Krajowego (Fundusz Poręczeń Unijnych, Fundusz Rozwoju Inwestycji Komunalnych, itd.),
- inne.

4. System monitorowania i oceny realizacji strategii

System monitorowania jest ważnym elementem w procesie wdrażania strategii. Dane z monitoringu służą do oceny skuteczności realizowanych działań i pozwalają na bardziej efektywne wydatkowanie środków publicznych.

Zakłada się, że instytucją odpowiedzialną za ogólną koordynację i monitorowanie procesu realizacji strategii będzie Starostwo Powiatowe w Łęcznej. Zadanie to zostanie powierzone Wydziałowi Edukacji, Spraw Społecznych i Rozwoju Powiatu. Zadaniem komórki będzie w szczególności:

- zbieranie i przekazywanie partnerom społecznym i gospodarczym informacji o dostępnych źródłach finansowania zewnętrznego (kierowanie potencjalnych beneficjentów do odpowiednich instytucji),
- wyrażanie opinii co do zgodności proponowanych zmian w dokumentach planistycznych z zapisami strategii,
- wyrażanie opinii co do zgodności ze strategią planowanych projektów wszystkich jednostek organizacyjnych Powiatu Łęczyńskiego,
- wydawanie opinii o zgodności planowanej inwestycji/zadania z zapisami strategii (w przypadku gdy taka opinia jest wymagana),
- inicjowanie i koordynacja opracowania średniookresowych dokumentów programowych (np. program rozwoju bazy oświatowej, program rozwoju usług społeczeństwa informacyjnego),
- informowanie społeczności lokalnej o istnieniu strategii i obranych kierunkach rozwoju, a także o postępach i efektach jej wdrażania.

Ocena postępów we wdrażaniu strategii będzie dokonywana w cyklu rocznym i będzie oparta o zestaw bazowych wskaźników. Poniżej zaprezentowano wybrane rodzaje wskaźników, dostosowując ich charakter do rodzaju monitorowanego celu.

a) priorytety / cele strategiczne:

Nazwa celu	Rodzaj wskaźnika
P1: Wzrost konkurencyjności lokalnej gospodarki	- Struktura pracujących wg sektorów ekonomicznych - Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie - Poziom dochodów własnych jednostek samorządowych - Liczba przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego - Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych - Poziom rejestrowanego bezrobocia - Struktura pracujących wg sektorów ekonomicznych - Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie - Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw - Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca - Podmioty zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 000 ludności - Liczba gospodarstw agroturystycznych
P2: Poprawa jakości kapitału ludzkiego oraz ograniczenie wykluczenia społecznego	- Frekwencja wyborcza - Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej - Uczestnictwo mieszkańców w kulturze - Odsetek osób z wyższym i średnim wykształceniem w powiecie - Liczba porad lekarskich - Liczba popełnianych i wykrywanych przestępstw - Liczba osób korzystających z usług publicznych służb zatrudnienia - Liczba przeprowadzonych szkoleń, staży dla bezrobotnych
P3: Poprawa atrakcyjności turystycznej powiatu	- Długość szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych - Liczba miejsc noclegowych - Odsetek gospodarstw domowych utrzymujących się ze źródeł zarobkowych,
P4: Rozwój współpracy (międzynarodowej, międzyregionalnej, lokalnej) oraz promocja powiatu.	- Liczba zawiązanych partnerstw - Wielkość środków pozyskanych na współpracę międzynarodową - Liczba wizyt studyjnych

b) cele operacyjne:

Nazwa celu	Rodzaj wskaźnika
1.1. Rozwój podstawowej infrastruktury poprawiającej funkcjonowanie lokalnej gospodarki	- Poziom zwodociągowania i skanalizowania gmin w powiecie - Odsetek osób korzystających z sieci gazowej - Ilość odpadów podlegających utylizacji
1.2 . Poprawa dostępności komunikacyjnej powiatu	Długość normatywnych dróg twardych w drogach powiatowych i gminnych ogółem,
1.3. Rozwój zrównoważonego rolnictwa, w tym rolnictwa ekologicznego oraz przetwórstwa rolno-spożywczego	- Ilość gospodarstw certyfikowanych w ilości gospodarstw ogółem Średnia wielkość gospodarstwa rolnego - Udział kierujących gospodarstwem z wykształceniem wyższym/po kursie rolniczym/ w ilości kierujących gospodarstwami ogółem - Średni dochód z hektara przeliczeniowego - Wyposażenie w maszyny i urządzenia rolnicze na 100 gospodarstw rolnych (np. ciągniki, kombajny zbożowe, kombajny ziemniaczane, kombajny buraczane) - Udział gospodarstw produkujących na rynek w ilości gospodarstw rolnych ogółem - Ilość grup producenckich - Ilość instytucji otoczenia rolnictwa - Ilość/ średnia wielkość/suma dopłat rolnych - Udział gospodarstw prowadzących działalność pozarolniczą w ilości gospodarstw ogółem

1.4. Rozwój przedsiębiorczości i instytucji otoczenia biznesu w powiecie łęczyńskim poprzez wzrost zatrudnienia oraz lepsze wykorzystanie zasobów ludzkich	▪ Liczba przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym w powiecie ▪ Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na 1000 mieszkańców, ▪ Ilość instytucji otoczenia biznesu działających w powiecie ▪ Nakłady inwestycyjne na 1 przedsiębiorstwo ▪ Liczba agencji zatrudnienia ▪ Udział wydatków powiatu na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu ▪ Liczba osób, które uzyskały wsparcie na podjęcie działalności gospodarczej ▪ Liczba osób korzystających z pośrednictwa pracy, ▪ Liczba osób korzystających z poradnictwa zawodowego
1.5. Rozwój społeczeństwa informacyjnego i podniesienie innowacyjności	▪ Ilość uczniów w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach średnich przypadających na jeden komputer z dostępem do Internetu
2.1. Rozwój kapitału społecznego, kultury oraz podniesienie poziomu wykształcenia w powiecie	▪ Uczestnictwo mieszkańców w kulturze (czytelnictwo, liczba odwiedzających muzea) ▪ Ilość organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu, ▪ Odsetek osób z wyższym i średnim wykształceniem w powiecie ▪ Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym
2.2. Poprawa oraz zwiększenie dostępu do infrastruktury społecznej	▪ Liczba ludności na ogólnodostępną poradnię zdrowia
2.3. Ochrona zdrowia i przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego	▪ Przeciętne dalsze trwanie życia ▪ Liczba ludności na aptekę ogólnodostępną ▪ Liczba lekarzy na 1 000 mieszkańców ▪ Liczba porad lekarskich/stomatologicznych
2.4. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego i jakości rządzenia w powiecie	▪ Liczba popełnianych i wykrywanych przestępstw ▪ Liczba wypadków drogowych ▪ Stopień realizacji dokumentów planistycznych ▪ Udział środków zewnętrznych w inwestycjach powiatu ogółem ▪ Jakość obsługi w urzędzie (usługi elektroniczne, certyfikaty ISO, itd.)
2.5 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie	▪ Liczba osób korzystających z usług publicznych służb zatrudnienia ▪ Liczba przeprowadzonych szkoleń, staży dla bezrobotnych
3.1. Rozwój infrastruktury wypoczynkowo-rekreacyjnej jako niezbędnego warunku do maksymalnego i dynamicznego wykorzystania predyspozycji turystycznych powiatu	▪ Liczba przedsiębiorstw działających w sektorze turystyki (sekcja H) ▪ Liczba turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania oraz ilość oferowanych miejsc noclegowych ▪ Liczba km wybudowanych szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych ▪ Ilość turystów odwiedzających powiat
3.2. Podniesienie konkurencyjności oferty turystycznej	▪ Liczba turystów, w tym zagranicznych ▪ Liczba wypromowanych produktów turystycznych
3.3. Zachowanie i odbudowa dziedzictwa kulturowego	▪ Liczba zmodernizowanych i zaadaptowanych zabytków na cele kulturalno-oświatowe ▪ Imprezy kulturalne promujące dziedzictwo kulturowe
4.1. Rozwój współpracy międzynarodowej poprzez tworzenie sieci współpracy w zakresie wymiany doświadczeń	▪ Liczba zawiązanych partnerstw ▪ Liczba wizyt studyjnych ▪ Liczba projektów realizowanych w partnerstwie z instytucjami międzynarodowymi ▪ Liczba projektów realizowanych w ramach współpracy międzynarodowej ▪ Wielkość pozyskanych środków na współpracę międzynarodową
4.2. Budowanie sieci współpracy międzyregionalnej i lokalnej w zakresie rozwoju regionalnego	▪ Liczba porozumień partnerskich
4.3. Promocja powiatu	▪ Liczba zorganizowanych imprez promocyjnych ▪ Liczba wydarzeń kulturalnych

Dane dotyczące zaproponowanych powyżej wskaźników dostępne są w ramach oficjalnej statystyki i będą pozyskiwane z *Banku Danych Regionalnych*. Wskaźniki te w większości zostały wykorzystane w części diagnostycznej, przy opisie sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu.

Załącznik 1: Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2016-2021

Wieloletni Plan Inwestycyjny (WPI) stanowi integralną część systemu wdrażania strategii powiatu. Zawiera wykaz najważniejszych zadań inwestycyjnych powiatu, które będą realizowane w pierwszym okresie obowiązywania strategii, tj. w latach 2016-2021. Zadania te wynikają z celów operacyjnych strategii i ich wdrożenie przyczyni się do osiągnięcia określonych wskaźników przyjętych w systemie monitorowania strategii.

Przy wyborze zadań inwestycyjnych kierowano się następującymi kryteriami:

- wpływ realizacji danego zadania na cele strategii (głównie operacyjne),
- efektywność ekonomiczna zadania (powiązana z wpływem danej inwestycji na rozwój lokalnej gospodarki i rynku pracy),
- wielkość projektu (powyżej 50 tys. zł),
- efekt ekologiczny (wyeliminowanie bądź ograniczenie zagrożeń dla środowiska naturalnego),
- wyniki badań ankietowych społeczności lokalnej,
- zdolność powiatu do zapewnienia współfinansowania wybranych do realizacji zadań,
- możliwość współfinansowania inwestycji ze źródeł zewnętrznych.

Z uwagi na fakt, że na obecnym etapie prac trudno przewidzieć poziom i zakres dofinansowania poszczególnych zadań ze źródeł zewnętrznych, niniejszy wykaz zadań ma charakter wyłącznie indykatywny. Zakłada się, że zadania te będą dodatkowo zatwierdzane przez Radę Powiatu w trybie przewidzianym dla podejmowania tego rodzaju decyzji.

Wykaz kluczowych zadań inwestycyjnych powiatu łączyńskiego do realizacji w latach 2016-2026

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot realizujący	Okres realizacji zadania	Wartość kosztorysowa Zadania (w zł)	Planowana wielkość nakładów w latach 2016-2025 (w zł)			Źródła finansowania zadań	
					2016 -2018	2019 - 2021	2022 - 2025	budżet powiatu	dotacje zewnętrzne
1.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1716 L Nadrybie – Urszulin	Zarząd Dróg Powiatowych w Łęcznej	2017-2019	7.399.067,32	4.467.750,79	2.931.316,53	-	2.214.207,54	5.184.859,78
2.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 2020L w miejscowości Leopoldów od km 0+034,72 do km 1+800,00 (długość odcinka 1,8km)	Zarząd Dróg Powiatowych w Łęcznej	2022-2023	3.289.372,89	-	-	3.289.372,89	1.364.085,64	1.925.287,25
3.	Przebudowa drogi Nr 2003 L Ziółków – Karolin – Witaniów	Zarząd Dróg Powiatowych w Łęcznej	2016	361.312,96	361.312,96	-	-	180.658,48	180.654,48
4.	Przebudowa drogi Nr 2003 L Ziółków – Karolin – Witaniów	Zarząd Dróg Powiatowych w Łęcznej	2020	733.538,89	-	733.538,89	-	75.813,95	657.724,94
5.	Przebudowa drogi Nr 2006 L Ludwin – Dratów Kolonia	Zarząd Dróg Powiatowych w Łęcznej	2016-2019	723.416,42	691.916,42	31.500,00	-	369.238,68	354.177,74

6.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 2009 L Kopina – Zaróbka	Zarząd Dróg Powiatowych w Łęcznej	2019	2.294.717,42	-	2.294.717,42	-	567.359,42	1.727.358,00
7.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 2000 L Kijany – Łuszczów	Zarząd Dróg Powiatowych w Łęcznej	2019 - 2020	2.487.503,96	-	2.487.503,96	-	402.762,48	2.084.741,48
8.	Przebudowa drogi powiatowej nr 2024L w miejscowości Jaszców od km 0+120,00 do km 1+844,00	Zarząd Dróg Powiatowych w Łęcznej	2022-2023	3.369.305,75	-	-	3.369.305,75	1.599.139,39	1.770.166,36
9.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 2011L w m. Albertów	Zarząd Dróg Powiatowych w Łęcznej	2019-2020	1.167.979,07	-	1.167.979,07	-	249.904,04	918.075,03
10.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 2023 L w m. Starościce	Zarząd Dróg Powiatowych w Łęcznej	2019-2020	568.791,65	-	568.791,65	-	131.902,82	436.888,83
11.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 2011L od km 3+189,00 do km 5+060,00 i od km 6+055,00 do km 6+265,00 w miejscowości Albertów i Stefanów	Zarząd Dróg Powiatowych w Łęcznej	2020	1.338.728,26	-	1.338.728,26	-	-	1.338.728,26
12.	Przebudowa drogi powiatowej nr 2007L w miejscowości Dąbrowa - Kaniwola	Zarząd Dróg Powiatowych w Łęcznej	2020-2021	2.936.537,60	-	2.936.537,60	-	755.240,20	2.181.297,40

13.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 2023L w miejscowości Starościce	Zarząd Dróg Powiatowych w Łęcznej	2021-2022	3.686.817,12	-	1.772.908,00	1.913.909,12	993.454,84	2.693.362,28
14.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1625L od km 14+327,42 do km 16+327,00 oraz od km 17+240,00 do km 18+240,00 w miejscowości Nadrybie Dwór - Wólka Cycowska	Zarząd Dróg Powiatowych w Łęcznej	2021-2022	2.899.160,40	-	-	2.899.160,40	788.259,54	2.110.900,86
15.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1564L w miejscowości Charleż	Zarząd Dróg Powiatowych w Łęcznej	2023	6.168.241,45	-		6.168.241,45	1.121.694,73	5.046.546,72
16.	Przebudowa wraz z rozbudową drogi powiatowej Nr 2015L Puchaczów – Ciechanki – Kajetanówka od km 0+008,73 do km 8+255,00	Zarząd Dróg Powiatowych w Łęcznej	2023-2024	20.807.555,15	-	-	20.807.555,15	8.337.782,06	12.469.773,09
17.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1808L w miejscowości Stręczyn od km 3+280,00 do km 7+312,00	Zarząd Dróg Powiatowych w Łęcznej	2023-2024	9.829.283,35	-	-	9.829.283,35	3.942.783,34	5.886.500,01
RAZEM PRIORYTET 1				70 061 329,66	5 520 980,17	16 263 521,38	48 276 828,11	23 094 287,15	33 082 072,48
	Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie	Powiatowy Urząd Pracy w Łęcznej	2016 – 2021	15 000 000	7 500 000	7 500 000	0	50 000	14 950 000

	Termomodernizacja budynku A-300 przy Al. Jana Pawła II 95 w Łęcznej	Starostwo Powiatowe w Łęcznej	2021 - 2022	2 500 000	0	2 562 429,80	0	0	2 562 429,80
	Budowa Budynku Centrum Opiekuńczo – Mieszkalnego (COM) w Jaszczowie	Starostwo Powiatowe w Łęcznej	2020	2 703 097	0	2 703 097	0	0	2 703 097
	Poprawa efektywności energetycznej w placówkach oświatowych powiatu łęczyńskiego	Starostwo Powiatowe w Łęcznej	2023	6 163 797,88	0	0	6 580 000	658 000,00	5 922 000,00
	Utworzenie Centrum Działań Społecznych w Witaniowie	Starostwo Powiatowe w Łęcznej	2022 - 2023	5 607 956,55	0	0	5 556 245,41	833 436,81	4 722 808,60
	Utworzenie PZAZ w Jaszczowie świadcząca usługi pralnicze	Starostwo Powiatowe w Łęcznej	2021	1 997 515,19	0	2 896 080,10	0	0	2 896 080,10
	Zakup nieruchomości al. Jana Pawła II 89 21-010 Łęczna.	Starostwo Powiatowe w Łęcznej	2021	4 500 000	0	4 238 416,16	0	0	4 238 416,16
	Utworzenie Powiatowego Centrum Aktywności Społeczno- Kulturalnej w której mieścić się będzie bursa szkolna	Starostwo Powiatowe w Łęcznej	2022 - 2024	8 000 000	0	0	8 000 000	1 500 000	6 500 000

	Utworzenie i wyposażenie Dziennego Domu Seniora w miejscowości Jaszczów	Starostwo Powiatowe w Łęcznej	2022	444 063,92	0	0	533 093,00	0	533 093,00
	Zielona i niebieska infrastruktura - odbetonowanie terenu parku szpitalnego SP ZOZ Łęczna	SP ZOZ w Łęcznej	2024 - 2025	7 300 000	0	0	7 300 000	1 095 000	6 205 000
	Przebudowa Szpitalnego Oddziału Ratunkowego SPZOZ w Łęcznej	SP ZOZ w Łęcznej	2022 - 2023	10 625 000	0	0	10 625 000	2 898 640	7 726 360
	Doposażenie w sprzęt medyczny Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w SP ZOZ w Łęcznej	SP ZOZ w Łęcznej	2024	7 500 000	0	0	7 343 932	0	7 343 932
	Zakup wyposażenia do bursy szkolnej i zagospodarowanie terenu wokół Powiatowego Centrum Aktywności Społeczno - Kulturalnej w Łęcznej	Starostwo Powiatowe w Łęcznej	2023	1 750 000	0	0	1 750 000	750 000	1 000 000
	Budowa przyszkolnej hali sportowej przy Zespole Szkół im. Króla Kazimierza Jagiellończyka w Łęcznej	Starostwo Powiatowe w Łęcznej	2024	4 988 085,98	0	0	4 988 085,98	2 338 085,98	2 650 000

Termomodernizacji budynku głównego Zespołu Szkół Rolniczych w Kijanach oraz budynku internatu	Zespół Szkół Rolniczych w Kijanach	2017-2021	2 500 000	68 116,01	1 100 000	0	296 205,12	871 910,89
Utworzenie Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w Jaszczowie	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	2021 -2023	6 800 000,00	0	3 000 000	3 800 000	0	6 800 000
Modernizacja kompleksu boisk Zespołu Szkół Górniczych w Łęcznej	Zespół Szkół Górniczych w Łęcznej	2016 - 2017	1 399 850	1 415 307,32	0	0	415 407,32	999 900
Termomodernizacja budynku Ośrodka Rewalidacyjno – Wychowawczego w Łęcznej	Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy	2019	200 000	0	590 000	0	0	590 000
Wypożyczenie Szpitala Powiatowego w Łęcznej	Szpital Powiatowy w Łęcznej	2016-2020	4 000 000	3 000 000	1 000 000	0	600 000	3 400 000
Budowa awaryjnego źródła zasilania w Szpitalu Powiatowym w Łęcznej	Szpital Powiatowy w Łęcznej	2016-2017	500 000	500 000	0	0	75 000	425 000
Doposażenie szkolnictwa zawodowego	Starostwo Powiatowe w Łęcznej	2018-2020	4 000 000	0	1 903 574,50	0	190 357,45	1 713 217,05

	Modernizacja infrastruktury Szkół Zawodowych w Łęcznej	Starostwo Powiatowe w Łęcznej	2018-2020	3 300 000	0	3 280 672,33	0	613 967,80	2 666 704,53
RAZEM PRIORYTET 2				101 779 366,52	12 483 423,33	30 776 269,89	56 476 356,39	12 314 100,48	87 419 949,13
	Oznakowanie turystyczne powiatu	Starostwo Powiatowe w Łęcznej,	2020	25 500	0	25 500	0	2050	22 950
	Odtworzenie budynku dworca kolejowego w Jaszczowie	Starostwo Powiatowe w Łęcznej	2024	1 021 000	0	0	1 021 000	21 000	1 000 000
	Renowacja Cmentarza Żydowskiego w Łęcznej	Starostwo Powiatowe w Łęcznej	2024	153 100	0	0	153 100	3 100	150 000
	Zagospodarowanie terenu wokół budynku dworca kolejowego w Jaszczowie	Starostwo Powiatowe w Łęcznej	2024-2025	2 353 000	0	0	2 353 000	353 000	2 000 000
RAZEM PRIORYTET 3				3 552 600	0	25 500	3 527 100	379 150	3 172 950
RAZEM WPI				175 393 296,18	18 004 403,5	47 065 291,27	108 280 284,5	35 787 537,63	123 674 971,61